

IZBORNI ZAKON BOSNE I HERCEGOVINE

POGLAVLJE 1. OSNOVNE ODREDBE

Poglavlje 1. Osnovne odredbe

Član 1.1

Ovim zakonom uređuje se izbor članova i delegata Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i članova Predsjedništva Bosne i Hercegovine, te utvrđuju principi koji važe za izbore na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini.

Član 1.1a

Pojedini izrazi korišteni u ovom Zakonu znače:

- 1) „Politički subjekt“ podrazumijeva političku stranku, nezavisnog kandidata, koaliciju ili listu nezavisnih kandidata, ovjerenu za učešće na izborima u skladu s ovim Zakonom.
- 2) „Izvršna funkcija“, u smislu ovog zakona, podrazumijeva Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, predsjednika i potpredsjednike Federacije Bosne i Hercegovine, predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske, Vladu Federacije Bosne i Hercegovine, uključujući premijera, Vladu Brčko distrikta BiH, vladu kantona, gradonačelnika, zamjenika gradonačelnika, gradsku upravu, načelnika, zamjenika načelnika, kabinet načelnika i druge izvršne funkcije utvrđene zakonom.
- 3) „Izborna jedinica“ podrazumijeva:
  - a) osnovnu izbornu koja podrazumijeva općinu, grad ~~Banju Luku~~, Brčko distrikt BiH, gradsku izbornu jedinicu Grada Mostara i izborne jedinice gradskog područja Grada Mostara u kojoj se bira i konstituiše ukupan broj predstavnika za određeni nivo vlasti i koje unutar sebe nemaju višečlane izborne jedinice,
  - b) kantonalnu izbornu jedinicu u kojoj se bira i konstituiše ukupan broj predstavnika za određeni nivo vlasti i koje unutar sebe nemaju višečlane izborne jedinice,
  - c) entitetsku izbornu jedinicu u kojoj se bira i konstituira entitetski nivo vlasti, koje unutar sebe imaju višečlane izborne jedinice i
  - d) entitetsku izbornu jedinicu u kojoj se bira državni nivo vlasti.
- 4) „Višečlana izborna jedinica“ podrazumijeva izbornu jedinicu u kojoj se bira više od jednog a manje od ukupnog broja predstavnika za određeni nivo vlasti.
- 5) „Izborni ciklus“ podrazumijeva mandatni period koji se odnosi na određeni nivo vlasti.
- 6) „Izborni prag“ podrazumijeva određen procenat osvojenih glasova (važećih glasačkih listića) koji mora osvojiti politički subjekt da bi stekao pravo učešća u raspodjeli mandata.

- 7) Pod „**prebivalištem**“ smatra se općina ili distrikt u kojem se državljanin nastani s namjerom da tamo stalno živi.
- 8) „**Mandat**“ je funkcija ili ovlaštenje dato glasanjem biračkog tijela, a koje se daje na period propisan ustavom ili zakonom.”
- 9) „**Kompenzacijски мандати**“ podrazumijevaju mandate koji se raspodjeljuju na liste političkih stranaka ili koalicija prema broju dobijenih važećih glasova i služe da kompenzuju nedovoljnu proporcionalnost na nivou entiteta, a koja nastaje sabiranjem rezultata za pojedine višečlane izborne jedinice u entitetu.
- 10) „**Kandidatska lista**“, u smislu ovog zakona, je lista političkih subjekata koju ovjerava Centralna izborna komisija BiH za učešće na izborima.
- 11) „**Kandidatska lista za kompenzacijске mandate**“ je lista političkih subjekata sa kojih se dodjeljuje kompenzacijski mandat prema redoslijedu kandidata na listi, a koja se podnosi nakon ovjere redovne liste.
- 12) „**Nacionalna manjina**“ je dio stanovništva – državljanina Bosne i Hercegovine koji ne pripadaju nijednom od tri konstitutivna naroda, a čine je ljudi istog ili sličnog etničkog porijekla, iste ili slične tradicije, običaja, vjerovanja, jezika, kulture i duhovnosti i bliske ili srodne historije i drugih obilježja **utvrđenih** u Zakonu o zaštiti prava nacionalnih manjina. Lica iz člana 3. stava (2) Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina smatraju se nacionalnom manjinom (Službeni glasnik BiH, broj 12/03).
- 13) „Raseljeno lice“ podrazumijeva državljanina Bosne i Hercegovine kojem je status raseljenog lica utvrdio nadležni organ uprave za pitanja raseljenih lica u skladu sa zakonom.
- 14) „Izbjeglo lice“ podrazumijeva državljanina Bosne i Hercegovine koji ima biračko pravo i boravi u inostranstvu u statusu izbjeglog lica iz BiH.
- 15) ~~Za državljanina Bosne i Hercegovine koji ima status raseljenog ili izbjeglog lica prebivalište je mjesto boravka u kojem je imao prebivalište prema posljednjem popisu stanovništva koji je izvršila država Bosna i Hercegovina.~~
- 16) „Parlamentarna stranka“ podrazumijeva političku stranku koja je zastupljena u predstavničkim ili zakonodavnim organima vlasti.
- 17) „Izborni period“ podrazumijeva period od dana raspisivanja izbora do dana potvrđivanja rezultata izbora.
- 18) „Izborna godina“ je period koji se poklapa s kalendarskom godinom u kojoj je predviđeno održavanje izbora.
- 19) „Birač“ je, u smislu ovog Zakona, državljanin Bosne i Hercegovine koji je upisan u Centralni birački spisak.
- 20) „Glasač“ je, u smislu ovog Zakona, državljanin Bosne i Hercegovine koji je upisan u Centralni birački spisak i koji je ostvario aktivno biračko pravo.
- 21) „Izborna kampanja“ podrazumijeva radnje i postupke u periodu utvrđenom ovim Zakonom u kojem

politički subjekt na zakonom utvrđen način upoznaje birače i javnost sa svojim programom i kandidatima za predstojeće izbore.

- 22) „**Preuranjena kampanja**“ označava sve oblike kampanja političkih subjekata u periodu od raspisivanja izbora do perioda zvaničnog početka izborne kampanje.
- 23) „**Elektronski mediji**“ su, u smislu ovog zakona, javne i privatne televizijske i radio stanice sa odgovarajućom dozvolom Regulatorne agencije za komunikacije.
- 24) „**Onlajn mediji**“ u smislu ovog zakona su internet portalni i druge internetske platforme koje predstavljaju sredstva komunikacije sa ciljem **informisanja od javnog interesa** uticaja na birače.
- 25) „**Društvene mreže**“ su internetske ili mobilne platforme koje omogućavaju dvosmjernu interakciju putem sadržaja i komunikacije koje generiraju korisnici, odnosno mediji na određenim platformama dizajniranim da korisnicima omoguće kreiranje sadržaja i interakciju s informacijama i njihovim izvorima.
- 26) „**Govor mržnje**“ je svaki oblik javnog izražavanja ili govora **koji izaziva ili potiče mržnju, diskriminaciju ili nasilje** protiv bilo koje osobe ili grupe osoba, na osnovu rase, boje kože, nacionalnosti, spola ili vjere, etničkog porijekla ili bilo koje druge lične karakteristike ili orijentacije koja podstiče diskriminaciju, neprijateljstvo i nasilje.
- 27) „**Zloupotreba javnih sredstava i resursa**“ u smislu ovog zakona je nezakonito korištenje sredstava i resursa države BiH, entiteta, kantona, Brčko distrikta BiH i drugih jedinica lokalne uprave i samouprave, kojim kandidati na izborima i izbornim listama, kao javni ili državni dužnosnici, ili neposredno izabrana lica, raspolažu za potrebe obavljanje službene dužnosti. Pod resursima se, u smislu ove definicije, podrazumijevaju pokretna i nepokretna imovina, kao i svi ljudski resursi javnih institucija u okviru radnog vremena.
- 28) „**Izborne tehnologije**“ su skup informaciono-komunikacionih programa, informaciono-komunikacionih uređaja, metoda i postupaka koji se koriste u izbornom procesu te druga tehnička oprema.
- 29) „**Nepotvrđeni glasački listić**“ je glasački listić identičnog dizajna i sadržaja kao običan glasački listić koji se nakon glasanja stavlja u posebnu kovertu i koji se ne prebrojava na redovnom biračkom mjestu, već se broji u centru za brojanje nakon provjere biračkog prava.
- 30) „**Izborni materijal**“ je materijal koji se koristi na biračkom mjestu i dijeli se na osjetljivu, neosjetljivu i izbornu tehnologiju.
- 31) „**Vanredne okolnosti**“ u smislu ovog zakona su vanredna situacija, stanje elementarne nepogode i druge nesreće koje su proglašili nadležni organi Bosne i Hercegovine i koje utiču na provođenje izbornog procesa.
- 32) „Zloupotreba djece u političke svrhe“ znači uključivanje djeteta u aktivnosti koje mogu biti povezane s političkim zagovaranjem ili promocijom.

Član 1.2

- (1) Sredstva za provedbu izbora su sredstva za materijalne troškove i sredstva za naknade za rad organa

za provođenje izbora.

- (2) Sredstva za materijalne troškove su sredstva za osiguranje vršenja ovlaštenja organa za provođenje izbora iz člana 2.9 i člana 2.13 ovog Zakona i Odluke Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Centralna izborna komisija BiH), kojom se utvrđuje nadležnost izbornih komisija entiteta, a u skladu s članom 2.21 ovog Zakona.
- (3) Sredstva za naknade za rad organa za provođenje izbora su sredstva utvrđena u članu 2.12 stav (9) i člana 2.19 stav (11) i (12) ovog Zakona.

Član 1.2a

- (1) U budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Budžet BiH) osiguravaju se sredstva za osiguranje vršenja ovlaštenja Centralne izborne komisije BiH iz člana 2.9 i člana 2.19 stav (17) ovog Zakona.
- (2) U budžetu entiteta i kantona osiguravaju se sredstva za vršenje ovlaštenja izbornih organa iz člana 2.21 ovog Zakona u skladu sa Odlukom Centralne izborne komisije BiH kojom se utvrđuje nadležnost ovih izbornih organa, kao i nedostajuća sredstva za finansiranje obaveza iz stava (3) ovog člana.
- (3) U budžetu općina i grada osiguravaju se sredstva za vršenje ovlaštenja općinskih izbornih komisija iz člana 2.13 i sredstva za naknade iz člana 2.12 stav (9) i člana 2.19 stav (16) ovog Zakona.
- (4) U budžetu Brčko distrikta osiguravaju se sredstva za vršenje ovlaštenja izborne komisije Brčko distrikta i sredstva za naknade za rad izborne komisije i biračkih odbora Brčko distrikta u skladu sa Izbornim zakonom Brčko distrikta.
- (5) Sredstvima za vršenje ovlaštenja i provođenje izbora samostalno raspolaže u okviru odobrenog budžeta izborna komisija iz stava (1), (2), (3) i (4) ovog člana, koja je ovlaštena odrediti način korištenja sredstava i provoditi nadzor nad njihovom raspodjelom i korištenjem.
- (6) Sredstva za provođenje izbora, institucije iz stava (1), (2), (3) i (4) ovog člana moraju osigurati u roku od 15 dana od dana donošenja odluke Centralne izborne komisije BiH o raspisivanju izbora.

Član 1.2b

Kada načelniku općine, odnosno gradonačelniku, koji je neposredno izabran, prestane mandat u skladu sa zakonom, sredstva za provođenje novih izbora osigurat će se u budžetu općine, odnosno grada za koje se provodi izbor za načelnika općine, odnosno za gradonačelnika.

Član 1.3

Izbor članova svih organa vlasti vrši se na osnovu slobodnih **i redovnih** izbora, općeg i jednakog biračkog prava direktno od birača tajnim glasanjem, osim ako ovim Zakonom nije drugačije

određeno.

Član 1.4

- (1) Svaki državljanin Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: državljanin BiH) sa navršenih 18 godina života ima pravo da glasa i da bude biran (u daljem tekstu: biračko pravo), u skladu s odredbama ovog Zakona.
- (2) Da bi ostvario svoje biračko pravo, državljanin BiH mora biti upisan u Centralni birački spisak, u skladu s ovim Zakonom.

Član 1.5

- (1) Državljeni BiH, koji imaju biračko pravo u skladu s ovim Zakonom, imaju pravo da glasaju lično u općini u kojoj imaju prebivalište.
- (2) Državljanin BiH koji privremeno živi u inostranstvu i ima biračko pravo, ima pravo da glasa lično (dolaskom na odgovarajuće biračko mjesto u BiH ili u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH u inostranstvu) ili poštom (slanjem glasačkog listića poštom) za općinu u kojoj je imao prebivalište prije odlaska u inostranstvo, ako u toj općini ima prijavljeno prebivalište u trenutku podnošenja prijave za glasanje van zemlje.
- (3) Centralna izborna komisija BiH će posebnim propisom, u skladu s ovim Zakonom, regulisati kompletan postupak glasanja u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH (postupak i rokove prijavljivanja za glasanje, imenovanje biračkih odbora, utvrđivanje broja i rasporeda biračkih mesta i postupak provođenja izbora).
- (4) Centralna izborna komisija BiH utvrdit će broj i raspored biračkih mesta u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH prema kriterijima iz člana 5.2 ovoga Zakona.
- (5) Centralna izborna komisija BiH imenovat će biračke odbore za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH, tako da se u svakom biračkom odboru osigura zastupljenost članova iz svakog konstitutivnog naroda.

Član 1.6

- (1) Nijedno lice koje je na izdržavanju kazne izrečene od Međunarodnog suda za ratne zločine za bivšu Jugoslaviju, i nijedno lice koje je pod optužnicom Suda, a koje se nije povinjalo naredbi da se pojavi pred Sudom, ne može biti upisano u Centralni birački spisak niti može biti kandidat (pojam kandidata u smislu ovog zakona odnosi se na lica oba pola), niti imati bilo koju imenovanu, izbornu ni drugu javnu funkciju na teritoriji Bosne i Hercegovine.
- (2) Sve dok neka politička stranka ili koalicija ima na funkciji ili položaju u političkoj stranci lice iz stava (1) ovog člana, smatrati će se da ne ispunjava uslove za učešće na izborima.

Član 1.7

Nijedno lice koje je na izdržavanju kazne koju je izrekao Sud Bosne i Hercegovine, sud Republike Srpske ili sud Federacije Bosne i Hercegovine i sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ili koje se nije povinovalo naredbi da se pojavi pred Sudom Bosne i Hercegovine, sudom Republike Srpske ili sudom Federacije Bosne i Hercegovine i sudom Brčko distrikta Bosne i Hercegovine zbog ozbiljnih povreda humanitarnog prava, a Međunarodni sud za ratne zločine za bivšu Jugoslaviju razmatrao je njegov dosije prije hapšenja i utvrdio da zadovoljava međunarodne pravne standarde, ne može biti upisano u Centralni birački spisak, niti može biti kandidat, niti imati bilo koju imenovanu, izbornu ni drugu javnu funkciju na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Član 1.7a

Nijedno lice koje je na izdržavanju kazne koju je izrekao sud druge zemlje ili lice koje se nije povinovalo naredbi da se pojavi pred sudom druge zemlje zbog ozbiljnih povreda humanitarnog prava, a Međunarodni sud za ratne zločine u bivšoj Jugoslaviji razmatrao je njegov dosije prije hapšenja i utvrdio da zadovoljava međunarodne pravne standarde, ne može biti upisano u Centralni birački spisak, niti može biti kandidat, niti imati bilo koju imenovanu, izbornu ni drugu javnu dužnost na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Član 1.8

- (1) Sudije redovnih i ustavnih sudova, tužioc i njihovi zamjenici, pravobranioci i njihovi zamjenici, ombudsmeni i njihovi zamjenici, članovi sudova/domova/vijeća za ljudska prava, notari, policijski službenici, državni službenici, generalni revizori i zamjenici generalnog revizora u institucijama u Bosni i Hercegovini i guverner i viceguverneri Centralne banke BiH, pripadnici Oružanih snaga BiH, pripadnici Obavještajno-sigurnosne agencije BiH, kao i diplomatski i konzularni predstavnici BiH u inostranstvu, koji imaju diplomatski status u skladu s Bečkom konvencijom o diplomatskim odnosima (iz 1961.godine), mogu se kandidovati za javnu izbornu dužnost samo ako prethodno podnesu ostavku na taj položaj ili postupe u skladu sa zakonima koji regulišu njihov status. **Ako Centralna izborna komisija BiH utvrdi da lice iz ovog stava nije podnijelo ostavku na položaj ili nije postupilo u skladu sa zakonom kojim se reguliše njegov status u periodu od ovjere kandidature do štampanja glasačkih listića izvršit će se uklanjanje imena ovog lica sa ovjerenih kandidatskih listi, a ako se isto utvrdi nakon štampanja glasačkih listića, takvom licu neće biti dodjeljen mandat ako ga osvoji. U postupku utvrđivanja činjeničnih okolnosti iz ovog stava, institucije su dužne dostaviti podatke iz evidencije kandidata na zahtjev Centralne izborne komisije, a kandidati su dužni dostaviti dokaz da su riješili svoj status.**
- (2) Ako delegat u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine istovremeno ima mandat člana Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, Narodne skupštine Republike Srpske ili kantonalne skupštine, dužan je u roku od tri dana u pisnom obliku obavijestiti Centralnu izbornu komisiju BiH za koji se mandat odlučio, čime mu drugi mandati koje ima prestaju.

- (3) Ako delegat u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine stekne pravo na mandat u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Predstavničkom domu Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, Narodnoj skupštini Republike Srpske ili kantonalnoj skupštini u skladu sa članom 9.10 ovog Zakona, a u pisanom obliku u roku od tri dana ne obavijestiti Centralnu izbornu komisiju BiH o odricanju tog prava, mandat mu neće biti dodjeljen, već će biti dodjeljen slijedećem kvalificiranom kandidatu s liste iste izborne jedinice u skladu sa članom 9.8 stav (2) ovog Zakona. Ako se nakon upita Centralne izborne komisije BiH delegat odluči za korištenje tog prava, prestaje mu mandat delegata u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH.
- (4) Jedno lice može obavljati najviše jednu neposredno izabranu javnu dužnost ili najviše jednu neposredno i jednu posredno izabranu dužnost, osim ako ovim Zakonom nije drugačije regulisano. Nespojivo je istovremeno vršenje ovih funkcija sa vršenjem funkcija u izvršnim organima vlasti, ~~osim u periodu dok se ne konstituiraju izvršni organi vlasti izabrani na redovnim izborima u istom izbornom ciklusu~~. Također je nespojivo istovremeno vršenje više od jedne funkcije u izvršnim organima vlasti.
- (5) Jedno lice ne može istovremeno vršiti javnu izabranu funkciju u Bosni i Hercegovini i javnu izabranu ili politički imenovanu funkciju u drugoj državi. Nosilac izborne ili politički imenovane funkcije u drugoj državi dužan je, u roku od 48 sati nakon potvrde njegovog mandata u Bosni i Hercegovini, vratiti jedan od ova dva mandata. Nosilac javne izborne funkcije u Bosni i Hercegovini, koji je izabran ili imenovan na politički imenovanu funkciju u drugoj državi, dužan je u roku od 48 sati od izbora ili imenovanja u drugoj državi, vratiti mandat u Bosni i Hercegovini.
- (6) Pod izvršnom funkcijom, u smislu ovog člana, podrazumijeva se Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, predsjednik i potpredsjednici Federacije Bosne i Hercegovine, predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, uključujući premijera, Vlada Republike Srpske, uključujući predsjednika Vlade, Vlada Brčko distrikta BiH, kantonalna vlada, gradonačelnik, zamjenik gradonačelnika, gradska vlada, načelnik općine, zamjenik načelnika općine, rukovodeći službenici koje je imenovao načelnik općine, te ostale izvršne funkcije utvrđene zakonom.

Član 1.8a

- (1) **Lice koje je izabrano u zakonodavno tijelo bilo kojeg nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini, za vrijeme trajanja mandata, može obavljati izvršnu funkciju, u skladu sa članom 1.8 stav (6). Za vrijeme obavljanja njene izvršne funkcije mandat lica u zakonodavnom tijelu ostaje u mirovanju.**
- (2) **Lice koje je izabrano u zakonodavno tijelo na bilo kojem nivou vlasti u Bosni i Hercegovini, a na osnovu prethodnog mandata obavlja izvršnu funkciju i odluči da je nastavi, dužno je da svoj mandat stavi u mirovanje prije konstitutivne sjednice zakonodavnog tijela u koje je izabrano, dok se drugo lice ne imenuje na istu izvršnu funkciju ili dok ne podnese ostavku.**
- (3) **U periodu u kojem mandat miruje, mandat se dodjeljuje sljedećem kandidatu sa iste liste sa koje je izabrano lice sa mandatom u mirovanju.**

(4) Centralna izborna komisija BiH, u roku od deset (10) dana od usvajanja ovog Zakona, usvaja postupak za lica iz stava 1. i 2. radi Postupak-utvrđivanja mirovanja mandata bliže se uređuje podzakonskim aktom Centralne izborne komisije BiH koji se donosi deset (10) dana od dana usvajanja ovog zakona.

Član 1.8b

- (1) Po prestanku obavljanja izvršne funkcije u skladu sa članom 1.8 stav (1) i (2) ovog zakona, izabrani član zakonodavnog tijela koji je stavio svoj mandat u mirovanje, može ponovo obavljati svoj mandat, pod uslovom da podnese pismeni zahtjev Centralnoj izbornoj komisiji BiH najkasnije u roku od osam (8) dana od dana prestanka vršenja izvršne funkcije.**
- (2) Mirovanje mandata prestaje s primjenom petog dana od dana podnošenja pismenog zahtjeva.**

Član 1.8c

- (3) Lice koje je izabранo u zakonodavno tijelo, za vrijeme trajanja svog mandata, može svoj mandat staviti u mirovanje najviše jedan (1) put. Zahtjev za stavljanje mandata u mirovanje podnosi se u pisanoj formi Centralnoj izbornoj komisiji BiH.**
- (4) Izuzetno od stava (1) ovog člana, lice koje je izabранo u zakonodavno tijelo koje je stavilo svoj mandat u mirovanje u skladu sa odredbama člana 1.8 stav (2), ne može staviti svoj mandat u mirovanje više od dva (2) puta.**
- (5) Mandat ne može trajati kraće od šest (6) mjeseci, osim na osnovu člana 1.8a stav (2) ovog zakona kada mirovanje mandata traje do imenovanja drugog lica na istu izvršnu funkciju ili do podnošenja ostavke.**

Član 1.9

- (1) Mandat pripada izabranom nosiocu mandata, a ne političkoj stranci, koaliciji ili listi nezavisnih kandidata koja ga je predložila na kandidatskoj listi. Mandat ne može prestati osim u zakonom predviđenim slučajevima.**
- (2) Ukoliko izabrani nosilac mandata, u toku trajanja mandata, istupi iz političke stranke, koalicije ili liste nezavisnih kandidata koja je učestvovala na izborima i na čijoj je kandidatskoj listi bio izabrani nosilac mandata, postaje samostalni vijećnik/odbornik, odnosno poslanik/zastupnik.**

Član 1.10

- (1) Izabranom članu organa vlasti na svim nivoima prestaje mandat prije isteka vremena na koje je izabran:**
- 1. danom podnošenja ostavke;**
  - 2. ako je opozvan u skladu sa zakonom;**
  - 3. danom smrti;**
  - 4. danom pravosnažnosti sudske presude kojom je osuđen na kaznu zatvora u trajanju**

- od šest mjeseci ili duže;
5. danom pravosnažnosti sudske odluke kojom je lišen poslovne sposobnosti (~~proglašen mentalno nesposobnim~~);
  6. danom kada je izabran ili imenovan na funkciju čije je vršenje nespojivo sa funkcijom izabranog člana određenog organa, kao što je predviđeno zakonom;
  7. ako odjavi prebivalište sa područja izborne jedinice u kojoj je upisan u Centralni birački spisak da glasa i u kojoj je izabran, istekom roka od šest mjeseci od dana odjave prebivališta, ili
  8. ako iz razloga utvrđenih zakonom izgubi pravo da bude biran; ili
  9. **danom pravosnažnosti odluke Centralne izborne komisije BiH kojom je utvrđeno da izabrani zvaničnik nije postupio u skladu sa odredbama člana 1.8a, 1.8b ili 1.8c Izbornog zakona BiH.**

(2) Izabranom članu organa vlasti na bilo kom nivou prestaje mandat danom nastupanja nekog od razloga za prestanak mandata utvrđenih zakonom. Centralna izborna komisija BiH donosi odluku o prestanku mandata izabranom članu organa vlasti u roku koji ne može biti duži od 15 dana od dana kada su nastupili razlozi za prestanak mandata, odnosno od saznanja o razlogu za prestanak mandata i o tome obavještava organ vlasti u kojem je izabrani član imao mandat.

(3) Obavijest o razlozima prestanka mandata iz stava (1) ovog člana dostavlja se na obrascu koji propisuje Centralna izborna komisija BiH. Ako izabrani član organa vlasti podnese ostavku, dužan je da je podnese na obrascu koji utvrdi Centralna izborna komisija BiH.

Član 1.11

Svi organi vlasti na svim nivoima i zvaničnici u Bosni i Hercegovini i diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH obavezni su pomagati organima nadležnim za provođenje izbora.

Član 1.12

Nadležni organi na svim nivoima vlasti ne smiju diskriminirati lica zbog pripadnosti nekoj političkoj stranci ili koaliciji, ili zbog davanja podrške nezavisnom kandidatu ili listi nezavisnih kandidata.

Član 1.13

Prijava za ovjeru za učešće na izborima uključuje izjavu, potpisu od predsjednika političke stranke, koalicije, nezavisnog kandidata, predstavnika liste nezavisnih kandidata, registrovanog udruženja, ili drugog registrovanog organizovanog oblika djelovanja nacionalnih manjina i grupe od najmanje 40 građana koji imaju biračko pravo da će se ta politička stranka, koalicija, nezavisni kandidati, registrvana udruženja, drugi organizovani oblici djelovanja nacionalnih manjina u svojim aktivnostima pridržavati Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini.

Član 1.14

(1) Izbori na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini održavaju se prve nedjelje u oktobru, osim ako se ovaj datum ne podudara s obilježavanjem vjerskog praznika jednog od konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine.

-Izbore koje nije moguće održati prve nedjelje u oktobru, zbog podudaranja s vjerskim praznikom, Centralna izborna komisija BiH zakazuje za nedjelju nakon prve nedjelje u oktobru koja se ne podudara sa vjerskim praznikom.

- (2) Centralna izborna komisija BiH raspisuje izbore u skladu s ovim Zakonom, obavještava sve nadležne organe na svim nivoima vlasti i javnost o datumu održavanja izbora najmanje 150 dana prije održavanja izbora, osim ako odredbama Poglavlja 14 ovog Zakona nije drugačije određeno.
- (3) Centralna izborna komisija BiH objavljuje datume izbora za sve nivoe vlasti u „Službenom glasniku BiH”, u službenim glasilima entiteta i “Službenom glasniku Brčko distrikta BiH” i sredstvima javnog informisanja.

POGLAVLJE 2. ORGANI ZA PROVOĐENJE IZBORA

Član 2.1

- (1) Organi nadležni za provođenje izbora su izborne komisije i birački odbori.
- (2) Izborne komisije i birački odbori nezavisni su i nepristrasni u svom radu. Član izborne komisije ili biračkog odbora neće učestvovati u donošenju odluke kada taj član ili član njegove uže porodice ima lični ili finansijski interes, ili ako postoji drugi sukob interesa, koji može dovesti u sumnju njegovu sposobnost da djeluje nepristrasno. Članovima uže porodice smatraju se članovi porodice u smislu člana 15.7 stav (2) ovog Zakona.
- ~~(3) Svi organi vlasti na svim nivoima i zvaničnici u Bosni i Hercegovini i diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH obavezni su pomagati organima nadležnim za provedbu izbora.~~

Član 2.2

- (1) Član izborne komisije i biračkog odbora je lice sa pravom glasa.
- (2) Član izborne komisije je lice sa odgovarajućom stručnom spremom i iskustvom u sprovođenju izbora, a član biračkog odbora je lice sa odgovarajućom stručnom spremom.
- (3) Centralna izborna komisija BiH utvrđuje koje su kvalifikacije potrebne za člana izborne komisije i biračkog odbora u smislu iz stava (2) ovog člana.
- ~~(4) U sastavu općinske izborne komisije i biračkog odbora obezbijediće se zastupljenost polova u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini, osim ako se izborna komisija i birački odbor sastoji od tri člana, kada ravnopravna zastupljenost postoji u slučaju kada je jedan od polova zastavljen sa 1/3 od ukupnog broja članova.~~
- (5) Članovi organa za sproveđenje izbora su obavezni stalno se obučavati tokom mandata u skladu sa planom i programom edukacije koje donosi Centralna izborna komisija BiH.
- (6) Ako član izborne komisije i biračkog odbora tokom mandata ne prisustvuje obuci iz stava (5) ovog člana, biće razriješen dužnosti.
- (7) U svrhu obučavanja članova organa za provođenje izbora, Centralna izborna komisija BiH **uspostavlja** Centar za edukaciju.
- ~~(8) Centar za edukaciju Centralne izborne komisije BiH ima direktora i pomoćnike direktora koje imenuje Centralna izborna komisija BiH~~

Član 2.3

- (1) Za člana izborne komisije ili biračkog odbora ne može biti imenovano lice:

1. koje se ne može kandidovati u smislu odredbi članova 1.6, 1.7 i 1.7a ovog Zakona;
2. koje je član najvišeg izvršno-političkog organa političke stranke ili koalicije (predsjednik, potpredsjednik, generalni sekretar, sekretar ili član izvršnog odbora ili glavnog odbora);
3. koje je nosilac izabranog mandata ili je član izvršnog organa vlasti, osim u slučajevima predviđenim članom 2.12 stav (4) ovog Zakona;
4. **koji je aktuelni kandidat ili je bio kandidat za bilo koji nivo vlasti na posljednjim općim i posljednjim lokalnim izborima; i**
5. kojem je izrečena kazna za radnju koja predstavlja težu povredu izbornih zakona ili propisa za koju je lično odgovorno, u poslednje četiri godine, računajući od dana pravosnažnosti odluke.

(2) Centralna izborna komisija BiH odlučit će da li težina povrede i lična odgovornost u smislu tačke 5. ovog člana čine lice nepodobnjim da bude član izborne komisije ili biračkog odbora.

Član 2.4

- (1) Član izborne komisije imenuje se na sedam (7) godina.
- (2) Član biračkog odbora imenuje se za svake izbore.

Član 2.5

- (1) Centralna izborna komisija BiH sastoji se od sedam (7) članova: dva (2) iz reda Hrvata, dva (2) iz reda Bošnjaka, dva (2) iz reda Srba i jedan (1) iz reda ostalih.
- (2) Kandidate za Centralnu izbornu komisiju BiH zajednički predlažu članovi komisije za izbor i imenovanje. Kandidati za Centralnu izbornu komisiju BiH bit će pravni stručnjaci sa iskustvom u provođenju izbora i/ili izborni stručnjaci, i ne mogu obavljati dužnost u organima stranke, udruženja ili fondacija koje su organizaciono ili finansijski povezane sa strankom, niti mogu biti uključeni u bilo kakvu stranačku aktivnost.
- (3) Komisija za izbor i imenovanje ima sedam članova od kojih dva imenuje predsjednik Visokog sudskog i tužilačkog vijeća iz reda članova Vijeća, tri imenuje Administrativna komisija Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz reda članova Komisije iz Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i dva imenuje predsjednik Centralne izborne komisije BiH iz reda članova Centralne izborne komisije BiH.
- (4) U komisiji za izbor i imenovanje moraju biti zastupljeni konstitutivni narodi, dva Bošnjaka, dva Srbina i dva Hrvata i jedan iz reda ostalih.
- (5) Komisija za izbor i imenovanje sastaje se radi odlučivanja o pitanjima imenovanja koja se regulišu ovim zakonom. Postupak oglašavanja i utvrđivanja prijedloga kandidata provodi se u skladu sa poslovnikom koji donosi komisija za izbor i imenovanje. Odluka o listi kandidata za Centralnu izbornu komisiju BiH donosi se dvotrećinskom (2/3) većinom glasova.
- (6) U skladu sa svojom procedurom, Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i

Hercegovine imenuje članove Centralne izborne komisije BiH sa liste kandidata. Ako se ova lista ne dostavi Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u roku od trideset (30) dana prije isteka mandata članova Centralne izborne komisije BiH, Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine predlaže i imenuje članove Centralne izborne komisije BiH.

- (7) Komisija za izbor i imenovanje dužna je dostaviti listu kandidata Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine najkasnije trideset (**60**) dana prije isteka mandata članova Centralne izborne komisije BiH.
- (8) U slučaju da član Centralne izborne komisije BiH ne može obavljati funkciju, iz razloga utvrđenih članom 2.15 ovog Zakona, Centralna izborna komisija BiH obavještava Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u tom slučaju imenuje novog člana iz reda istog konstitutivnog naroda, uključujući i ostale, iz kojeg je bio prethodni član. Novi član imenuje se sa kandidatske liste koju je dostavila komisija za izbor i imenovanje.
- (9) U slučaju da Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH ne provede postupak iz stava (6) ovog člana članovi Centralne izborne komisije BiH nastavit će obavljati svoju dužnost do imenovanja novih članova Centralne izborne komisije BiH.
- (10) Sredstva za troškove objavljivanja javnog konkursa osiguravaju se u budžetu Centralne izborne komisije BiH.

Član 2.6

Predsjednik Centralne izborne komisije BiH bira se iz reda članova Centralne izborne komisije BiH. Po jedan član Centralne izborne komisije BiH iz reda Hrvata, Bošnjaka, Srba, i član iz reda ostalih obavljat će funkciju predsjednika Centralne izborne komisije BiH po principu rotacije i to jedanput u sedam godina u trajanju od 21 mjesec.

Član 2.6a

- (1) Član Centralne izborne komisije BiH prava iz radnog odnosa ostvaruje u Centralnoj izbornoj komisiji BiH u skladu sa zakonom.
- (2) Akt o izboru i stupanju na funkciju i prestanku funkcije člana Centralne izborne komisije BiH donosi Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH.
- (3) Član Centralne izborne komisije BiH ima pravo na plaću i druga primanja koja proizilaze iz statusa radnog odnosa u visini koja je utvrđena Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama BiH.

Član 2.7

Centralna izborna komisija BiH donosi propise kojima uređuje svoj način rada, uključujući i izbor predsjednika.

Član 2.8

- (1) Za postupke izvršene u okviru dužnosti i obaveza, a koje su utvrđene ovim i drugim zakonima, članovi Centralne izborne komisije BiH neće biti krivično i građanski odgovorni.
- (2) Na imunitet iz stava (1) ovog člana, članovi Centralne izborne komisije BiH mogu se pozvati u bilo koje vrijeme za postupke izvršene u okviru njihovih dužnosti i obaveza u Centralnoj izbirnoj komisiji BiH, ali se on ne može smatrati općom preprekom za krivično gonjenje ili pokretanje parničnog postupka.

Član 2.9

Centralna izborna komisija BiH je nezavisan organ koji podnosi izvještaj neposredno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine i čija ovlašćenja iz nje proizlaze. Centralna izborna komisija BiH:

1. koordinira, nadgleda i reguliše zakonitost rada svih izbornih komisija i biračkih odbora u skladu sa ovim zakonom;
2. donosi administrativne propise za sprovođenje ovog zakona;
- 2.a donosi odluku o održavanju neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini, propisanih ovim zakonom;
3. predlaže budžet za Centralnu izbornu komisiju BiH i podnosi izvještaj o izvršenju budžeta;
4. odgovorna je za tačnost, ažurnost i ukupni integritet Centralnog biračkog spiska za teritoriju Bosne i Hercegovine;
- 4.a obezbjeđuje statističke evidencije razvrstane po polu, starosti, razvrstani po izbornim jedinicama za svaki dio izbornog procesa;
5. ovjerava političke partije, koalicije, liste nezavisnih kandidata i nezavisne kandidate za učestvovanje na svim nivoima neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini;
6. potvrđuje i ovjerava kandidatske liste i kandidate za sve nivoe neposrednih i posrednih izbora u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih ovim zakonom;
7. odgovorna je za blagovremeno štampanje, distribuciju i bezbjednost glasačkih listića i obrazaca za neposredne izbore na svim nivoima u Bosni i Hercegovini;
8. odgovorna je za **blagovremeno štampanje, distribuciju i bezbjednost opreme za elektronsko brojanje glasačkih listića optičkih skenera glasačkih listića, i elektronske identifikacije glasača čitača otiska prstiju i te druge odgovarajuće tehničke opreme za neposredne izbore na svim nivoima vlasti u BiH;**
9. utvrđuje sadržaj i formu glasačkih listića za sve nivoe neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini;
10. utvrđuje i potvrđuje rezultate svih neposrednih i posrednih izbora obuhvaćenih ovim zakonom, ovjerava da su ti izbori sprovedeni u skladu sa ovim zakonom i objavljuje rezultate svih neposrednih i posrednih izbora obuhvaćenih ovim zakonom;
11. izdaje uvjerenje licima koja su dobila mandat na svim nivoima neposrednih i posrednih izbora u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih ovim zakonom;
12. obavještava izbornu komisiju ili birački odbor ili bilo koji drugi organ nadležan za sprovođenje izbora da ne postupaju u skladu sa odredbama ovog zakona, ili da ih krše, i nadležnom organu nalaže preduzimanje odgovarajućih mjera;
13. objavljuje u službenim glasilima i sredstvima javnog informisanja u Bosni i Hercegovini i

- van nje, poslovnike, propise i izborne rezultate neposrednih i posrednih izbora u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih ovim zakonom, informacije za birače, te ostale informacije neophodne za sprovođenje ovog zakona i svih izbornih zakona;
- 14. obavlja sve izborne aktivnosti za izbor članova Predsjedništva Bosne i Hercegovine i članova Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine;
  - 15. donosi odluku o prestanku mandata izabranog funkcionera na svim nivoima neposrednih i posrednih izbora u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih ovim zakonom, a vodi i prethodni postupak, gdje je potrebno, o utvrđivanju činjeničnog stanja (u slučaju kada je izabrani funkcioner podnio ostavku, da je to učinio svojom voljom);
  - 16. provjerava odluku nadležnog organa o prestanku mandata izabranog funkcionera, kako bi se obezbijedilo da je mandat izabranog funkcionera prestao u skladu s ovim zakonom;
  - 17. podnosi godišnji izvještaj Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine o sprovođenju izbora u Bosni i Hercegovini, sprovođenju ovog zakona i inicira izmjene ovog zakona;
  - 18. obavlja sve druge poslove utvrđene zakonom.

Član 2.10

- (1) Centralna izborna komisija BiH će poništiti izbore u izbornoj jedinici ili na nekom biračkom mjestu, ako ustanovi da je za vrijeme glasanja, **ručnog** brojanja ili skeniranja i **elektronskog brojanja glasačkih listića**, došlo do nepravilnosti koje mogu uticati na rezultate izbora.

Član 2.11

- (1) Administrativno-tehničke i stručne poslove za Centralnu izbornu komisiju BiH obavlja Sekretarijat Centralne izborne komisije BiH kojeg osniva Centralna izborna komisija BiH.
- (2) Sekretarijat Centralne izborne komisije BiH ima generalnog sekretara kojeg imenuje Centralna izborna komisija BiH po postupku i na način utvrđen zakonom.
- (3) Centralna izborna komisija BiH donosi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Sekretarijata Centralne izborne komisije BiH na prijedlog generalnog sekretara, uz prethodnu saglasnost Vijeća ministara BiH.

Član 2.12

- (1) **Općinska izborna komisija** sastoji se od od tri, pet ili sedam članova. Općinska izborna komisija može imenovati sekretara općinske izborne komisije za obavljanje administrativno-tehničkih poslova.
- (2) Centralna izborna komisija BiH utvrđuje broj članova općinske izborne komisije prema broju birača registrovanih u Centralnom biračkom spisku i veličini općine.
- (3) Centralna izborna komisija BiH može koristiti druge kriterije pri utvrđivanju broja članova općinske izborne komisije.
- (4) Član općinske izborne komisije može biti predsjednik ili sudija redovnog suda, **pravobranilac**, sekretar općinskog vijeća, odnosno skupštine općine i gradskog vijeća, lica profesionalno zaposlena u općinskim organima uprave i druga lica, ako ispunjavaju uslove određene članom 2.2 ovog Zakona, a nemaju smetnji iz člana 2.3 ovog Zakona.

- (5) Članove općinske izborne komisije imenuje općinsko vijeće, odnosno skupština općine, uz saglasnost Centralne izborne komisije BiH, na osnovu javnog oglasa po proceduri koju utvrđuje Centralna izborna komisija BiH posebnim propisom.
- (6) Članove općinske izborne komisije razrješava općinsko vijeće, odnosno skupština općine, uz saglasnost Centralne izborne komisije BiH.
- (7) Član općinske izborne komisije ne može biti zastupnik, odnosno punomoćnik političkog subjekta koji učestvuje na izborima, niti lice koje je pravosnažnom sudskom presudom osuđeno na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci ili duže.
- (8) Općinsko vijeće, odnosno skupština opštine imenuje predsjednika iz reda članova općinske izborne komisije iz stava (5) ovog člana, uz saglasnost Centralne izborne komisije BiH.
- (9) Članovi općinskih izbornih komisija imaju pravo na stalnu mjesecnu naknadu za svoj rad. Visinu naknade utvrđuje Centralna izborna komisija BiH svojim propisom, tako da se u izbornom periodu ona isplaćuje najviše u visini isplaćenog paušala odbornika, odnosno vijećnika u toj osnovnoj izbornoj jedinici, a izvan izbornog perioda 30% od tog iznosa.

Član 2.13

Općinska izborna komisija:

1. nadgleda i kontroliše rad Centra za birački spisak iz člana 3.8 ovog Zakona;
2. određuje biračka mjesta na području općine za glasanje na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini;
3. provodi postupak imenovanja, imenuje i obučava članove biračkog odbora;
4. **imenuje i obučava kontrolore izbornih rezultata u centrima za brojanje;**
5. brine o sigurnosti i dostavi biračkim odborima izbornog materijala za glasanje na svim nivoima izbora u Bosni i Hercegovini;
6. obavještava birače o svim informacijama neophodnim za provedbu izbora, u skladu sa propisima Centralne izborne komisije BiH;
7. odgovorna je za uređenje biračkog mjesta i druge tehničke pripreme za izbole;
8. odgovorna je za pravilno **ručno i elektronsko brojanje** glasačkih listića na biračkim mjestima, **pravilno objedinjavanje utvrđenih izbornih rezultata sa biračkim mjestima u općinskim centrima za brojanje i unos izbornih rezultata u aplikaciju JIIS,**
9. objedinjuje rezultate izbora sa svih biračkih mjesta u općini, posebno za svaki organ za koji je vršen izbor, i dostavlja ih Centralnoj izbornoj komisiji BiH, i
10. obavlja druge poslove u skladu sa zakonom i propisima Centralne izborne komisije BiH.

Član 2.14

- (1) Sastav izborne komisije je multietničan, tako da odražava zastupljenost konstitutivnih naroda, uključujući i ostale, u izbornoj jedinici za koju se organ nadležan za provođenje izbora osniva, vodeći računa o posljednjem popisu stanovništva provedenom na državnom nivou. Sastav izborne komisije **nastoјат ће се осигurava** zastupljenost polova u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini, osim ako se izborna komisija sastoji od tri člana kada ravноправна zastupljenost postoji

u slučaju kada je jedan od polova zastavljen s 1/3 od ukupnog broja članova.

- (2) Ako sastav izborne komisije ne bude u skladu sa stavom (1) ovog člana, Centralna izborna komisija BiH poništiti će imenovanje članova i o tome izvjestiti organ nadležan za imenovanje. Organ nadležan imenovanje će u roku od 15 dana od dana donošenja odluke Centralne izborne komisije BiH izvršiti ponovno imenovanje organa, u skladu sa kriterijem iz stava (1) ovog člana.
- (3) Ako izborna komisija ponovo ne bude odgovarajućeg sastava, Centralna izborna komisija BiH imenuje članove izborne komisije u skladu sa stavom (1) ovog člana.

Član 2.15

- (1) U slučaju da član izborne komisije podnese ostavku, umre, bude spriječen obavljati funkciju, bude smijenjen sa funkcije člana komisije ili ne može biti član izborne komisije ili biračkog odbora u smislu člana 2.3 ovog Zakona, novi član tog organa imenuje se na način i postupkom kako je propisano članom 2.12 stav (5) ovog Zakona.
- (2) Imenovanje novog člana općinske izborne komisije vrši se u roku koji ne može biti duži od 30 dana od dana prestanka mandata prethodnog člana, a u izbornom periodu općinsko vijeće, odnosno skupština općine imenuje zamjenskog člana općinske izborne komisije, bez provođenja postupka izbora propisanog u članu 2.12 stav (5) ovog Zakona, najkasnije u roku od sedam dana od dana prestanka mandata iz stava (1) ovog člana. **Ako se ne izvrši imenovanje novog člana općinske izborne komisije u zakonskom roku, Centralna izborna komisija BiH može izvršiti imenovanje novog člana općinske izborne komisije.**
- (3) Mandat zamjenskog člana iz stava (2) ovog člana traje do povratka redovnog člana, odnosno do izbora novog člana po postupku propisanom članom 2.12 stav (5) ovog Zakona.
- (4) Ukoliko članu izborne komisije mandat ističe u izbornom periodu, mandat mu se produžava do isteka izbornog perioda, odnosno do potvrđivanja rezultata izbora, nakon čega će se izvršiti imenovanje novog člana izborne komisije po postupku propisanom u ovom Zakonu.

Član 2.16

- 1) Ako je član općinske izborne komisije duže odsutan iz neopravdanih razloga, onemogućava rad komisije ili krši odredbe ovog Zakona ili druge propise, općinsko vijeće/skupština općine uz **prethodno**–pribavljenu saglasnost Centralne izborne komisije BiH odnosno Centralna izborna komisija BiH može smijeniti tog člana. U skladu s članom 2.12 stav (5) ovog Zakona, imenovat će se novi član općinske izborne komisije.
- 2) Ako je član općinske izborne komisije duže odsutan iz opravdanih razloga, u skladu s članom 2.12 stav (5) ovog Zakona, imenovat će se novi član općinske izborne komisije koji će za vrijeme odsustva zamjenjivati imenovanog člana općinske izborne komisije.

- 3) Kao opravdani razlozi odsustva iz prethodnog stava podrazumijevaju se bolest, školovanje, stručno usavršavanje kao i drugi razlozi koje cijeni organ nadležan za imenovanje općinske izborne komisije.

Član 2.17

Sjednice izbornih komisija su javne, osim ako nije drugačije određeno propisima Centralne izborne komisije BiH. Izborna komisija dužna je osigurati da javnost bude blagovremeno obaviještena o održavanju njenih sjednica. Član

Član 2.18

- (1) Izborne komisije i birački odbori, osim Centralne izborne komisije BiH, donose odluke natpolovičnom većinom od ukupnog broja članova, osim ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Centralna izborna komisija BiH donosi odluke dvotrećinskom (2/3) većinom od ukupnog broja članova, osim ako ovim Zakonom nije drugačije određeno. Ako se odluka ne može donijeti dvotrećinskom (2/3) većinom od ukupnog broja članova na prvom sastanku, na drugom sastanku odluka se donosi većinom glasova.

Član 2.19

- (1) Birački odbor sastoji se od tri (3) ili pet (5) članova od kojih je jedan predsjednik.
(2) Predsjednik i član biračkog odbora imaju zamjenika.
(3) Da bi se imenovali predsjednik, članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici moraju ispunjavati uslove iz člana 2.2 i 2.3 ovog Zakona.
(4) Predsjednika i članove biračkog odbora kao i njihove zamjenike imenuje općinska izborna komisija u roku od 30 dana prije dana održavanja izbora.
(5) Predsjednika i zamjenika predsjednika biračkog odbora imenuje općinska izborna komisija na prijedlog političkih subjekata zastupljenih u zakonodavnem tijelu na odgovarajućem nivou vlasti, a članove biračkog odbora i njihove zamjenike imenuje općinska izborna komisija na način da jednu trećinu (1/3) predlaže politički subjekti koji su kandidati za odgovarajući nivo vlasti, a dvije trećine (2/3) politički subjekti zastupljeni u zakonodavnem tijelu na odgovarajućem nivou vlasti, samo tokom prethodnog ili tekućeg izbornog ciklusa.
(6) Lica imenovana za članove biračkog odbora ne moraju biti upisana u Centralni birački spisak za biračko mjesto na kojem su imenovani za članove biračkog odbora.
(7) Predsjednici i zamjenici predsjednika biračkih odbora dužni su kontinuirano pohađati obuke za predsjednike biračkih odbora koje organizuje općinska izborna komisija u saradnji sa Centrom za edukaciju Centralne izborne komisije BiH.
(8) Kandidati imenovani za članove i zamjenike članova biračkih odbora dužni su da pohađaju posebnu obuku za rad u biračkom odboru koju organizuje općinska izborna komisija.
(9) Politički subjekti iz stava (5) ovog člana imaju pravo da učestvuju u postupku žrijebanja za dodjelu pozicija predsjednika/zamjenika predsjednika članova/zamjenika članova biračkog odbora pod uslovom da imaju ovjerenu listu za taj nivo vlasti.
(10) Postupak žrijebanja iz stava (8) ovog člana obavlja općinska izborna komisija u roku koji ne smije biti kraći od 60 dana prije dana održavanja izbora.

- (11) Nakon izvršenog žrijebanja, a najkasnije u roku od sedam (7) dana, politički subjekt koji je učestvovao u žrijebanju dostaviti će općinskoj izbornoj komisiji imena kandidata za članove biračkog odbora u kojem su osvojili mjesto putem žrijeba.
- (12) Ako politički subjekt ne dostavi imena kandidata za članove biračkog odbora u roku iz stava (10) ovog člana, to će se smatrati odustajanjem od dodijeljenog mjesta u biračkom odboru, ili je broj kandidata za članove biračkog odbora predloženih od ovjerene političke stranke manji od broja članova biračkog odbora, općinska izborna komisija samostalno će imenovati članove biračkog odbora, vodeći računa o multietničkom sastavu biračkog odbora, gdje je to moguće.
- (13) Postupak žrijebanja provodi se u skladu sa obaveznim uputstvom koje donosi Centralna izborna komisija BiH.
- (14) Samo jedan predstavnik jednog političkog subjekta može biti u sastavu jednog biračkog odbora.
- (15) **Zabranjena je zloupotreba zakonskog prava na učešće u radu biračkog odbora fiktivnim predstavljanjem kako je propisano članom 7.3, stav 2 ispred jednog političkog subjekta i to fiktivnim predstavljanjem u ime političkog subjekta kojem je mjesto u biračkom odboru pripalo sa ciljem pogodavanja drugom političkom subjektu kojem to mjesto u biračkom odboru nije pripalo, protivno odredbama ovog Zakona.**
- (16) **Zabrana iz stav (15) ovog člana odnosi se i na članove biračkog odbora.**
- (17) Na odluku izborne općinske izborne komisije o imenovanju predsjednika, članova biračkih odbora i njihovih zamjenika može se uložiti prigovor općinskoj izbornoj komisiji. Na odluku općinske izborne komisije, kojom je odlučeno o prigovoru, može se uložiti žalba Centralnoj izbornoj komisiji BiH.
- (18) U slučaju da općinska izborna komisija ne imenuje članove biračkog odbora i njihove zamjenike u skladu sa stavom 3. ovog člana, članove biračkog odbora i njihove zamjenike imenuje Centralna izborna komisija BiH.
- (19) Politički subjekt u toj izbornoj jedinici, koji ima ovjerenu kandidatsku listu ili kandidata za učešće na izborima u skladu sa ovim zakonom, ima pravo da učestvuje u postupku žrijebanja za dodjelu mjesta u biračkom odboru.
- (20) Članovi biračkih odbora imaju pravo na naknadu za svoj rad. Odluku o visini ove naknade donosi općinska izborna komisija.
- (21) Za provođenje općih izbora odluku o visini naknade za rad članova biračkih odbora donosi Centralna izborna komisija BiH.

Član 2.20

- (1) Birački odbor neposredno rukovodi radom biračkog mjeseta, osigurava pravilnost i tajnost glasanja i evidentira rezultate glasanja na biračkom mjestu.
- (2) Predsjednik biračkog odbora osigurava da se proces glasanja na biračkom mjestu odvija nesmetano, u skladu s odredbama poglavљa 5. i 7. ovog zakona.
- (3) Izborni rezultati se evidentiraju na osnovu izvoda optičkog skenera. Centralna izborna komisija BiH će utvrditi procedure koje omogućavaju biračkim odborima da pored ručnog brojanja vrše i optičko skeniranje i propisuje poseban obrazac u koji se upisuju rezultati ručnog brojanja. U slučaju neslaganja između ručnog i elektronskog brojanja, Centralna izborna komisija BiH vrši ponovno brojanje i ponovljeno optičko skeniranje u Glavnom centru za brojanje i utvrđuje rezultate glasanja na biračkom mjestu.

- (1) Birački odbor sastoji se od tri (3) ili pet (5) članova od kojih je jedan predsjednik.
- (2) Predsjednik i član biračkog odbora imaju zamjenike.
- (3) Da bi se imenovali predsjednik, članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici moraju ispunjavati uslove iz člana 2.2 i 2.3 ovog Zakona.
- (4) Predsjednika i članove biračkog odbora kao i njihove zamjenike imenuje općinska izborna komisija u roku od 30 dana prije dana održavanja izbora sa liste kandidata za imenovanje u birački odbor, pod uslovom da imaju iskustvo u provođenju izbora i da su certificirani od općinske izborne komisije. Predsjednici i zamjenici predsjednika biračkih odbora dužni su kontinuirano pohađati obuke za predsjednike biračkih odbora koje organizuje općinska izborna komisija u saradnji sa Centrom za edukaciju Centralne izborne komisije BiH.
- (5) Listu kandidata iz stava (4) sačinjava općinska izborna komisija u periodu između dva izborna ciklusa putem jednog ili više javnih poziva. Lista se redovno ažurira svakih šest (6) mjeseci.
- (6) Za ciklus općih izbora mjesta članova i zamjenika članova biračkog odbora popunjavaju se na prijedlog političkih subjekata koji su u prethodnom izbornom ciklusu osvojili mandate u Parlamentarnoj skupštini BiH, Parlamentu Federacije BiH, Narodnoj skupštini Republike Srpske i na nivou kantona u Federaciji BiH. Za ciklus lokalnih izbora mjesta članova i zamjenika članova biračkog odbora popunjavaju se na prijedlog političkih subjekata koji su u prethodnom izbornom ciklusu osvojili mandate za općinskog/gradskog načelnika, općinsko vijeće/skupštinu ili skupštinu Brčko distrikta BiH.
- (7) Politički subjekti iz stava (6) ovog člana imaju pravo da učestvuju u postupku žrijebanja za dodjelu pozicija članova/zamjenika članova biračkog odbora pod uslovom da imaju ovjerenu listu za taj nivo vlasti.
- (8) Postupak žrijebanja iz stava (7) ovog člana obavlja općinska izborna komisija u roku koji ne smije biti kraći od 60 dana prije dana održavanja izbora.
- (9) Nakon izvršenog žrijebanja, a najkasnije u roku od sedam (7) dana, politički subjekt koji je učestvovao u žrijebanju dostaviti će općinskoj izbornoj komisiji imena kandidata za članove biračkog odbora u kojem su osvojili mjesto putem žrijeba.
- (10) Ako politički subjekt ne dostavi imena kandidata za članove biračkog odbora u roku iz stava (9) ovog člana, to će se smatrati odustajanjem od dodijelenog mesta u biračkom odboru, ili je broj kandidata za članove biračkog odbora predloženih od političke stranke iz stava (6) manji od broja članova biračkog odbora, općinska izborna komisija samostalno će imenovati članove/zamjenike članova biračkog odbora, **na osnovu javnog poziva** vodeći računa o multietničkom sastavu biračkog odbora, gdje je to moguće.
- (11) Postupak žrijebanja provodi se u skladu sa obaveznim uputstvom koje donosi Centralna izborna komisija BiH.
- (12) Samo jedan predstavnik jednog političkog subjekta iz stava (6) ovog člana može biti u sastavu jednog biračkog odbora.
- (13) **Zabranjena je zloupotreba zakonskog prava na učešće u radu biračkog odbora fiktivnim predstavljanjem kako je propisano članom 7.3, stav 2 ovog Zakona.**
- (15) Na odluku općinske izborne komisije o imenovanju predsjednika, članova biračkih odbora i njihovih zamjenika može se uložiti prigovor općinskoj izbornoj komisiji. Na odluku općinske izborne komisije, kojom je odlučeno o prigovoru, može se uložiti žalba Centralnoj izbornoj komisiji BiH.
- (16) Kandidati imenovani za članove i zamjenike članova biračkih odbora dužni su da pohađaju posebnu obuku za rad u biračkom odboru u organizaciji općinske izborne jedinice.
- (17) Članovi biračkih odbora imaju pravo na naknadu za svoj rad. Odluku o visini ove naknade donosi općinska izborna komisija.
- (18) Za provođenje općih izbora odluku o visini naknade za rad članova biračkih odbora donosi Centralna izborna komisija BiH.

Član 2.20

- (1) Birački odbor neposredno rukovodi radom biračkog mjesta, osigurava pravilnost i tajnost glasanja i evidentira rezultate glasanja na biračkom mjestu.
- (2) Predsjednik biračkog odbora osigurava da se proces glasanja na biračkom mjestu odvija nesmetano, u skladu s odredbama poglavlja 5. i 7. ovog zakona.
- (3) **Preliminarni izborni rezultati se evidentiraju na osnovu rezultata elektronskog brojanja glasačkih listića.** Centralna izborna komisija BiH će utvrditi procedure koje, pored ručnog brojanja, omogućavaju biračkim odborima da vrše elektronsko brojanje glasačkih listića ~~vrše i optičko skeniranje~~ i propisuje poseban obrazac u koji se upisuju rezultati ručnog brojanja. U slučaju neslaganja između ručnog i elektronskog brojanja, Centralna izborna komisija BiH vrši oba ponovna brojanja ~~i ponovljeno optičko skeniranje~~ u Glavnem centru za brojanje i utvrđuje rezultate glasanja na biračkom mjestu.

Član 2.21

- (1) Izborne komisije entiteta formiraju se prema zakonu entiteta, a u skladu s ovim zakonom. Njihovu nadležnost utvrđuje Centralna izborna komisija BiH u skladu s ovim Zakonom.
- (2) Način izbora i sastav svih drugih izbornih komisija utvrđuje se zakonom entiteta, a u skladu s odredbama ovog zakona.

POGLAVLJE 3. BIRAČKI SPISAK

Član 3.1

- (1) Centralni birački spisak je evidencija o državljanima BiH koji imaju biračko pravo u skladu sa ovim Zakonom i formira se, vodi i koristi za potrebe organizacije i provedbu izbora u skladu sa zakonom, za provođenje referenduma, za provođenje opoziva izabranog funkcionera i izbore organa lokalne samouprave u skladu sa zakonom.
- (2) **Centralni birački spisak i izvodi iz Centralnog biračkog spiska su javni, što se osigurava u skladu sa odredbama ovog Zakona i odredbama podzakonskih akata Centralne izborne komisije BiH, a sve u cilju osiguranja tačnosti i ukupnog integriteta Centralnog biračkog spiska.**
- (3) Pravo uvida u **izvod** iz Centralnog biračkog spiska ostvaruje se u skladu sa ovim Zakonom i **Zakonom o zaštiti ličnih podataka**.
- (4) Birač ostvaruje pravo uvida u svoje lične podatke evidentirane u izvodu iz Centralnog biračkog spiska neposrednim uvidom na internet stranici Centralne izborne komisije BiH putem unošenja svog JMB i ili na drugi adekvatan način koji podzakonskim aktom utvrdi Centralna izborna komisija BiH.
- (5) Javnost ostvaruje pravo uvida u izvode iz Centralnog biračkog spiska izlaganjem privremenih izvoda iz Centralnog biračkog spiska putem internet stranice Centralne izborne komisije BiH ili na drugi adekvatan način koji podzakonskim aktom utvrди Centralna izborna komisija BiH vodeći računa o načelima zaštite ličnih podataka.
- (6) Političkim subjektima koji su ovjereni za učešće na izborima i kojima je ovjerena kandidatska lista za učešće na izborima u skladu sa ovim Zakonom osigurat će se, na njihov zahtjev, izvod iz Centralnog biračkog spiska za nivo vlasti odnosno izbornu jedinicu u kojoj učestvuju na izborima, u elektronskoj formi ili u ispisu. **Izvod iz Centralnog biračkog spiska sadrži prezime i ime birača, fotografiju, datum rođenja, ime jednog roditelja birača, naziv općine odnosno izborne jedinice za koju birač ima pravo glasa, naziv i broj biračkog mesta.**

Član 3.2

- (1) Centralni birački spisak je jedinstven, stalan i redovno se ažurira.
- (2) **Izvodi iz Centralnog biračkog spiska u cilju ažuriranja objavljaju se dva puta godišnje u neizbornoj godini. Nadležni organi dužni su podatke za raseljene osobe dostaviti u izbornoj godini najkasnije do 31.03.**
- (3) U Centralni birački spisak, **po službenoj dužnosti**, upisuju se državljeni BiH, **sa prijavljenim prebivalištem u BiH:**
  - a) koji su navršili 18 godina;
  - b) koji će na dan održavanja izbora navršiti 18 godina;
  - c) koji imaju biračko pravo u skladu sa ovim Zakonom, a žive privremeno u inostranstvu i
  - d) koji imaju biračko pravo u skladu sa članom 20.8 stav (6) ovog Zakona.
- (4) **Izuzetno upis se može izvršiti na lični zahtjev po proceduri propisanoj podzakonskim aktom Centralne izborne komisije BiH.**
- (5) Centralni birački spisak ne sadrži imena državljeni BiH koji su pravosnažnom odlukom nadležnog organa lišeni potpune poslovne sposobnosti. Ako je ovakvo lice upisano, brisat će se iz Centralnog biračkog

spiska, a ako se licu pravosnažnom odlukom nadležnog organa vrti poslovna sposobnost **u cijelosti**, bit će upisano u Centralni birački spisak.

Član 3.3

Centralni birački spisak sačinjava se i vodi na osnovu podataka iz službenih evidencija o prebivalištu i boravištu državljana BiH koje vodi nadležni državni organ, **evidencije izdanih pasoša državljanima Bosne i Hercegovine koje izdaju diplomatsko-konzularna predstavništva Bosne i Hercegovine**, drugih javnih isprava i službenih evidencija o državljanima BiH koje vode Centralna izborna komisija BiH i drugi nadležni organi i na osnovu javnih isprava i podataka koji se dobiju neposredno od građana.

Član 3.4

- (1) Centralni birački spisak vodi se i obrađuje u elektronskoj formi.
- (2) Evidenciji Centralnog biračkog spiska ili njegovim izvodima pristupa se i podaci se obrađuju istom metodologijom i upotrebom istog kompjuterskog programa, na svim mjestima na kojima se obavljaju poslovi obrade i pribavljaju podaci za potrebe vođenja Centralnog biračkog spiska.
- (3) Evidencija Centralnog biračkog spiska obrađuje se i vodi upotrebom kompjuterske obrade podataka, po jedinstvenoj metodologiji i programu čiji se sadržaj i način korištenja utvrđuje između **nadležnih organa** Bosne i Hercegovine i Centralne izborne komisije BiH.

Član 3.5

- (1) Centralni birački spisak vodi se po službenoj dužnosti.
- (2) Centralna izborna komisija BiH vodi Centralni birački spisak za teritoriju Bosne i Hercegovine na osnovu evidencija **Agencije za identifikacione isprave, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine i drugih nadležnih državnih organa, dopunjena evidencijama diplomatsko-konzularnih predstavništava Bosne i Hercegovine**
- (3) Agencija za identifikacione isprave, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine održava i odgovorna je za cijekupnu tehničku obradu svih podataka značajnih za evidenciju Centralnog biračkog spiska.
- (4) Agenciji za identifikacione isprave, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine podatke iz svojih evidencijskih dostavlja:
  - a) nadležna ministarstva,
  - b) Centralna izborna komisija BiH,
  - c) izborne komisije osnovnih izbornih jedinica o biračkim mjestima i promjenama biračke opcije.
- (5) Podatke o smrti građana starijih od 18 godina nadležni matični ured je dužan dostaviti podatke u skladu sa propisima kojim je regulisano vođenje matičnih knjiga.
- (6) Matični uredi dužni su da sve promjene koje utiču na relevantnost Centralnog biračkog spiska dostave nadležnom organu koji vodi službenu evidenciju o matičnom broju, **podatacima o otisku prsta, promjeni statusa prebivališta i boravišta državljanu BiH u pisanim oblicima najkasnije u roku od sedam dan**. Periodični izvještaj koji se dostavlja drugim organima, dostavlja se i Centralnoj izbirnoj komisiji BiH.

(7) Za tačnost i ažurnost podataka potrebnih za izradu Centralnog biračkog spiska odgovorni su organi nadležani za vođenje službenih evidencija o tim podacima, te su dužni da čuvaju dosjed dokumenata, javnih isprava i zahtjeva građana na osnovu kojih se vodi i ažurira Centralni birački spisak i da na zahtjev Centralne izborne komisije BiH, osiguraju pristup ~~i uvid~~ Zakon-u ove dokumente.

Član 3.6

(1) Centralna izborna komisija BiH odgovorna je za tačnost, ažurnost i ukupni integritet Centralnog biračkog spiska.

(2) Centralna izborna komisija BiH u vođenju Centralnog biračkog spiska::

- a) obavještava nadležne organe o uočenim nedostacima i preduzima odgovarajuće mjere i radnje radi otklanjanje nepravilnosti i uspostavljanja tačnosti i ažurnosti Centralnog biračkog spiska,
- b) izrađuje izvode iz Centralnog biračkog spiska za raseljena lica Bosne i Hercegovine,
- c) izrađuje izvode iz Centralnog biračkog spiska za birače koji glasaju van Bosne i Hercegovine,
- d) vodi posebne evidencije o licima kojima je po osnovu zakona oduzeto pravo da glasaju i zaključuje i potvrđuje konačne izvode iz Centralnog biračkog spiska koji se koristi za izbore(3) Izrada izvoda iz Centralnog biračkog spiska za birače iz stava (2) tačka b) ovog člana vrši se na osnovu podataka koje dostavljaju nadležni državni organi i podataka koje dostavljaju građani u skladu sa ovim Zakonom.

(4) Izrada izvoda iz Centralnog biračkog spiska za birače iz stava (2) tačka c) ovog člana vrši se na osnovu podataka:

- a) koje sačinjavaju i Centralnoj izbornoj komisiji BiH dostavljaju diplomatsko-konzularna predstavništva;**
- b) podataka koje dostavljaju birači koji glasaju van Bosne i Hercegovine i;**
- c) podataka koje posjeduje Centralna izborna komisija BiH.**
- d) podataka drugih nadležnih državnih organa u skladu s zakonom.**

(4) Izrada izvoda iz Centralnog biračkog spiska za birače iz stava 2. tačka c) ovog člana vrši se na osnovu podataka kojima raspolaže Centralna izborna komisija BiH i podataka koje dostavljaju građani koji glasaju van Bosne i Hercegovine.

(5) Nadležni organi iz stava (3) i (4) ovog člana odgovorni su za tačnost, ažurnost i blagovremeno dostavljanje podataka koji su potrebni Centralnoj izbornoj komisiji BiH za izradu izvoda iz Centralnog biračkog spiska.

(6) Centralna izborna komisija BiH svojim propisima utvrdit će:

- a) rokove i način za zaključivanje i potvrđivanje konačnog Centralnog biračkog spiska i
- a) b) rokove za dostavljanje podataka o promjenama u evidencijama raseljenih lica i evidenciji državlјana koji glasaju van Bosne i Hercegovine.

Član 3.7

(1) Na osnovu podataka sadržanih u evidenciji Centralnog biračkog spiska po biračkim mjestima, Centralna izborna komisija BiH za svaku osnovnu izbornu jedinicu izrađuje izvod iz Centralnog biračkog spiska koji sadrži podatke o svim biračima s pravom glasa za tu osnovnu izbornu jedinicu, koji se općinskoj izbornoj komisiji najkasnije dvadeset (20) dana uoči dana izbora.

(2) Izvod iz Centralnog biračkog spiska vodi se prema **zadnjem** mjestu prebivališta državljana BiH i to po biračkim mjestima, **a za birače iz člana 3.6 stav (2) tačka b) i c)** ovog Zakona sa napomenom o tačnoj adresi boravišta.

(3) Centralna izborna komisija BiH može utvrditi izvod iz Centralnog biračkog spiska i za druge izborne jedinice za koje se provode određeni izbori, za potrebe provedbe postupka opoziva izabranog funkcionera i za provedbu referendumu, na osnovu podataka sadržanih u Centralnom biračkom spisku.

(4) Državljanin BiH nalazi se u jednom izvodu iz Centralnog biračkog spiska, za jednu osnovnu izbornu jedinicu i na jednom biračkom mjestu.

Član 3.8

(1) U svakoj općini nadležni općinski organ uspostavlja Centar za birački spisak.

(2) Nadležni općinski organ obučava osoblje Centra za birački spisak, u saradnji sa općinskom izbornom komisijom.

(3) Centar za birački spisak:

- a) pruža tehničku pomoć općinskoj izbornoj komisiji u određivanju biračkih mesta na teritoriji općine i raspoređivanju birača po biračkim mjestima;
- b) ažurira podatke iz tačke a) ovog stava u skladu sa promjenom broja birača i propisima Centralne izborne komisije BiH;
- c) osigurava uvid u izvod iz Centralnog biračkog spiska na teritoriji svoje općine;
- d) osigurava podatke za Centralni birački spisak koji su utvrđeni propisima Centralne izborne komisije BiH;
- e) pruža tehničku pomoć općinskoj izbornoj komisiji u vezi sa zahtjevima i prigovorima birača koji se odnose na izvod iz Centralnog biračkog spiska i
- f) obavlja i druge poslove koje mu odredi Centralna izborna komisija BiH i općinska izborna komisija, u skladu sa propisima Centralne izborne komisije BiH.

(4) Centar za birački spisak vodi evidenciju podnesenih zahtjeva i prigovora iz stava (2) tačke d) i e) ovog člana i dužan je da čuva dokumentaciju priloženu uz te zahtjeve i prigovore.

(5) Centralna izborna komisija BiH će svojim propisima bliže utvrditi način, odgovornost za rad, rok za uspostavljanje i sva druga pitanja značajna za rad Centra za birački spisak.

Član 3.9

(1) Državljanin BiH koji ima biračko pravo upisuje se u Centralni birački spisak za osnovnu izbornu jedinicu gdje ima prijavljeno prebivalište u Bosni i Hercegovini, osim ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

(2) Državljanin BiH koji ima biračko pravo u skladu s ovim Zakonom i privremeno živi u inostranstvu upisuje se u Centralni birački spisak za osnovnu izbornu jedinicu gdje je imao prijavljeno prebivalište u Bosni i Hercegovini prije odlaska u inostranstvo.

(3) Državljanin BiH koji ima biračko pravo u skladu s ovim Zakonom i koji ima status izbjegle osobe iz Bosne i Hercegovine upisuje se u Centralni birački spisak za osnovnu izbornu jedinicu u kojoj je **imao** prebivalište u skladu sa odredbama člana 20. 8 ovog Zakona.

(4) Državljanin BiH koji ima biračko pravo u skladu s ovim Zakonom i koji ima status raseljene osobe upisuje se u Centralni birački spisak za osnovnu izbornu jedinicu na osnovu izražene biračke opcije, u skladu sa odredbama člana 20. 8 ovog Zakona.

(5) Zahtjev za određivanje ili promjenu biračke opcije u smislu stava (4) ovog člana podnosi lično podnositelj zahtjeva u roku i na obrascima koje određuje i propisuje Centralna izborna komisija BiH.

(6) Ako državljanin BiH ne podnese zahtjev za određivanje ili promjenu biračke opcije u smislu stava (5) ovog člana bit će upisan u Centralni birački spisak za osnovnu izbornu jedinicu u kojoj je bio upisan na posljednjim izborima, ako nije uopće bio upisan u Centralni birački spisak, bit će upisan u Centralni birački spisak za osnovnu izbornu jedinicu u kojoj je imao prebivalište prema posljednjem popisu stanovništva u Bosni i Hercegovini.

Član 3.10

(1) Evidencija Centralnog biračkog spiska sadrži sljedeće podatke o državljanima BiH koji imaju biračko pravo:

- a) prezime i ime i ime jednog roditelja,
- b) datum rođenja,
- c) jedinstveni matični broj,
- d) biometrijski podaci otiska prstiju,
- e) spol,
- f) naziv općine gdje birač ima prebivalište, odnosno **naziv općine gdje birač ima boravište**,
- g) adresa prebivališta ili boravišta (**mjesto**, ulica, kućni broj),
- h) naziv općine odnosno izborne jedinice za koju lice ima pravo glasa,
- i) biračka opcija,
- j) biračko mjesto,
- k) datum prijave prebivališta ili boravišta i
- l) rubrika „napomena“.

(2) Na osnovu elektronske evidencije Centralnog biračkog spiska, sačinjavaju se izvodi iz Centralnog biračkog spiska.

(3) Forma i sadržaj izvoda iz Centralnog biračkog spiska koji se koriste za provođenje izbora utvrđuje Centralna izborna komisija BiH **vodeći računa o Zakonu o zaštiti ličnih podataka**.

Član 3.11

U cilju osiguranja tačnosti, ažurnosti i ukupnog integriteta Centralna izborna komisija BiH je dužna izvode iz Centralnog biračkog spiska učiniti dostupnim javnosti u skladu sa članom 3.1 stav (5) ovog Zakona.

Član 3.12

(1) ~~Prebivalište je općina u kojoj se državljanin nastanio sa namjerom da tu stalno živi i gdje je prijava prebivališta izvršena u skladu sa Zakonom o prebivalištu i boravištu državljanu BiH.~~

(2) ~~Za državljanina BiH koji ima status raseljenog ili izbjeglog lica prebivalište je mjesto boravka u kojem je imao prebivalište prema posljednjem popisu stanovništva koji je izvršila država Bosna i Hercegovina.~~

Član 3.12a

- (1) Birač koji promijeni prebivalište **nakon dana raspisivanja izbora** do dana održavanja izbora naći će se na izvodu iz Centralnog biračkog spiska na redovnom biračkom mjestu u općini u kojoj je imao prebivalište do dana raspisivanja izbora.
- (2) Nadležni organ koji vodi evidenciju o promjenama prebivališta i boravišta vrši provjeru tačnosti podataka o promjeni prebivališta i boravišta, o čemu se sačinjava službeni izvještaj.

Član 3.13

- (1) Upis u Centralni birački spisak vrše nadležni organi, u skladu sa odredbama člana 3.5 ovog Zakona.
- (2) Svaki državljanin BiH ima pravo izvršiti uvid u izvod iz Centralnog biračkog spiska i zahtijevati njegove ispravke ako se radi o ispravci njegovih ličnih podataka. **Svaki državljanin s pravom glasa koji se ne nalazi na Centralnom biračkom spisku ima pravo da zatraži upis u Centralni birački spisak.** Zahtjev se podnosi u pisanoj formi organu iz stava (4) ovog člana.
- (3) Lični podaci u smislu stava (2) ovog člana su podaci iz člana 3.10 stav (1) tačke **a), c), d) f) i k)** ovog Zakona.
- (4) Ispravke ličnih podataka u Centralnom biračkom spisku vrše se kod nadležnog organa koji je odgovoran za vođenje evidencija o tim podacima.

Član 3.14

- (1) Centralna izborna komisija BiH donosi propise kojima utvrđuje način i postupak izrade izvoda iz Centralnog biračkog spiska za birače koji su:
  - a) vezani za svoj dom zbog starosti, bolesti ili invaliditeta;
  - a) na izdržavanju zatvorske kazne u zatvorskim ustanovama ili vezani za ustanovu i imaju pravo glasa.

Član 3.15

- (1) Državljanin BiH koji privremeno živi u inostranstvu, a koji ima biračko pravo u skladu sa ovim Zakonom i upisan je u Centralni birački spisak, da bi se našao u izvodu iz Centralnog biračkog spiska za glasanje van Bosne i Hercegovine, dužan je da za svake izbore podnese elektronsku prijavu Centralnoj izbornoj komisiji BiH koja između ostalog obavezno sadrži podatke o točnoj adresi boravka u inostranstvu.**
- (2) Uz elektronsku prijavu iz stava (1) ovog člana, podnositelj prijave obavezno dostavlja:**
  - a) dokaz o identitetu podnositelja prijave predviđen ovim Zakonom**
  - b) dokaz izdat od strane nadležnog organa zemlje u kojoj privremeno boravi o tačnoj adresi boravišta u toj zemlji.**
- (3) Nakon podnošenja elektronske prijave u smislu stava (1) i (2) ovog člana, podnositelj prijave je dužan štampatu verziju elektronske prijave potpisati identično potpisu na identifikacionom dokumentu koji prilaže uz prijavu i istu dostaviti Centralnoj izbornoj komisiji BiH u roku i način na koji to podzakonskim aktom odredi Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine.**

(4) Državljanin BiH koji ima status izbjeglog lica iz Bosne i Hercegovine, a koji ima biračko pravo u skladu s ovim Zakonom i upisan je u Centralni birački spisak, da bi se nalazio u izvodu iz Centralnog biračkog spiska za glasanje van Bosne i Hercegovine, dužan je da za svake izbore podnese elektronsku prijavu Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

(5) Uz elektronsku prijavu iz stava (4) ovog Zakona podnositelj prijave obavezno dostavlja:

- a) dokaz o identitetu podnosioca prijave,
- b) ukoliko mijenja biračku opciju pod kojom je upisan u Centralni birački spisak u skladu sa članom 20.8 ovog Zakona, podnosi i dokaz o promjeni prebivališta u Bosni i Hercegovini,
- c) dokaz o tačnoj adresi boravišta u inostranstvu.

(6) Nakon podnošenja elektronske prijave u smislu stava (4) i (5) ovog člana, podnositelj prijave je dužan printanu verziju elektronske prijave potpisati identično potpisu na identifikacionom dokumentu koju prilaže uz prijavu i istu dostaviti Centralnoj izbornoj komisiji BiH u roku i način na koji to podzakonskim aktom odredi Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine.

(7) Izbjeglo lice iz BiH koje se ne nalazi u Centralnom biračkom spisku, da bi se nalazilo u izvodu iz Centralnog biračkog spiska za glasanje van Bosne i Hercegovine, dužno je da podnese elektronsku prijavu Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

(8) Uz elektronsku prijavu iz stava (7) ovog Zakona podnositelj prijave obavezno dostavlja:

- a) dokaz o identitetu podnosioca prijave,
- b) dokaz o državljanstvu Bosne i Hercegovine,
- c) dokaz o prebivalištu u Bosni i Hercegovini u skladu sa članom 20.8 ovog Zakona i
- d) dokaz o tačnoj adresi boravišta u inostranstvu.

(9) Dokaz o identitetu podnosioca prijave u smislu tačke a) stava 8. ovog člana jedan je od sljedećih važećih dokumenata:

- a) pasoš,
- b) važeća lična isprava izdata od zemlje domaćina i
- c) izbjeglički karton izdat od vlade zemlje domaćina ili druge međunarodne organizacije.

(10) Popunjenu i potpisanoj prijavi i potrebne dokumente podnositelj prijave dostavlja putem e-mailom, pošte ili lično. Postupak i način slanja, primanja, obrade, arhiviranja i zaštite elektronskih prijava i dokumenata utvrđuje Centralna izborna komisija BiH posebnim propisom.

(11) Ako ispuni propisane uslove iz ovog člana, podnositelj prijave nalazit će se u izvodu iz Centralnog biračkog spiska za glasanje van Bosne i Hercegovine, putem pošte ili u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH u inozstranstvu.

(12) Podnositelj prijave iz stava (1), (4) i (7) ovog člana odgovoran je za tačnost podataka koje navodi u prijavi i vjerodostojnost dokaza koje prilaže uz prijavu.

(13) Centralna izborna komisija BiH utvrđuje oblik i sadržaj obrasca prijave iz stava (1), (4) i (7) ovog člana, način i postupak kojim se provjerava tačnost podataka navedenih u prijavi i vjerodostojnosti dokaza priloženih uz prijavu.

(14) Centralna izborna komisija BiH donosi odgovarajuća uputstva u vezi sa postupkom upisa birača u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje van Bosne i Hercegovine, putem pošte ili u diplomatsko-konzularnom predstavništvu.

15) Upis u Centralni birački spisak državljanu Bosne i Hercegovine je kontinuirani proces.

Član 3.16

(1) Državljanin BiH iz člana 3.15 stav 1), **4) i 7)** ovog Zakona dužan je da dostavi sve izmjene koje se odnose na podatke koje je prethodno dostavio u Centralnu izbornu komisiju BiH i na osnovu kojih se nalazi u izvodu iz Centralnog biračkog spiska za glasanje van Bosne i Hercegovine **putem pošte ili u diplomatsko-konzularnom predstavništvu u inostranstvu**. Izmjene o podacima dostavljaju se najkasnije do isteka roka utvrđenog za podnošenje prijave za glasanje van Bosne i Hercegovine za naredne izbore.

(2) Ako državljanin BiH iz člana 3.15 stav (1) ovog Zakona ne podnese prijavu prije isteka roka utvrđenog za podnošenje prijave za glasanje van Bosne i Hercegovine **putem pošte ili u diplomatsko-konzularnom predstavništvu u inostranstvu** na narednim izborima, nalazit će se u izvodu iz Centralnog biračkog spiska za glasanje na odgovarajućem biračkom mjestu u osnovnoj izbornoj jedinici u kojoj ima prebivalište.

(3) Ako državljanin BiH iz člana 3.16 stav (2) ovog Zakona ne dostavi dokaze o prebivalištu u Bosni i Hercegovini u skladu sa članom 20.8 ovog Zakona, bit će upisano u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje van Bosne i Hercegovine, **putem pošte ili u diplomatsko-konzularnom predstavništvu u inozemstvu**, sa pravom glasa za osnovnu izbornu jedinicu u kojoj ima prebivalište. ~~prema podacima kojim raspolaze organ koji tehnički održava evidenciju Centralnog biračkog spiska.~~

(4) Ako se državljanin BiH koji je upisan u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje van zemlje vratio u Bosnu i Hercegovinu vratio u Bosnu i Hercegovinu prije roka utvrđenog za zaključenje izvoda iz konačnog Centralnog biračkog spiska za naredne izbore, **moći će ostvariti svoje biračko pravo glasanjem nepotvrđenim/kovertiranim glasačkim listićem.**

(5) Centar za birački spisak putem općinske izborne komisije dostavlja podatke o državljanima BiH iz stava (4) ovog člana Centralnoj izbornoj komisiji BiH radi evidentiranja nastalih promjena na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za glasanje van Bosne i Hercegovine, putem pošte ili u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH.

(6) Ako se državljanin BiH koji je upisan u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje **van zemlje putem pošte ili u diplomatsko-konzularnom predstavništvu** vratio u Bosnu i Hercegovinu nakon isteka roka utvrđenog za zaključenje izvoda iz konačnog Centralnog biračkog spiska za naredne izbore, **bit će mu dozvoljeno da glasa nepotvrđenim/kovertiranim glasačkim listićem na biračkom mjestu u osnovnoj izbornoj jedinici za koju ima pravo da glasa.**

Član 3.17

(1) Državljanin BiH koji ima biračko pravo, a nije upisan u Centralni birački spisak, da bi ostvario biračko pravo, može glasati nepotvrđenim glasačkim listićem ako predoči važeći identifikacioni dokument iz člana 5.12 ovog Zakona.

(2) Birač iz stava (1) ovog člana će glasati na biračkom mjestu prema njegovom prebivalištu.

(3) Pravo iz stava (1) ovog člana može ostvariti birač koji je nakon zaključenja Centralnog biračkog spiska napunio 18 godina, a nije upisan u Centralni birački spisak i birač koji je upisan u Izvod za glasanje van Bosne i Hercegovine, a na dan izbora se vratio u Bosnu i Hercegovinu.

(4) Centralna izborna komisija BiH svojim propisima utvrđuje način i postupak glasanja birača iz stava (1) ovog člana i način provjere biračkog prava ovih birača.

Član 3.18

Centralna izborna komisija BiH donosi bliže propise o uslovima i proceduri primjene ovog Poglavlja.

POGLAVLJE 4. OVJERA I KANDIDOVANJE ZA IZBORE

Član 4.1

Da bi učestvovali na izborima, političke stranke, nezavisni kandidati, koalicije i liste nezavisnih kandidata ovjeravaju se kod Centralne izborne komisije BiH.

Član 4.2

Da bi se ovjerio za izbore za sve organe na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini, nezavisni kandidat ili kandidat na kandidatskoj listi političke stranke, nezavisnih kandidata ili kandidatskoj listi koalicije mora ispunjavati sljedeće uslove:

1. kandidat mora biti upisan u Centralni birački spisak u općini u kojoj se kandiduje, ili u općini unutar granica izborne jedinice ako se kandiduje za viši nivo vlasti, najkasnije do dana raspisivanja izbora; i
2. kandidat se može kandidovati samo za funkciju u jednoj izbornoj jedinici, na bilo kojem nivou vlasti, i pojaviti se na samo jednoj listi političke stranke, koalicije ili listi nezavisnih kandidata.

3. da je Centralnoj izbirnoj komisiji BiH dostavio dokaz da je riješio svoj status ukoliko obavlja neku od funkcija iz člana 1.8. stav (1) ovog Zakona.

Član 4.3

Da bi učestvovala na izborima, politička stranka mora biti registrirana kod nadležnog organa, u skladu sa zakonom. Uz prijavu za ovjeru mora biti priložen dokaz koji nije stariji od 60 dana da je politička stranka registrovana kod nadležnog organa, koji nije stariji od 60 dana. Politička stranka mora podnijeti prijavu za ovjeru pod istim nazivom pod kojim se registrovala kod nadležnog organa.

Član 4.4

(1) Prijava za ovjeru političke stranke ili nezavisnog kandidata sastoji se od spiska koji sadrži ime i prezime, originalan potpis, broj važeće lične karte i jedinstveni matični broj svakog birača upisanog u Centralni birački spisak koji podržava prijavu političke stranke ili nezavisnog kandidata. Prijava sadrži broj računa za finansiranje izborne kampanje.

(2) Prijava se podnosi elektronski. Nakon podnošenja elektronske prijave u smislu stava (1) ovog člana, podnositelj prijave je dužan printanu verziju elektronske prijave dostaviti Centralnoj izbirnoj komisiji BiH u roku i na način na koji za to podzakonskim aktom odredi Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine.

(3) Političke stranke ili nezavisni kandidati, dužni su potpise prikupljati samo na obrascima koje im dodjeli Centralna izborna komisija BiH. Ostali obrasci, koje dostavi politička stranka ili nezavisni kandidat, ne uzimaju se u obzir.

(4) Obrazac za potpise također sadrži ime i prezime, broj važeće lične karte, originalni potpis i jedinstveni matični broj lica koje je odgovorno za prikupljanje potpisa podrške. (5) Da bi se ovjerili za učešće na

izborima, politička stranka ili nezavisni kandidat moraju podnijeti Centralnoj izbornoj komisiji BiH prijavu za učestvovanje na izborima, koja sadrži najmanje:

1. **sedam hiljada (7.000)** potpisa birača upisanih u Centralni birački spisak za izbore za članove Predsjedništva Bosne i Hercegovine;
2. **sedam hiljada (7.000)** potpisa birača upisanih u Centralni birački spisak za izbore za poslanike Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine;
3. **pet hiljada 5.000** potpisa birača upisanih u Centralni birački spisak za izbore poslanika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, ili za izbore narodnih poslanika Narodne skupštine Republike Srpske, ili za izbor predsjednika i potpredsjednika Republike Srpske;
4. **hiljadu (1.000) potpisa birača upisanih u Centralni birački spisak za izbore poslanika u kantonalne skupštine Federacije Bosne i Hercegovine u kantonu u kojem broj birača upisanih u Centralni birački spisak na dan raspisivanja izbora nije bio veći od 50.000 birača, dvije hiljade (2.000) potpisa za izbore u kantonu u kojem je ovaj broj od 50.000 do 100.000 birača upisanih u Centralni birački spisak i tri hiljade (3.000) potpisa za izbore u kantonu u kojem je ovaj broj veći od 100.000;**
5. **Za izbore za općinsko vijeće i gradsko vijeće, odnosno skupštinu grada i skupštinu općine i za gradonačelnika grada, odnosno načelnika općine, u općini u kojoj je broj birača upisanih u Centralni birački spisak na dan raspisivanja izbora:**
  - stotinu (100) potpisa birača upisanih u Centralni birački spisak ukoliko je broj birača manji od 10.000;
  - dvjestotine (200) potpisa birača upisanih u Centralni birački spisak ukoliko je broj birača od 10.000 do 20.000;
  - tristotine (300) potpisa birača upisanih u Centralni birački spisak ukoliko je broj birača od 20.000 do 50.000;
  - četiristotine (400) potpisa birača upisanih u Centralni birački spisak ukoliko je broj birača od 50.000 do 100.000;
  - petstotina (500) potpisa birača upisanih u Centralni birački spisak ukoliko je broj birača viši od 100.000;
6. pet posto (5%) potpisa birača upisanih u Centralni birački spisak za izbore za općinsko vijeće, odnosno skupštinu općine i za načelnika općine, u općini u kojoj broj birača upisanih u Centralni birački spisak na dan raspisivanja izbora nije bio veći od hiljadu (1000) birača upisanih u Centralni birački spisak, i
7. potpisi podrške podneseni za izbore za viši nivo vlasti važe i za niži nivo vlasti koji je uključen taj nivo vlasti.

Član 4.5

- (1) Politička stranka čiji član je nosilac mandata u istom organu za koji politička stranka podnosi prijavu za ovjeru kandidature oslobođena je obaveze prikupljanja potpisa iz člana 4.4 ovog Zakona, osim za izbore za članove Predsjedništva Bosne i Hercegovine.

- (2) Politička stranka oslobođena je obaveze prikupljanja potpisa iz člana 4.4 ovog Zakona i u slučaju kada se podnosi prijava za ovjeru kandidature za organ koji je na istom ili nižem nivou od organa u kojem član političke stranke ima mandat. Potpisi podrške koji su prikupljeni za određeni nivo vlasti mogu se koristiti i na prijevremenim izborima u istom izbornom ciklusu.
- (3) Za potrebe ovog člana politička stranka dostavlja potpisani izjavu izabranog dužnosnika da je bio član te političke stranke u vrijeme kada je dobio mandat i da je još uvijek član te političke stranke. člana te stranke zajedno sa formularom za potvrdu

Član 4.6

- (1) Politička stranka podnosi prijavu za ovjeru Centralnoj izbirnoj komisiji BiH najkasnije 135 dana prije dana izbora.
- (2) Centralna izborna komisija BiH ovjerava prijavu političke stranke za učešće na izborima, ako su ispunjeni uslovi utvrđeni ovim Zakonom, najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema prijave.
- (3) Ako su podaci iz prijave netačni ili prijava sadrži neki drugi nedostatak u smislu ovog Zakona ili podzakonskog akta Centralne izborne komisije BiH, Centralna izborna komisija BiH o tome obavještava podnosioca prijave, koji je dužan otkloniti nedostatke u roku od dva dana od dana prijema obavještenja. Ako politička stranka u ovome roku ne otkloni nedostatak iz ovog stava, Centralna izborna komisija BiH neće ovjeriti prijavu političke stranke za učešće na izborima.**
- (4) Centralna izborna komisija BiH odlučuje da li će potvrditi ili odbiti prijavu za učešće na izborima.**

Član 4.7

Ako dvije političke stranke ili koalicije ili dvije liste nezavisnih kandidata imaju identične nazive ili nazive koji su slični u tolikoj mjeri da bi mogli zbuniti birača ili ga dovesti u zabludu, Centralna izborna komisija BiH utvrđuje koja politička stranka ima pravo da koristi taj naziv u izborne svrhe, uzimajući u obzir datum kada se svaka politička stranka registrovala kod nadležnog organa.

Član 4.8

Da bi se izvršila ovjera za učešće na izborima, nezavisni kandidat mora Izbirnoj komisiji Bosne i Hercegovine podnijeti prijavu za učestvovanje na izborima koja sadrži najmanje:

1. hiljadu pet stotina (1.500) potpisa registriranih birača za izbore za članove Predsjedništva Bosne i Hercegovine;
2. hiljadu pet stotina (1.500) potpisa registriranih birača za poslanike Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine;
3. hiljadu (1000) potpisa registriranih birača za izbore poslanika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine ili narodnih poslanika Narodne skupštine Republike Srpske;
4. dvesta pedeset (250) potpisa registriranih birača za izbore poslanika u kantonalnoj skupštini u Federaciji Bosne i Hercegovine;

5. stotinu (100) potpisa registriranih birača za izbore za općinsko vijeće, odnosno skupštinu općine i za načelnika u općini kada se načelnik bira neposredno.

6. pet (5)% potpisa birača evidentiranih u Centralnom biračkom spisku za izbore za općinsko vijeće, odnosno skupštinu općine i za načelnika u općini, u općini u kojoj je broj birača u Centralnom biračkom spisku na dan objavljivanja izbora manji od hiljadu (1000) birača na Centralnom biračkom spisku.

Član 4.9

Kada se nezavisni kandidat s mandatom u svojstvu nezavisnog kandidata kandiduje za organ koji je na istom ili nižem nivou od organa u kojem ima mandat, oslobođen je obaveze prikupljanja potpisa iz člana 4.8 ovog Zakona, osim obaveze prikupljanja potpisa za izbor člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine, predsjednika i potpredsjednika Republike Srpske.

Član 4.10

- (1) Nezavisni kandidat podnosi prijavu za kandidaturu najkasnije 135 dana prije izbora. Prijava sadrži ime i prezime, nacionalnost, adresu, jedinstveni matični broj, datum i potpis nezavisnog kandidata.
- (2) Centralna izborna komisija BiH potvrđuje prijavu nezavisnog kandidata za učestvovanje na izborima, ako su ispunjeni uslovi utvrđeni ovim zakonom najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema prijave.
- (3) Centralna izborna komisija BiH provjerava da li je prijava podnesena u skladu s ovim Zakonom, te ovjerava, odbija prijavu ili zahtjeva od kandidata da otkloni nepravilnosti u prijavi.
- (4) Ako Centralna izborna komisija BiH ustanovi da su podaci iz prijave netačni ili nepotpuni ili da prijava sadrži neki drugi nedostatak ili nepravilnosti u smislu ovog Zakona ili akta Centralne izborne komisije BiH, o tome obavještava podnosioca prijave, koji je dužan ispraviti nepravilnosti u roku od dva dana od dana prijema obavještenja. Nakon isteka ovog roka ako nezavisni kandidat ne otkloni nedostatak ili nepravilnost iz ovog stava, Centralna izborna komisija BiH neće ovjeriti prijavu nezavisnog kandidata za učešće na izborima.
- (5) Nezavisni kandidat ne može se istovremeno kandidovati kao nezavisni kandidat u više od jedne izborne jedinice, niti se može istovremeno kandidovati na listi političke stranke, listi nezavisnih kandidata ili kandidatskoj listi koalicije.
- (6) Nakon ovjere, nezavisni kandidat ne može povući kandidaturu.

Član 4.11

Da bi se politička stranka ili nezavisni kandidat ovjerili za izbore dužni su podnijeti potpise podrške u skladu sa članom 4.4 ovog Zakona. Jedan birač može na obrascu za potpis podrške svoj glas dati samo jednoj političkoj stranci ili nezavisnom kandidatu u jednom entitetu. Centralna izborna komisija BiH reguliše način na koji se potpisi podrške provjeravaju **i-verifikuju**.

Član 4.12

- (1) Dvije ili više ovjerenih političkih stranaka koje žele formirati koaliciju moraju Centralnoj izbirnoj komisiji BiH podnijeti prijavu za ovjeru pod jednim nazivom koalicije i akt o određivanju

ovlaštenog predstavnika koalicije potpisani od svih predsjednika političkih stranaka članica koalicije i podatke o sjedištu koalicije, odnosno adresu na koju će biti dostavljana sva pismena.

- (2) Ako koalicije imaju identične nazive ili nazive koji su slični nazivu političke stranke ili koaliciji u tolikoj mjeri da bi mogli zbuniti birača ili ga dovesti u zabludu, Centralna izborna komisija BiH utvrđuje ko ima pravo da koristi taj naziv u izborne svrhe.
- (3) Koalicija podnosi prijavu za ovjeru najkasnije stotinu i deset (110) dana prije dana izbora.
- (4) Ako su ispunjeni uslovi utvrđeni ovim Zakonom, Centralna izborna komisija BiH ovjerava prijavu koalicije za učešće na izborima.
- (5) Ako su podaci iz prijave netačni ili nepotpuni ili prijava sadrži neki drugi nedostatak ili nepravilnosti u smislu ovog Zakona ili akta Centralne izborne komisije BiH, Centralna izborna komisija o tome obavještava podnosioca prijave, koji otklanja nepravilnosti u roku od dva dana od dana prijema obavještenja. Nakon isteka ovog roka ako koalicija ne otkloni nedostatak ili nepravilnost iz ovog stava, Centralna izborna komisija BiH neće ovjeriti prijavu koalicije za učešće na izborima.**

Član 4.13

- (1) Politička stranka koja je član koalicije ne može za isti organ vlasti učestvovati na izborima kao član druge koalicije ili kao posebna politička stranka.
- (2) Koalicija ima status političke stranke u izbornom procesu od dana ovjere za učešće na izborima koalicije, do dana ovjere izbornih rezultata. Politička stranka se, kao član koalicije, ne može povući iz ovjerene koalicije sve do ovjere izbornih rezultata.

Član 4.14

Koalicija može zadržati naziv pod kojim je bila ovjerena za prethodne izbore samo ako je sačinjavaju iste političke stranke koje su bile ovjerene kao koalicija na prethodnim izborima.

Član 4.15

- (1) Za izbore na svim nivoima vlasti, dva ili više ovjerenih nezavisnih kandidata mogu se udružiti i podnijeti jednu listu nezavisnih kandidata, pod jednim imenom i akt o određivanju lica ovlaštenog za zastupanje pred Centralnom izbornom komisijom BiH. Lista nezavisnih kandidata podnosi svoj zahtjev za ovjeru najkasnije 110 dana prije dana izbora.
- (2) Centralna izborna komisija BiH ovjerava prijavu liste nezavisnih kandidata za učešće na izborima ako su ispunjeni uslovi utvrđeni ovim Zakonom najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema prijave.
- (3) Ako Centralna izborna komisija BiH ustanovi da su podaci iz prijave netačni ili nepotpuni ili da prijava sadrži neki drugi nedostatak ili nepravilnosti u smislu ovog Zakona ili akta Centralne izborne komisije BiH, o tome obavještava podnosioca prijave liste nezavisnih kandidata, koji je dužan otkloniti nepravilnosti u roku od dva dana od dana prijema obavještenja. Nakon isteka ovog roka ako podnositelj prijave liste nezavisnih kandidata ne otkloni nedostatak ili nepravilnost iz ovog stava, Centralna izborna komisija BiH neće ovjeriti prijavu liste nezavisnih kandidata za učešće na

izborima.

Član 4.16

(1) Uz prijavu za ovjeru, politička stranka ili nezavisni kandidat prilaže dokaz o uplaćenoj taksi koji je odredila Centralna izborna komisija BiH za te izbore. Uplaćeni novčani iznos takse za ovjeru se vraća ako politička stranka ili nezavisni kandidat osvoji:

1. za članove Predsjedništva BiH 1/3 glasova od ukupnog broja glasova koje je osvojio izabrani član Predsjedništva BiH na izborima,
2. za predsjednika i potpredsjednika Republike Srpske 1/3 glasova od ukupnog broja glasova koje je osvojio izabrani predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske na izborima, iz odgovarajućeg konstitutivnog naroda,
3. za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Predstavnički dom Parlementa Federacije Bosne i Hercegovine, za Narodnu skupštinu Republike Srpske i za skupštine kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine više od 3% od ukupnog broja važećih glasova u toj izbornoj jedinici, **odnosno višečlanoj izbornoj jedinici**;
4. za načelnike/gradonačelnike općina 1/3 glasova od ukupnog broja glasova koje je na izbrima osvojio izabrani načelnik/gradonačelnik;
5. za odbornike/vijećnike općina više od 3% od ukupnog broja važećih glasova u toj izbornoj jedinici.

(2) Ako je koalicija ili lista nezavisnih kandidata osvojila broj glasova iz stava (1) ovog člana, smatraće se da je svaka politička stranka u koaliciji ili svaki nezavisni kandidat na listi nezavisnih kandidata ispunio uslov za povrat takse.

(3) Uplaćeni iznos takse za ovjeru se takođe vraća u slučaju ako je prijava za ovjeru političkog subjekta odbijena.

Član 4.17

Da bi politička stranka, koalicija, nezavisni kandidat ili lista nezavisnih kandidata bila ovjerena za učešće na izborima, dužni su uz svaku prijavu priložiti svu potrebnu dokumentaciju i podatke predviđene ovim Zakonom.

Član 4.18

(1) Ovjerena politička stranka, koalicija ili lista nezavisnih kandidata dostavlja Centralnoj izbornoj komisiji BiH kandidatsku listu na ovjeru. Ime i prezime kandidata na kandidatskoj listi ovjerenog političkog subjekta mora biti identično imenu i prezimenu kandidata u Centralnom biračkom spisku.

(2) Nakon ovjere kandidatske liste, Centralna izborna komisija BiH neće prihvati imena i prezimena kandidata, osim u slučaju tehničke greške u imenu i prezimenu.

Član 4.19

- (1) Ovjerena politička stranka ili koalicija podnose posebnu kandidatsku listu za svaku izbornu jedinicu.
- (2) Broj kandidata na kandidatskoj listi može biti veći za 5 kandidata od broja mandata koji se dodjeljuju.
- (3) Svaka kandidatska lista uključuje kandidate muškog i ženskog pola, koji su ravnopravno zastupljeni. Ravnopravna zastupljenost polova postoji u slučaju kada je jedan od polova zastupljen s najmanje 40% od ukupnog broja kandidata na listi. Kandidati pola koji je manje zastupljen raspoređuju se na kandidatskoj listi na slijedeći način: najmanje jedan kandidat manje zastupljenog pola među prva dva kandidata, dva kandidata manje zastupljenog pola među prvih pet kandidata i tri kandidata manje zastupljenog pola među prvih osam kandidata, itd.
- (4) Kandidatska lista sadrži ime i prezime svakog kandidata na listi, jedinstveni matični broj, adresu prebivališta, izjašnjenje o pripadnosti konstitutivnom narodu ili grupi ostalih, potpis predsjednika političke stranke, odnosno potpis ovlaštenog lica koalicije za zastupanje pred Centralnom izbornom komisijom BiH. Uz prijedlog liste dostavlja se izjašnjenje svakog od kandidata na listi o prihvatanju kandidature i izjava da nema smetnji iz člana 1.8 stav (1) i 1.10 stav (1) tačka 5. ovog Zakona. Izjašnjenje i izjave moraju biti ovjerene na način propisan zakonom ili kod nadležne općinske izborne komisije.
- (5) Izjašnjenje o pripadnosti konstitutivnom narodu ili grupi ostalih iz stava (4) ovog člana koristit će se kao osnov za ostvarivanje prava na izabranu odnosno imenovanu funkciju za koju je uslov izjašnjenje o pripadnosti konstitutivnom narodu ili grupi ostalih u izbornom ciklusu za koji je kandidatska lista podnesena.
- (6) Kandidat ima pravo da se ne izjasni o svojoj pripadnosti konstitutivnom narodu ili grupi ostalih na kandidatskoj listi, ali neizjašnjavanje će se smatrati kao odustajanje od prava na izabranu, odnosno imenovanu funkciju za koju je uslov izjašnjenje o pripadnosti konstitutivnom narodu ili grupi ostalih.
- (7) Ako se na kandidatskim listama nalazi veći broj kandidata od broja propisanog stavom (2) ovog člana ili kandidatska lista ne ispunjava uslove iz stava (3) ovog člana, Centralna izborna komisija BiH ovjerit će kandidatsku listu do broja na listi koji ispunjava uslove propisane ovim Zakonom.

Član 4.20

Ime kandidata na listi političke stranke, koalicije ili na listi nezavisnih kandidata ne može se povući nakon što kandidatsku listu ovjeri Centralna izborna komisija BiH. Ako je kandidat **u potpunosti liшен poslovne sposobnosti**, ili odbije mandat nakon ovjere izbornih rezultata od Centralne izborne komisije BiH, ime tog kandidata briše se sa kandidatske liste i mandat se dodjeljuje u skladu sa članom 9.10 ovog Zakona, osim za kandidatske liste za kantone i općine, kada se mandat dodjeljuje u skladu sa članom 13.5 ovog Zakona. Kandidat ili njegov zakonski zastupnik, u slučaju kada je kandidat **u potpunosti liшен poslovne sposobnosti**, mora Centralnoj izbirnoj komisiji BiH podnijeti izjavu o odbijanju mandata u pisanoj formi.

Član 4.21

- (1) Kandidatske liste političkih stranaka, liste nezavisnih kandidata i koalicija moraju se podnijeti Centralnoj izbirnoj komisiji BiH najkasnije 90 dana prije dana izbora.

(2) Centralna izborna komisija BiH pregleda kandidatsku listu i ovjerava ili odbija kandidate na listi najkasnije 25 dana nakon što joj je kandidatska lista podnesena. Centralna izborna komisija BiH obavještava političku stranku, koaliciju ili listu nezavisnih kandidata o kandidatima koji su odbijeni. Politička stranka, koalicija ili lista nezavisnih kandidata dužna je u roku od pet dana od dana prijema obavještenja otkloniti nepravilnosti na kandidatskoj listi, zamjenjivanjem kandidata ili osiguravanjem dodatne dokumentacije, ako Centralna izborna komisija BiH uputi takav zahtjev. **Ovjeravanje, odnosno odbijanje kandidata na listama se mora završiti najkasnije 65 dana prije izbora.**

(3) Nakon ovjere kandidatskih listi, sve do isteka mandata organa, politička stranka, koalicija ili lista nezavisnih kandidata ne mogu mijenjati kandidatsku listu, niti kandidat može povući kandidaturu.

(4) Nakon ovjere kandidatskih listi, pa do početka štampanja glasačkih listića, politička stranka, koalicija i lista nezavisnih kandidata ima pravo da zamjeni kandidata na listi samo u slučaju smrti kandidata, ili ako su u tom vremenu nastupili razlozi iz člana 1.10 stav (1) tačka 5. ovog Zakona.

Član 4.22

- (1) Centralna izborna komisija BiH vodi evidenciju o prijavama za ovjeru učešća na izborima.
- (2) Sve izmjene podataka koje se vode u evidenciji o prijavama za ovjeru učešća na izborima, politička stranka, koalicija, nezavisni kandidat i lista nezavisnih kandidata dužni su, u roku od deset dana od dana izmjene, dostaviti Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

Član 4.23

- (1) Nakon ovjeravanja podnesenih kandidatskih listi, Centralna izborna komisija BiH objavljuje kandidatsku listu sa nazivima ovjerenih političkih stranaka, koalicija, nezavisnih kandidata i listi nezavisnih kandidata, za svake izbore, prema redoslijedu koji se dobije žrijebanjem, u skladu sa članom 5.15 ovog Zakona. Kandidatske liste objavljaju se u službenim glasilima najkasnije 45 dana prije dana izbora. Kandidatske liste se također izlažu na biračkim mjestima i objavljaju u sredstvima javnog informisanja.
- (2) Centralna izborna komisija BiH uklonit će s kandidatske liste kandidata iz člana 4.21 stav (4) ovog Zakona i naložiti političkoj stranci, koaliciji ili listi nezavisnih kandidata da u roku od 48 sati izvrši zamjenu kandidata na kandidatskoj listi i takav kandidat podliježe provjerama u skladu s odredbama ovog Zakona.
- (3) Ako politička stranka, koalicija i lista nezavisnih kandidata ne izvrši zamjenu kandidata u roku iz stava (2) ovog člana, kandidatska lista bez imena kandidata iz člana 4.21 stav (4) ovog Zakona smarat će se potpunom i ovjerenom.

Član 4.24

(1) Svaka politička stranka ili koalicija, koja je ovjerena da predloži kandidate za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Predstavnički dom Parlementa Federacije Bosne i Hercegovine ili za Narodnu skupštinu Republike Srpske podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH kandidatsku listu za kompenzacijске mandate. Ta lista dostavlja se za svaki od navedenih organa za koji je politička stranka ili koalicija ovjerena, u roku od pet dana od dana ovjere listi kandidata u skladu s članom 4.21 ovog Zakona.

(2) Kandidatska lista za kompenzacijeske mandate sadrži samo imena kandidata koji se već nalaze na redovnim kandidatskim listama koje je podnijela politička stranka ili koalicija za jednu ili više višečlanih izbornih jedinica. Kandidati koji se nalaze na kandidatskoj listi za kompenzacijeske mandate mogu biti sa liste bilo koje višečlane izborne jedinice jednog entiteta i za isti izborni nivo.

Svaka kandidatska lista za kompenzacione mandate uključuje kandidate muškog i ženskog pola koji su ravnopravno zastupljeni. Ravnopravna zastupljenost polova postoji u slučaju kada je jedan od polova zastupljen s najmanje 40% od ukupnog broja kandidata na listi. Kandidati manje zastupljenog pola raspoređuju se na kandidatskoj listi za kompenzacione mandate na sljedeći način: najmanje jedan kandidat manje zastupljenog pola među prva dva kandidata, dva kandidata manje zastupljenog pola među prvih pet kandidata, tri kandidata manje zastupljenog pola među prvih osam kandidata itd.

(3) Kandidatska lista za kompenzacijeske mandate može sadržati maksimalno onoliko imena kandidata koliko je političkoj stranci ili koaliciji već ovjereni na svim redovnim kandidatskim listama za sve višečlane izborne jedinice jednog entiteta i za isti izborni nivo.

(4) Kandidatska lista za kompenzacijeske mandate neće se štampati na glasačkom listiću i koristi se samo u svrhu dodjele kompenzacijskih mandata na osnovu članova 9.7, 10.6 i 11.6 ovog Zakona. **Tu listu** objavljuje u "Službenom glasniku BiH" i sredstvima javnog informisanja Centralna izborna komisija BiH.

Član 4.25

(1) U smislu ovog Poglavlja, svaki dokument ili pismo koje politička stranka, koalicija, nezavisni kandidat ili lista nezavisnih kandidata podnese Centralnoj izbirnoj komisiji BiH smatraće se važećim samo ako su ga potpisala lica koja su u prijavi za ovjeru za učešće na izborima navedena kao lica ovlaštena za zastupanje i čiji je potpis deponovan kod Centralne izbornoj komisije BiH.

(2) U smislu ovog Poglavlja, Centralna izbornoj komisija BiH će sve odnose sa političkom strankom, koalicijom, nezavisnim kandidatom i listom nezavisnih kandidata obavljati isključivo preko sjedišta političke stranke, koalicije, nezavisnog kandidata ili liste nezavisnih kandidata ili preko lica ovlaštenog za zastupanje pred Centralnom izbornom komisijom BiH, **na obrascu čiju formu i sadržaj propisuje Centralna izborna komisija BiH.**

POGLAVLJE 5. PROVEDBA IZBORA

Član 5.1

- (1) Glasanje se provodi na biračkim mjestima, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Biračka mjesta određuje općinska izborna komisija najkasnije **šezdeset i pet (65)** dana prije izbora uzimajući u obzir pristupačnost biračkih mesta za birače sa invaliditetom. Općinska izborna komisija, neposredno nakon određivanja biračkih mesta, podnosi spisak lokacija biračkih mesta Centralnoj izbirnoj komisiji BiH. Centralna izborna komisija BiH može promijeniti lokaciju biračkog mesta ako utvrdi da nije pogodna za glasanje.
- (3) Biračko mjesto ne može se nalaziti u vjerskom objektu, zgradi organa vlasti, zgradi koja je vlasništvo političke stranke ili u kojoj je sjedište političke stranke, zgradi koja je korištena kao mjesto za mučenja ili zlostavljanja, ili mjestu gdje se služi ili konzumira alkohol.
- (4) Svako biračko mjesto označava se serijskim brojem.
- (5) Općinska izborna komisija, najkasnije 15 dana prije dana izbora, objavljuje koja su biračka mjesta određena za glasanje i gdje birači mogu glasati.

Član 5.2

- (1) Biračko mjesto određuje se prema broju birača, koji, u pravilu ima do 800, a ne može biti veći od 1.000, uzimajući u obzir i udaljenost birača od biračkog mesta **i tehničke preduslove neophodne za funkcionisanje informacionih tehnologija potrebnih tokom provedbe izbora.**
- (2) U prostoriji određenoj za glasanje uređuje se poseban prostor u kojem je osigurana tajnost glasanja.
- (3) Općinska izborna komisija dužna je blagovremeno osigurati da prostor određen za biračko mjesto bude pripremljen i otvoren za vrijeme glasanja.
- (4) Pod biračkim mjestom i njegovom okolinom, u smislu ovog zakona, smatra se biračko mjesto kao i prostor u krugu od 50 metara od ulaza u zgradu u kojoj se nalazi biračko mjesto.

Član 5.3

- (1)** Općinska izborna komisija, u skladu s uputstvom Centralne izborne komisije BiH, a najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkih mesta na dan izbora, dostavlja biračkom odboru **na biračkom mjestu** birački materijal, uključujući odgovarajući broj glasačkih kutija, glasačkih listića i kandidatskih listi, izvod iz Centralnog biračkog spiska za određeno biračko mjesto i obrazac zapisnika o radu biračkog odbora o čemu se sačinjava zapisnik koji potpisuju svi članovi biračkog odbora. **Birački materijal se u noći prije otvaranja biračkog mesta čuva u zaključanim prostorijama na lokaciji biračkog mesta.**

- (2) U slučaju da izborni materijal iz stava (1) ovog člana nije dostavljen potpun i u ispravnom stanju, birački odbor **odmah** o tome općinsku izbornu komisiju koja je obavezna da otkloni sve uočene nedostatke odmah, a najkasnije do otvaranja biračkog mjesta.
- (3) Birački odbor je dužan **birački materijal iz stava (1) ovog člana odmah nakon preuzimanja zaključati na biračkom mjestu u prisustvu policije** i odgovoran je za sigurnost biračkog materijala od trenutka prijema tog materijala do završetka svih svojih dužnosti nakon zatvaranja biračkog mjesta i uručenja materijala općinskoj izbornoj komisiji, u skladu s odredbama ovog Zakona.
- (4) **Policija asistira u osiguranju izbornog materijala iz stava (1) ovog člana.**

Član 5.3a

- (1) Općinska izborna komisija, u skladu s uputstvom Centralne izborne komisije BiH, a najkasnije na 48 sati prije otvaranja biračkih mjesta na dan izbora, dostavlja biračkom odboru na biračkom mjestu birački materijal, **uključujući opremu za elektronsko brojanje glasačkih listića i elektronsku identifikaciju birača, dgovarajući broj optičkih skendera i biometrijskih čitača otisaka prsta** za određeno biračko mjesto.
- (2) Birački odbor je dužan birački materijal iz stava (1) ovog člana odmah nakon preuzimanja zaključati na biračkom mjestu u prisustvu policije i odgovoran je za sigurnost biračkog materijala od trenutka prijema tog materijala do završetka svih svojih dužnosti.

Član 5.4

- (1) Centralna izborna komisija BiH osigurava biračkom odboru dovoljan broj glasačkih listića, uključujući jedan broj dodatnih glasačkih listića u odnosu na broj glasačkih listića koji su prema izvodu iz Centralnog biračkog spiska potrebni za to biračko mjesto. Centralna izborna komisija BiH donosi propise kojima se utvrđuje način zaduživanja glasačkih listića izdatih pojedinačno biračkom mjestu.
- (2) Nadležna općinska izborna komisija, u skladu s uputstvima Centralne izborne komisije BiH, potvrđuje broj primljenih glasačkih listića, kao i broj glasačkih listića dostavljenih biračkim mjestima.
- (3) Centralna izborna komisija BiH donosi propise o **izgledu, sadržaju, svojstvima i karakteristikama papira, štampi i kontroli zaduženih glasačkih listića.**

Član 5.5

- (1) **Predsjednik i svi članovi biračkog odbora su dužni biti prisutni tokom cijelog procesa glasanja i brojanja glasačkih listića.**
- (2) **Predsjednika i članove biračkog odbora u slučaju njihove odsutnosti prilikom procesa glasanja ili brojanja glasačkih listića zamjenjuju njihovi zamjenici.**
- (3) **Na biračkom mjestu na kojem je glasalo preko 350 birača, zamjenici predsjednika i zamjenici članova biračkog odbora su dužni učestvovati tokom cijelog procesa brojanja glasačkih listića.**

Član 5.6

(1) Predsjednik biračkog odbora, zajedno sa ostalim članovima biračkog odbora, održava red na biračkom mjestu i njegovoj okolini. Ako se red na biračkom mjestu naruši, predsjednik biračkog odbora **će tražiti** pomoć policije. Glasanje se prekida dok se na biračkom mjestu nalaze pripadnici policije.

(2) Predsjednik biračkog odbora, prilikom otvaranja biračkog mjesta, dužan je u skladu s propisom Centralne izborne komisije BiH odrediti dužnosti svakom članu biračkog odbora i evidentirati ih u dijelu zapisnika o radu biračkog odbora predviđenom za unošenje navedenih podataka.

(3) Predsjednik biračkog odbora može sa biračkog mjesta i njegove okoline udaljiti svako lice koje narušava red. Svako udaljavanje sa biračkog mjesta bit će zabilježeno u zapisnik o radu biračkog odbora. Birački odbor odlučuje o udaljavanju sa biračkog mjesta posmatrača akreditiranog u skladu s odredbama Poglavlja 17 ovog Zakona.

(4) Na biračkom mjestu i u njegovoj okolini nije dozvoljeno nošenje oružja ili opasnih predmeta, osim za pripadnike policije u slučajevima navedenim u stavu (1) ovog člana.

(5) Nije dozvoljeno donošenje obilježja i simbola sa političkom konotacijom na biračko mjesto i u njegovu okolinu.

Član 5.7

(1) Tokom procesa glasanja vodi se zapisnik o radu biračkog odbora. Zapisnik o radu biračkog odbora je pisani dokument u koji se upisuju informacije u vezi sa glasanjem, kao i drugi događaji koji se dešavaju na biračkom mjestu i u njegovoj okolini, od otvaranja biračkog mjesta do utvrđivanja izbornih rezultata. **Zapisnik o radu biračkog odbora vodi se kontinuirano, detaljno i čitko.** Formu zapisnika o radu biračkog odbora propisuje Centralna izborna komisija BiH. U zapisnik se unose sljedeći podaci:

1. spisak i količina izbornog materijala, dostavljena biračkom mjestu;
2. spisak svih akreditiranih posmatrača na biračkom mjestu;
3. zapažanja o svim važnim događajima do kojih dođe na biračkom mjestu i
4. svi podaci koji se, u skladu s odredbama ovog Zakona, unose u zapisnik o radu biračkog odbora.

(2) Član biračkog odbora, birač ili akreditirani posmatrač ima pravo da u zapisnik o radu biračkog odbora unese svoje mišljenje ili primjedbe na proces glasanja, ili ih predati u pisanoj formi, o čemu predsjednik biračkog odbora izdaje potvrdu o predaji primjedbi, a o čemu može obavijestiti i općinsku izbornu komisiju. Ako ovo lice lično ne potpiše zapisnik o radu biračkog odbora, njegovo mišljenje ili primjedba neće biti razmatrani.

(3) Ako se članu biračkog odbora, biraču ili akreditiranom posmatraču onemogući da unese svoje mišljenje ili primjedbe u zapisnik, one se mogu dostaviti općinskoj izbornoj komisiji.

Član 5.8

Prije početka glasanja, birački odbor, u sastavu predviđenom članom 5.5 ovog Zakona, u prisustvu akreditovanih posmatrača će:

1. izložiti prazne glasačke kutije i zapečatiti ih;
2. prebrojati i upisati u odgovarajuće obrasce ukupan broj birača za biračko mjesto na osnovu izvoda iz Centralnog biračkog spiska i
3. prebrojati i upisati u odgovarajuće obrasce ukupan broj svih glasačkih listića koji su primljeni za to biračko mjesto

4. provjeriti operativnost ~~optičkih skenera i biometrijskih čitača otiska prsta izbornih tehnologija;~~
4. na vidljivom mjestu izložiti spisak članova biračkog odbora sa nazivom političkog subjekta koji ih je nominirao.

Član 5.9

(1) Glasanje traje neprekidno u toku dana, sa početkom u 7.00 sati i završetkom u 19.00 sati. Ako dođe do narušavanja reda, predsjednik biračkog odbora može prekinuti glasanje dok se ne uspostavi red. Razlozi i uzroci prekida glasanja unose se u zapisnik o radu biračkog odbora.

(2) Biračko mjesto zatvara se u 19.00 sati. Biračima koji čekaju u redu na biračkom mjestu u vrijeme njegovog zatvaranja dozvoljeno je da glasaju.

(3) Ako je glasanje prekinuto zbog narušavanja reda ili zbog kvara tehničke opreme kraće od tri (3) sata, glasanje će se produžiti za period u dužini trajanja tog prekida, o čemu odlučuje predsjednik biračkog odbora. Ako je prekid trajao duže od tri sata, o dužini perioda za koji se glasanje produžava odlučuje općinska izborna komisija.

(4) Ako biračko mjesto nije otvoreno na vrijeme, a kašnjenje je trajalo kraće od tri sata, glasanje na tom biračkom mjestu može se produžiti za vremenski period u dužini trajanja kašnjenja. Ako je kašnjenje trajalo duže od tri sata, o dužini perioda za koji se glasanje produžava odlučuje općinska izborna komisija.

Član 5.10

Centralna izborna komisija BiH i **niži** organi za provedbu izbora osiguravaju da glasanje bude tajno i da se obavlja lično, glasačkim listićem ~~ili~~ elektronski.

Član 5.11

Članovi biračkog odbora dužni su objasniti biraču način glasanja i osigurati tajnost glasanja.
Članovi biračkog odbora ne smiju uticati na odluku birača.

Član 5.12

- (1) Birač glasa na biračkom mjestu u kojem je upisan u izvod iz Centralnog biračkog spiska.
- (2) Birač koji, u skladu s ovim Zakonom, ima pravo glasati za općinu u kojoj je imao prebivalište 1991. godine, može glasati na biračkom mjestu za glasanje u odsustvu.
- (3) Predsjednik ili član biračkog odbora utvrđuje identitet birača na osnovu važeće lične isprave i ~~biometrijskog otiska prstiju pomoću biometrijskih čitača elektronske identifikacije birača~~. Identitet lica kod kojeg se zbog invaliditeta ~~ne može elektronski utvrditi identitet dati otisak prsta ili koje iz drugih opravdanih razloga ne posjeduje otisak prsta kod nadležnog državnog organa~~, isti se utvrđuje isključivo na osnovu važećeg identifikacionog dokumenta.
- (4) Važeća lična isprava, sa fotografijom, u smislu stava (3) ovog člana, jedan je od sljedećih dokumenata:
  1. lična karta,

2. pasoš i

3. vozačka dozvola;

(5) Ako je birač promijenio ime, obavezan je, uz jednu od navedenih ličnih isprava, dati na uvid i rješenje o promjeni imena izdato od nadležnog organa.

Član 5.13

- (1) Član biračkog odbora dužan je utvrditi identitet birača, označiti njegovo ime i prezime na izvodu iz Centralnog biračkog spiska na koji će se birač potpisati, potom član biračkog odbora izdaje odgovarajući glasački listić ili listiće.
- (2) Članovi biračkog odbora imaju odgovornost i dužnost upozoriti svakog birača da njegov potpis na izvodu iz Centralnog biračkog spiska mora odgovarati potpisu na identifikacionom dokumentu koji predočava članu biračkog odbora radi identifikacije iz stava (1) ovog člana.
- (3) Članovi s biračkog odbora imaju odgovornost i dužnost upozoriti svakog birača da **biometrijska provjera otiska prsta** **će se elektronska identifikacija birača** potvrditi samo ako odgovara podacima koje vodi nadležni državni organ.

Član 5.14

- (1) Centralna izborna komisija BiH utvrđuje izgled, sadržaj, svojstva i karakteristike glasačkog listića za sve nivoe neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini.
- (2) Glasački listić omogućava biraču da glasa samo za jednu od sljedećih opcija:
  1. nezavisnog kandidata; ili
  2. političku stranku, koaliciju ili listu nezavisnih kandidata; ili
  3. mogućnost da, u okviru kandidatske liste jedne političke stranke, koalicije ili liste nezavisnih kandidata, označi jednog ili **najviše tri kandidata**. Ako je birač ispravno označio jednog ili najviše tri kandidata na jednoj listi, smatra se da je ta lista dobila jedan važeći glas u svrhu raspodjele mandata.
- (4) Birač može glasati samo na način koji je utvrđen u ovom članu, **a što će biti bliže uređeno podzakonskim aktom Centralne izborne komisije BiH**.

Član 5.15

- (1) Glasački listić sadrži samo sljedeće podatke:

1. datum izbora;
2. naziv organa za koji se vrši izbor;
3. nazine političkih stranaka, koalicija, listi nezavisnih kandidata i imena nezavisnih kandidata s oznakom «nezavisni kandidat», po redoslijedu utvrđenom na zbirnoj listi žrijebanjem provedenim kako bi se odredio njihov redoslijed na glasačkom listiću, kao i imena svih kandidata na listama i
4. uputstvo o načinu **korištenja i ispunjavanja glasačkog listića**;
- 5. uputstvo za korištenje izbornih tehnologija.**

(2) Za svaku političku stranku, koaliciju, listu nezavisnih kandidata i nezavisnog kandidata, žrijebanjem se izvlači broj, kako bi se odredio njihov redoslijed na glasačkom listiću. Broj dobijen žrijebanjem koristi se za određenu političku stranku ili koaliciju za svaki nivo izbora za koji se ta politička stranka ili koalicija pojavljuje na glasačkom listiću. Centralna izborna komisija BiH **utvrđuje način i procedure žrijebanja**, objavljuje mjesto, datum i vrijeme održavanja žrijebanja za redoslijed na glasačkom listiću. Predstavnici političkih stranaka, koalicija, listi nezavisnih kandidata, nezavisnih kandidata i drugi akreditirani posmatrači mogu prisustvovati žrijebanju.

Član 5.16

Birač glasa u posebnom prostoru u kojem je osigurana tajnost glasanja.

Član 5.17

Glasački listić je nevažeći:

1. ako birač označi glasački listić na način drugačiji od onog koji je utvrđen u članu 5.14 ovog Zakona; ili
2. ako su dopisana imena kandidata; ili
3. ako je označeno više od jedne političke stranke, koalicije, nezavisnog kandidata ili liste nezavisnih kandidata; ili
4. ako se na osnovu oznaka, koje je birač dopisao na glasački listić, kao što je potpis, može utvrditi njegov identitet. i vodi se posebno statistički.

(2) Neispunjeni glasački listić ne smatra se nevažećim i vodi se posebno statistički kao prazan glasački listić.

Član 5.18

(1) Ako se ime birača ne nalazi na izvodu iz Centralnog biračkog spiska zato što se birač registrovao u Centralni birački spisak da glasa izvan zemlje, a vratio se da glasa lično u Bosni i Hercegovini, njegovo ime dodaje se na poseban obrazac koji sadrži sve podatke kao i izvod iz Centralnog biračkog spiska. Birač se potpisuje na izvod i ima pravo glasati nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićem, u skladu s odredbama ovog Zakona.

(2) Lične isprave birača zadržavaju se dok birač ne vrati nepotvrđeni-kovertirani glasački listić u zapečaćenoj koverti. Birač stavlja svoj glasački listić u posebnu kovertu, na kojoj će se naznačiti podaci na osnovu kojih se može provjeriti njegovo biračko pravo. Koverta će biti zapečaćena prije nego što je birač ubaci u glasačku kutiju. Poslije zatvaranja biračkog mjesta i poslije otvaranja glasačkih kutija, u skladu s odredbama ovog Zakona, birački odbor broji nepotvrđene-kovertirane glasačke listice iz glasačke kutije i zapisuje dobijeni broj u zapisnik o radu biračkog odbora, te pakuje i dostavlja sve zapečaćene koverte općinskoj izbornoj komisiji. Općinska izborna komisija prosljeđuje Centralnoj izbornoj komisiji BiH pakete zapečaćenih koverti sa svih biračkih mjesta u toj općini. Centralna izborna komisija BiH potvrđuje da je taj birač registrovan u Centralni birački spisak da glasa izvan zemlje, kao i biračko pravo tog birača prije nego što se otvori koverta i prije nego što glasački listić bude prebrojan **i skeniran optičkim skenerima obrađen opremom za elektronsko brojanje glasačkih listića**. Ako ne može biti potvrđeno da taj birač

registrovan u Centralni birački spisak za glasanje van zemlje i da ima biračko pravo, koverta se ne otvara, niti se broji.

Član 5.19

- (1) Na zahtjev birača koji je slijep, nepismen ili je fizički nesposoban, predsjednik biračkog odbora odobrava primjenu postupka po kojem drugo lice, koje izabere birač koji nije u mogućnosti da glasa, pomaže tom biraču pri potpisivanju izvoda iz Centralnog biračkog spiska i glasanju.
- (2) Lice koje pomaže pri glasanju ne može biti član biračkog odbora, akreditirani posmatrač ili posmatrač političke stranke, koalicije, liste nezavisnih kandidata ili nezavisnog kandidata.
- (3) Lice koje pomaže biraču da glasa napisat će na izvod iz Centralnog biračkog spiska do imena birača kojem je pomagalo svoje ime štampanim slovima, **jedinstveni matični broj** i potpisati se. Lice koje pomaže tom biraču ne mora biti registrovan birač.
- (4) Jedno lice može, u smislu stava (1) i (2) ovog člana, pomagati samo jednom biraču **na dan izbora**.

(5) Centralna izborna komisija BiH će podzakonskim aktom regulisati način primjene ovog člana.

Član 5.20

U slučaju oštećenja glasačkog listića u toku glasanja, birački odbor dužan je biraču izdati novi glasački listić i odložiti oštećeni listić u posebnu kovertu sa naznakom “oštećeni glasački listić“.

Član 5.21

- (1) Državljanin BiH koji ima biračko pravo, a koji je u inozemstvu, ima pravo glasati poštom. Centralna izborna komisija BiH utvrđuje način i proceduru glasanja državljana BiH poštom.
- (2) Centralna izborna komisija BiH donosi propise za glasanje državljana BiH koji imaju biračko pravo, a koji su vezani za domove zbog starosti, bolesti ili invaliditeta, **ili na dan izbora iz opravdanih razloga neće biti u mogućnosti glasati lično na svom biračkom mjestu** koji su zatvorenici ili su vezani za ustanove.

Član 5.22

(1) Centralna izborna komisija BiH donosi propise za **ručno i elektronsko** brojanje **iskeniranje** glasačkih listića i utvrđivanje rezultata glasanja birača koji su glasali nepotvrđenim glasačkim listićima, birača koji su glasali glasačkim listićima za glasanje u odsutnosti, birača zatvorenika ili birača koji su vezani za ustanove, birača koji su vezani za domove i nisu u mogućnosti da dođu na biračko mjesto zbog starosti, bolesti ili invaliditeta, kao i birača koji su glasali poštom.

(2) Svi glasački listići broje se na biračkim mjestima, osim ako Centralna izborna komisija BiH utvrdi da će se glasački listići brojati **iskenirati** u **jednom ili više glavnih** u glavnim centrima za brojanje. Centralna izborna komisija BiH donosi propise za brojanje glasova i skeniranje glasačkih listića u jednom ili više glavnih centara za brojanje. Centralna izborna komisija BiH donosi propise za **ručno i elektronsko** brojanje glasova **iskeniranje** i utvrđivanje rezultata u Glavnom centru za brojanje, **uključujući slučajevе kada se izborni rezultati ne mogu utvrditi na određenom biračkom mjestu zbog neispravnosti tehničke opreme**. Rezultati glasanja u Glavnom centru za brojanje bit će javno izloženi u centru za

brojanje, kako bi javnost mogla imati uvida u njih, a kopije rezultata glasanja bit će uručene akreditiranim posmatračima rada Glavnog centra za brojanje na njihov zahtjev.

(3) Centralna izborna komisija BiH imenuje direktora Glavnog centra za brojanje, kao i tri zamjenika. Direktor i njegovi zamjenici imenjuju se iz redova različitih konstitutivnih naroda, odnosno jedan iz reda ostalih. Direktor i njegovi zamjenici su lica sa najmanje tri godine iskustva u provođenju izbora i ne mogu biti članovi političke stranke.

(4) Glasački listići se broje **ručno i elektronski i-skeniraju** tako da se ne naruši tajnost glasanja.

Član 5.23

(1) Ako se brojanje glasačkih listića vrši na biračkom mjestu, birački odbor počinje **brojanje i skeniranje glasova nakon završetka procesa glasanja** i zatvaranja biračkog mjesta.

(2) Birački odbor prvo broji neiskorištene i upropasti glasačke listice i stavlja ih u odvojene pakete koji se nakon toga zapečate.

(3) Birački odbor nakon toga odvojeno broji birače koji su potpisali izvode iz Centralnog biračkog spiska, birače koji su potpisali poseban izvod iz člana 5.18 ovog Zakona, te utvrđuje ukupan broj birača, koji su glasali na biračkom mjestu, i upisuje ove podatke u odgovarajuće obrasce. Birački odbor zatim otvara jednu po jednu glasačku kutiju i **ručno i elektronski** broji **i-skenira** koverte sa nepotvrđenim glasačkim listićima, ako ih ima, kao i glasačke listice koji se nalaze u glasačkoj kutiji. Nakon toga, birački odbor broji važeće glasačke listice kojima je glasano za svaku pojedinu političku stranku, koaliciju, listu nezavisnih kandidata i nezavisnog kandidata, kao i broj glasova za svakog kandidata na kandidatskoj listi, te **skenira-i** utvrđuje broj nevažećih glasačkih listića.

Član 5.24

Nakon zatvaranja biračkog mjesta na kojem su glasali birači u odsutnosti, birački odbor razvrstava glasačke listice po općinama za koje su birači glasali i dostavlja ih nadležnim općinskim izbornim komisijama. Centralna izborna komisija BiH utvrđuje način i postupak razvrstavanja glasačkih listića po općinama i njihovu dostavu nadležnim izbornim komisijama. **Član 5.25**

(1) Osim u slučaju kad Centralna izborna komisija BiH utvrdi da će se **i-skenira ručno i elektronsko** brojanje i **i-skeniraju** djelimično ili u potpunosti obaviti u centrima za brojanje, u skladu sa članom 5.22 stav (2) ovog Zakona, nakon zatvaranja biračkog mjesta i završetka postupka brojanja, birački odbor u odgovarajuće obrasce unosi sljedeće podatke:

- 1) ukupan broj glasova;
- 2) ukupan broj važećih glasova za svaku političku stranku, koaliciju, listu nezavisnih kandidata i nezavisnog kandidata;
- 3) ukupan broj glasova za svakog pojedinačnog kandidata na kandidatskoj listi;
- 4) ukupan broj nevažećih glasačkih listića;
- 5) **ukupan broj praznih neispunjениh glasačkih listića;**

- 6) ukupan broj upropoštenih glasačkih listića;
- 7) ukupan broj nepotvrđenih glasačkih listića koji se nalaze u glasačkoj kutiji, ako ih i ima i
- 8) ukupan broj neiskorištenih glasačkih listića.

(2) Zapisnik o radu biračkog odbora i odgovarajuće obrasce potpisuju svi članovi biračkog odbora. Ako neki član odbije da se potpiše, predsjednik ili jedan od članova koji se potpisuju to će evidentirati zajedno sa razlozima nepotpisivanja.

Član 5.26

(1) **Nakon završetka procesa brojanja**, birački odbor odmah, a najkasnije 12 sati nakon zatvaranja biračkog mjesta, dostavlja nadležnoj općinskoj izbornoj komisiji zapisnik o radu biračkog odbora, izvod iz Centralnog biračkog spiska, sve posebne obrasce iz člana 5.18 ovog Zakona, sve nepotvrđene glasačke listice, važeće glasačke listice, nevažeće glasačke listice, te odvojeno neiskorištene i upropoštene glasačke listice, kao i sve druge obrasce koje zahtijeva Centralna izborna komisija BiH. Predsjednik biračkog odbora zadržava primjerak izvještaja o rezultatima glasanja.

(2) Predsjednik biračkog odbora javno izlaže detaljni tabelarni prikaz rezultata glasanja na biračkom mjestu po političkim subjektima i kandidatima kako bi javnost mogla imati uvid u njih, a kopije rezultata glasanja bit će uručene akreditiranim posmatračima rada biračkog odbora na njihov zahtjev.

(3) Birački odbor isporučuje sav preostali izborni materijal općinskoj izbornoj komisiji.

(4) **Centralna izborna komisija BiH može donijeti propise za obezbjeđivanje sigurnog elektronskog prenosa informacija sadržanih u biračkom spisku u stvarnom vremenu direktno općinskoj izbornoj komisiji, te od općinske izborne komisije Centralnoj izbornoj komisiji BiH.**

Član 5.27

(1) Nakon što od biračkih odbora dobije svu dokumentaciju i materijale za izbore, općinska izborna komisija utvrđuje objedinjene zbirne rezultate glasanja provedenog na teritoriji te općine za organe na svim nivoima vlasti za koje su provedeni izbori i o tome sastavlja zapisnik, koji se podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH u roku od 24 sata nakon zatvaranja biračkih mjesta. Objedinjeni zbirni rezultati glasanja za općinu sadrže iste podatke prema članu 5.25 ovog Zakona. **Kontrolori izbornih rezultata su obavezni unositi izborne rezultate sa obrazaca izbornih rezultata sa biračkim mjestima, kao i sa obrazaca sa pravilnog objedinjavanja utvrđenih izbornih rezultata.** Općinska izborna komisija zadržava primjerak objedinjenih zbirnih rezultata glasanja i distribuira ga drugim izbornim organima, u skladu sa propisima Centralne izborne komisije BiH.

(2) Općinska izborna komisija javno će izložiti detaljni tabelarni prikaz za objedinjene zbirne rezultate izbora po političkim subjektima i kandidatima kako bi javnost mogla imati uvid u njih, a kopije objedinjenih rezultata glasanja bit će uručene akreditiranim posmatračima rada općinske izborne komisije na njihov zahtjev.

Član 5.28

(1) Da bi bila prihvatljiva, svaka pojedinačna koverta s glasačkim listićem mora imati poštanski žig zemlje iz koje se glasa, s datumom ne kasnijim od datuma održavanja izbora.

(2) Glasački listići za glasanje poštom, koji nisu dostavljeni u skladu sa stavom (1) ovog člana, neće se brojati.

(3) Da bi se brojao glasački listić koji je blagovremeno dostavljen poštom, birač za kog je utvrđeno da je ispravno registrovan za glasanje poštom, mora ga vratiti u zapečaćenoj koverti kako bi se osigurala tajnost glasanja tog lica, i uz njega priložiti kopiju jedne od ličnih isprava prema članu 5.12 ovog Zakona.

Član 5.29

(1) Centralna izborna komisija BiH utvrđuje rezultate svih neposrednih i posrednih izbora obuhvaćenih ovim zakonom istekom roka za podnošenje prigovora, žalbe, odnosno nakon pravosnažnosti odluka.

(2) Propisima Centralne izborne komisije BiH određuju se redoslijed utvrđivanja izbornih rezultata za organe na svim nivoima vlasti, način na koji se detaljan tabelarni prikaz rezultata glasanja stavlja na raspolaganje javnosti, te način objavljivanja izbornih rezultata. Detaljan tabelarni prikaz rezultata glasanja uključuje rezultate na nivou biračkog mjesa po političkim subjektima i kandidatima, s tim da se ne naruši tajnost glasanja, utvrđena članom 5. 10 ovog Zakona.

Član 5.29a

Centralna izborna komisija BiH objavljuje preliminarne, nezvanične i nekompletne rezultate izbora za sve nivoe vlasti za koje se izbori održavaju, po sljedećem rasporedu:

- a) prve rezultate u 24.00 sata na dan izbora,
- b) dva puta u toku naredna 24 sata,
- c) u narednih pet dana svaka 24 sata,
- d) narednih dana svakih 48 sati, sve do objavljivanja konačnih, službenih i kompletnih rezultata izbora.

Član 5.30

(1) Nakon što Centralna izborna komisija BiH utvrdi i objavi izborne rezultate, općinska izborna komisija, ovjerena politička stranka, koalicija, lista nezavisnih kandidata ili nezavisni kandidat, mogu zahtijevati da Centralna izborna komisija BiH ponovno broji glasačke listiće u određenim izbornim jedinicama u kojima su se politička stranka, koalicija, lista nezavisnih kandidata ili nezavisni kandidat kandidirali za izbore. Akreditirani posmatrač može zahtijevati da Centralna izborna komisija BiH ponovno broji glasačke listiće na biračkom mjestu na kojem je bio posmatrač. Ovjerena politička stranka, koalicija, lista nezavisnih kandidata, nezavisni kandidat ili akreditirani posmatrač mogu zahtijevati od Centralne izborne komisije BiH da ponovno broji glasačke listiće za glasanje u odsutnosti, glasačke listiće kojima se glasalo izvan Bosne i Hercegovine ili nepotvrđene-kovertirane glasačke listiće.

(2) Grupa od 50 ili više birača, koji su glasali na istom biračkom mjestu, može zahtijevati da Centralna izborna komisija BiH ponovno broji glasačke lističe na biračkom mjestu na kojem su glasali.

(3) Općinska izborna komisija može zahtijevati da Centralna izborna komisija BiH ponovno broji glasačke lističe na biračkom mjestu u njenoj općini.

(4) Centralna izborna komisija BiH može razmatrati zahtjev za ponovno brojanje glasačkih listića, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) da je zahtjev podnesen u pisanoj formi i da ga je potpisao akreditirani posmatrač, grupa od 50 ili više birača koji su glasali na istom biračkom mjestu, nezavisni kandidat, predsjednik političke stranke nosilac liste nezavisnih kandidata ili bilo koji od predsjednika političkih stranaka koje su formirale koaliciju, ili općinska izborna komisija;
- 2) da su u zahtjevu tačno navedene činjenice koje opravdavaju ponovno brojanje, uključujući članove ovog zakona koji nisu poštovani ili su prekršeni;
- 3) da je u zahtjevu naveden približan broj glasačkih listića za koje se vjeruje da nisu ispravni;
- 4) da je u zahtjevu navedeno kako bi ova povreda zakona utjecala na izborne rezultate, i
- 5) da je zahtjev podnesen Centralnoj izbornoj komisiji BiH u roku od **72 sata** od dana kada je Centralna izborna komisija BiH objavila izborne rezultate.

~~(5) Centralna izborna komisija BiH može, ako joj nije podnesen zahtjev za ponovno brojanje u smislu stava (1) ovog člana, ili ako se zahtjev za ponovno brojanje ne smatra valjanim u smislu stava (3) ovog člana, po službenoj dužnosti narediti ponovno brojanje glasačkih listića neovisno o uslovima iz stava (2), (3), (4), (6) ovog člana.~~

(5) Centralna izborna komisija BiH nalaže ponovno prebrojavanje ako se utvrdi da broj glasačkih listića premašuje broj glasača koji su glasali na biračkom mjestu za više od pet (5) posto.

(6) Centralna izborna komisija BiH naređuje ponovno brojanje glasačkih listića ako utvrdi da je učinjena povreda ovog Zakona i da ta povreda utječe na dodjelu mandata.

~~(7) Centralna izborna komisija BiH nalaže ponovno brojanje po službenoj dužnosti, čak i ako nije podnesen zahtjev za ponovno prebrojavanje iz stava 1. ovog člana ili ako je zahtjev za ponovno brojanje proglašen nevažećim iz stava 3. ovog člana neovisno o uslovima iz stava (2), (3), (4), (5) i (6) ovog člana.~~

Član 5.31

Ako Centralna izborna komisija BiH naredi ponovno brojanje glasačkih listića, tačno će navesti koji će se glasački listići ponovno brojati, kao i datume, mjesta i postupke za ponovno brojanje. Kandidati političkih stranaka, koalicija, listi nezavisnih kandidata i nezavisni kandidati i kandidat s liste pripadnika nacionalnih manjina koji se pojavljuju na glasačkom listiću za koji se vrši ponovno brojanje, kao i drugi akreditirani posmatrači, mogu biti prisutni u toku ponovnog brojanja.

Član 5.32

- (1) Nakon završetka ponovnog brojanja glasačkih listića i istekom roka za podnošenje žalbe, odnosno nakon pravosnažnosti odluka, Centralna izborna komisija BiH potvrđuje izborne rezultate za organe na svakom pojedinom nivou vlasti, **u pravilu**, u roku od 30 dana od dana održavanja izbora.
- (2) Odluka Centralne izborne komisije BiH o potvrđivanju izbornih rezultata je konačna, obavezujuća i protiv iste nije moguće izjaviti žalbu.**
- (3) Centralna izborna komisija BiH donosi propise o potvrđivanju izbornih rezultata.

POGLAVLJE 6. ZAŠTITA IZBORNOG PRAVA

Član 6.1

Zaštitu izbornog prava osiguravaju izborne komisije i Apelacioni odjel Suda Bosne i Hercegovine.

Član 6.2

(1) Birači i politički subjekt čije je pravo ustanovljeno ovim zakonom povrijedeno, može izbornoj komisiji uložiti prigovor najkasnije u roku od 48 sati, odnosno u roku od 24 sata u izbornom periodu od učinjene povrede, osim ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

(2) Izborne komisije mogu, po **svakom** saznanju za učinjenju povredu iz svoje nadležnosti, pokrenuti postupak po službenoj dužnosti protiv političkog subjekta i zaposlenog ili na drugi način angažiranog u izbornoj administraciji zbog kršenja odredbi ovog Zakona.

(3) Inicijativa za pokretanje postupka u smislu stava (2) ovog člana može biti **podnesena** nadležnoj izbornoj komisiji u pisanoj formi, u kojoj je obavezno navesti mjesto, vrijeme, sadržaj učinjenje povrede i počinioca.

Član 6.3

(1) Prigovor se podnosi **isključivo** na obrascu koji propiše Centralna izborna komisija BiH ili **putem elektronske aplikacije**. Prigovor sadrži kratak opis učinjene povrede i prilog-dokaze koji potvrđuju navode prigovora. Prigovor mora potpisati podnositelj prigovora. Ako je podnositelj prigovora politička stranka ili koalicija ili lista nezavisnih kandidata, prigovor potpisuje predsjednik ili ovlašteni predstavnik političke stranke ili koalicije ili liste nezavisnih kandidata ili lice koje oni ovlaste uz priloženo ovlaštenje. Podaci o ovlaštenom predstavniku deponiraju se kod općinske izborne komisije.

(2) Prigovor se dostavlja bez odgađanja svim stranama navedenim u prigovoru. Strane navedene u prigovoru mogu se u roku od 24 sata od prijema prigovora, u pisanoj formi, izjasniti o navodima prigovora. Nadležni organi mogu odrediti saslušanje strana.

(3) Centralna izborna komisija BiH utvrđuje proceduralne upute za rješavanje po prigovorima podnesenim izbornim komisijama.

(4) Prigovor koji je prema članu 6.2 ovog Zakona podnijelo neovlašteno lice, ili je prigovor podnesen neblagovremeno ili je nepotpun, ili **na drugi način nije podnesen u skladu sa stavom (1) ovog člana**, odbacuje se.

(5) Prigovor će se odbaciti i ako se ne može utvrditi ko je podnositelj prigovora. Podneseni prigovor odnosno žalba u postupku zaštite izbornog prava ne odgađaju obavljanje izbornih radnji koje su propisane ovim Zakonom.

Član 6.4

(1) Općinska izborna komisija u svojoj općini ima prvostepenu nadležnost za odlučivanje po prigovorima uloženim zbog povreda pravila ponašanja iz Poglavlja 7, osim u slučaju povrede iz člana 7.3 stav (1) tačka

3) i 7), člana 7.3 stav (2) i člana 7.4 stav (1) tačka 3) ovog Zakona, o čemu odlučuje Centralna izborna komisija BiH.

(2) Općinska izborna komisija dužna je da razmotri prigovor i da donese odluku u roku od 48 sati nakon isteka roka utvrđenog članom 6.3. stav (2) ovog Zakona. Općinska izborna komisija dužna je da o svojoj odluci odmah obavijesti podnosioca prigovora, kao i druge strane. Prilikom rješavanja prigovora, općinska izborna komisija može postupati na osnovu utvrđenih činjenica ili održavati rasprave.

(3) Prigovor koji je prema članu 6.2 ovog Zakona podnijelo neovlašteno lice, ili ako prigovor nije pravovremeno podnesen, odbacuje se.

Član 6.5

Općinska izborna komisija može narediti preduzimanje mjera kojima se otklanaju nepravilnosti na koje se odnosi prigovor iz člana 6.4 ovog Zakona, što uključuje ali se ne ograničava na dodavanje ili brisanje imena birača sa Centralnog biračkog spiska, pokrenuti inicijativu za smjenjivanje lica koje radi u centru za birački spisak ili smijeniti člana u biračkom odboru, ili naređivanje određenom licu ili stranci da obustavi aktivnosti kojima se krši ovaj zakon i izreći novčanu kaznu.

Član 6.6

(1) Centralna izborna komisija BiH ima prvostepenu nadležnost za odlučivanje po prigovorima uloženim zbog povreda pravila izbornog procesa, izbornih prava, povrede Poglavlja 16 ovog zakona učinjene od političkog subjekta i povrede iz člana 7.3 stav (1) tačka 3) i 7), člana 7.3 stav (2) i člana 7.4 stav (1) tačka 3) ovog zakona.

(2) Na odluke izbornih komisija može se uložiti žalba Centralnoj izbirnoj komisiji BiH u roku od 48 sati od prijema prvostepene odluke.

(3) Centralna izborna komisija BiH dužna je da razmotri prigovor i žalbu i da donese odluku u roku od 48 sati nakon isteka roka utvrđenog članom 6.3 stav (2) ovog Zakona. Centralna izborna komisija BiH dužna je da o svojoj odluci odmah obavijesti podnosioca prigovora, kao i druge strane.

(4) Izuzetno, u posebno složenim slučajevima kada je, radi utvrđivanja činjenica i okolnosti od značaja za rješavanje stvari, potrebno izvršiti saslušanje stranaka i svjedoka, te steći uvid i iščitati veće količine materijalnih dokaza, Centralna izborna komisija BiH provodi postupak u roku od tri (3), a ne duže od pet (5) dana nakon isteka roka iz člana 6.3. stav (2) ovog zakona.

(5) Prigovor ili žalba, koje je prema članu 6.2 ovog zakona podnijelo neovlašteno lice, ili ako prigovor ili žalba nisu blagovremeno podneseni, odbacuju se.

(6) Prilikom rješavanja prigovora i žalbi, Centralna izborna komisija BiH može postupati na osnovu utvrđenih činjenica ili održavati rasprave. Centralna izborna komisija BiH može dozvoliti stranama da podnesu nove dokaze ili svoje odluke zasnivati na dokumentaciji iz spisa komisija nižeg stepena.

(7) Centralna izborna komisija BiH blagovremeno **javno objavljuje informacije o podnesenim prigovorima i žalbama.**

(7) Centralna izborna komisija BiH vodi poseban registar prigovora i žalbi kao i donesenih odluka. Način vođenja registra biti će propisan podzakonskim aktom Centralne izborne komisije BiH.

Član 6.7

(1) Centralna izborna komisija BiH, kada odlučuje po službenoj dužnosti ili kada odlučuje o prigovorima i žalbama, ima ovlaštenja da naredi izbornoj komisiji, Centru za birački spisak, kontrolorima izbornih rezultata u glavnim centrima za brojanje ili biračkom odboru da preduzmu mjere kojima se otklanjaju utvrđene nepravilnosti.

(2) Centralna izborna komisija BiH ima ovlaštenja da izrekne sljedeće sankcije:

- 1. novčanu kaznu koja ne prelazi iznos od 30.000 konvertibilnih maraka;**
- 2. uklanjanje imena kandidata sa kandidatske liste ako se utvrdi da je kandidat lično odgovoran z za povredu;**
- 3. poništenje ovjere političke stranke, koalicije, liste nezavisnih kandidata ili nezavisnog kandidata i**
- 4. zabranu angažiranja određenog lica za rad na biračkom mjestu, u Centru za birački spisak, u općinskoj izbornoj komisiji, u **glavnim** centrima za brojanje ili drugoj izbornoj komisiji uspostavljenoj u skladu sa članom 2.21 ovog Zakona.**

Član 6.8

(1) Ako izborna komisija smatra da je učinjeno krivično djelo koje se odnosi na izborni proces, dužna je da to djelo prijavi nadležnom tužilaštvu.

(2) Prilikom podnošenja prijave, izborna komisija navodi i dokaze koji su joj poznati, te preduzima potrebne mjere da bi se sačuvali tragovi navodno učinjenog krivičnog djela, predmeti kojima je ili pomoću kojih je učinjeno to djelo i drugi dokazi.

Član 6.9

(1) Apelaciono odjeljenje Suda Bosne i Hercegovine nadležno je da rješava po žalbama na odluke Centralne izborne komisije BiH. Žalba se podnosi Apelacionom odjeljenju Suda Bosne i Hercegovine u roku od dva dana od dana prijema odluke Centralne izborne komisije BiH, kojom je odlučeno o primjeni ovog zakona.

(2) Žalba se podnosi putem Centralne izborne komisije BiH.

(3) Apelaciono odjeljenje Suda Bosne i Hercegovine, kada odlučuje o primjeni ovog zakona, dužno je donijeti odluku po žalbi u roku od tri dana od dana prijema žalbe.

(4) Sud BiH blagovremeno javno objavljuje odluke iz stava (3) ovog člana, uključujući i obrazloženje.

POGLAVLJE 7. PRAVILA PONAŠANJA U IZBORNOM PERIODU

Član 7.1

(1) U periodu preuranjene izborne kampanje, koja podrazumijeva vremenski period od dana raspisivanja izbora do dana zvaničnog početka izborne kampanje, zabranjeno je vođenje plaćene izborne kampanje u elektronskim i printanim medijima ili bilo koji oblik javnog oglašavanja plaćene kampanje. Ova zabrana se ne odnosi na organizovanje zakonitih skupova organa i događaja političkih subjekata u nekampanjanske svrhe.

(2) Zabranjeno je vođenje preuranjene izborne kampanje putem elektronskih i printanih medija koja je stereotipnog i uvredljivog sadržaja u odnosu na muškarce i/ili žene ili koja podstiče stereotipno i uvredljivo ponašanje na osnovu pola ili ponižavajući odnos prema pripadnicima različitih polova.

(3) U periodu iz stava (1) ovog člana shodno se primjenjuju odredbe člana 7.3 ovog Zakona.

Član 7.1a

Kandidati političkih stranaka, koalicija, liste nezavisnih kandidata, kao i nezavisni kandidati i drugi učesnici u izbornom procesu, imaju potpunu slobodu da tokom izborne kampanje vrše izborne aktivnosti na teritoriji cijele Bosne i Hercegovine. Nadležni organi osigurat će slobodu kretanja kandidata, pristalica i birača tokom cijelog izbornog procesa.

Član 7.1b

(1) Političke stranke, koalicije, liste nezavisnih kandidata i nezavisni kandidati imaju pravo:

- 1) voditi izbornu kampanju u mirnom okruženju;
- 2) organizirati i održavati javne skupove na kojima mogu slobodno iznositi svoje stavove kako bi stekli podršku birača i
- 3) stampati i dijeliti plakate, postere i druge materijale u vezi sa izbornom kampanjom.

(2) Za javni skup iz tačke 2) stava (1) ovog člana nije potrebno odobrenje nadležnog organa, s tim što je organizator dužan 24 sata prije održavanja takvog skupa o tome obavijestiti organ nadležan za održavanje javnog reda i mira.

(3) Ako su dva ili više organizatora najavili nadležnom organu održavanje javnog skupa na istom mjestu i u isto vrijeme, pravo na održavanje javnog skupa na tom mjestu i u zatraženo vrijeme imat će organizator koji je prvi pismeno obavijestio nadležni organ o održavanju javnog skupa, o čemu će podnosioci obavijestiti nadležni organ, u roku ne dužem od 12 sati od podnesenog obavještenja o održavanju javnog skupa.

Član 7.1c

Politički subjekti u periodu izborne kampanje obavezni su osigurati ravnomjernu promociju kandidata oba spola u medijskim nastupima, javnim skupovima i drugim oblicima izborne kampanje sa ciljem osiguranja jednakosti kandidata oba spola.

Član 7.2

(1) Nadležni opštinski organi dužni su obezbijediti ravnopravan tretman političkim partijama, koalicijama, listama nezavisnih kandidata i nezavisnim kandidatima koji su ovjereni za učestvovanje na izborima u njihovim zahtjevima da javna mjesta i javne objekte koriste u svrhu kampanje, uključujući održavanje skupova, izlaganje oglasa, plakata, postera i drugog sličnog materijala.

(2) Zabranjeno je uklanjati, prekrivati, oštećivati ili mijenjati štampane oglase, plakate, postere ili druge materijale koji se, u skladu sa zakonom, koriste u svrhu izborne kampanje političkih partija, koalicija, listi nezavisnih kandidata ili nezavisnih kandidata. Centralna izborna komisija BiH zabraniće isticanje, štampanje i rasturanje oglasa, plakata, postera i drugih materijala, koji se koriste u svrhu izborne kampanje političkih partija, koalicija, listi nezavisnih kandidata ili nezavisnih kandidata, na kojima se žene ili muškarci predstavljaju na stereotipan i uvredljiv ili ponižavajući način i naložiti političkoj partiji, koaliciji, listi nezavisnih kandidata ili nezavisnom kandidatu da postavljene materijale ukloni. Odluka Centralne izborno komisije BiH je konačna u upravnom postku, ali se protiv nje može pokrenuti upravni spor.

(3) Nadležni organi neće dozvoliti političkim partijama, koalicijama, listama nezavisnih kandidata i nezavisnim kandidatima da postavljaju oglase, plakate, postere, odnosno da pišu svoja imena ili slogane koji su u vezi sa izbornom kampanjom, unutar ili na zgradama u kojima su smješteni organi vlasti na svim nivoima, javna preduzeća, javne ustanove i mjesne zajednice, na vjerskim objektima, na javnim putevima i javnim površinama, osim na mjestima predviđenim za plakatiranje i oglašavanje.

4) Politički subjekt je dužan u roku od 15 dana od dana izbora osigurati uklanjanje svih oglasa, plakata, postera i drugog sličnog materijala koji su korišteni u svrhu izborne kampanje tog političkog subjekta.

~~(4) Izabranom članu organa vlasti, odnosno nosioцу javne funkcije zabranjeno je korištenje javnih resursa u svrhu bilo kojeg oblika izborne kampanje, svoje promocije, odnosno promocije političkog subjekta.~~

Član 7.2a

(1) Izabranim članovima izvršne vlasti ili javnim dužnosnicima zabranjena je zloupotreba javnih sredstava u svrhe bilo kojeg oblika izborne kampanje, vlastite promocije ili promocije političkog subjekta.

(2) Zloupotrebu javnih sredstava iz stava 1. čine sljedeće radnje:

- 1. uključivanje državnih službenika koji su podređeni kandidatu u obavljanju poslova u radnom vremenu u cilju promocije kandidata ili političkih subjekata;**
- 2. korištenje prostorija javnih ustanova i organa za obavljanje predizbornih aktivnosti ako korištenje istih prostorija nije zagarantovano drugim kandidatima i političkim subjektima pod istim uslovima;**
- 3. korištenje sredstava komunikacije, informacionih usluga, kancelarijske opreme javnih ustanova i organa za izbornu kampanju;**
- 4. korištenje prevoza u vlasništvu državnih ili općinskih organa i organizacija bez naknade ili**

po sniženim naknadama za aktivnosti kampanje. Ova odredba se ne odnosi na prevoz koji se obavlja kao dio sigurnosnih mjera koje se primjenjuju u odnosu na visoke dužnosnike koji podliježu službenoj zaštiti koju pružaju nadležni organi prilikom obavljanja službene dužnosti ili postupanja po službenoj dužnosti.

5. prikupljanje potpisa ili izbornu kampanju koju provode lica koja obavljaju izabrane funkcije ili su državni službenici, tokom službenih aktivnosti ili dogadaja koje organizuje javna ustanova ili organ;

- (3) Poštivanje ograničenja iz stava 2. ovog člana ne sprječava javne i izbrane dužnosnike ili državne službenike u vršenju službene dužnosti.

~~Politički subjekt je dužan u roku od 15 dana od dana izbora osigurati uklanjanje svih oglasa, plakata, postera i drugog sličnog materijala koji su korišteni u svrhu izborne kampanje tog političkog subjekta.~~

Član 7.3

(1) Kandidatima i pristalicama političkih stranaka, listi nezavisnih kandidata, listi pripadnika nacionalnih manjina i koalicija, kao i nezavisnim kandidatima i njihovim pristalicama, te zaposlenima ili na drugi način angažiranim u izbornoj administraciji nije dozvoljeno:

- 1) nositi i pokazivati oružje na političkim skupovima, biračkim mestima i njihovoj okolini, kao i za vrijeme okupljanja u vezi s aktivnostima političkih stranaka, koalicija, listi nezavisnih kandidata i nezavisnih kandidata u izbornom procesu;
- 2) ometati skupove drugih političkih stranaka, koalicija i nezavisnih kandidata, kao i podsticati druge na takve aktivnosti;
- 3) sprječavati novinare da obavljaju svoj posao u skladu sa pravilima profesije i izbornim pravilima;
- 4) obećavati novčane nagrade ili druge materijalne koristi s ciljem dobivanja podrške birača ili prijetnje pristalicama drugih političkih stranaka, koalicija, listi nezavisnih kandidata i nezavisnih kandidata;
- 5) podsticati na glasanje lice koje nema pravo glasa;
- 6) podsticati lica da glasaju više puta na istim izborima, ili da glasaju u ime drugog lica; ili
- 7) koristiti se **govorom mržnje, i/ili**, objavljivati ili upotrebljavati slike, simbole, audio i video zapise, SMS poruke, internet komunikacije, **društvene mreže i mobilne aplikacije** ili druge materijale koji mogu tako djelovati,
- 8) zloupotrijebiti dijete u političke svrhe.

(2) Zabranjeno je lažno predstavljanje u ime bilo koje političke stranke, koalicije, liste nezavisnih kandidata ili nezavisnog kandidata kao i **zloupotreba zakonskog prava na učešće u radu biračkog odbora ispred jednog političkog subjekta protivno odredbi člana 2.19 ovog Zakona i to fiktivnim predstavljanjem u ime političkog subjekta kojem je mjesto u biračkom odboru pripalo sa ciljem pogodavanja drugom političkom subjektu kojem to mjesto u biračkom odboru nije pripalo**. Ova zabrana važi i za članove biračkog odbora.

Član 7.4

(1) U periodu koji počinje 24 sata prije otvaranja biračkih mjesta i traje do njihovog zatvaranja, političkim strankama, koalicijama, listama nezavisnih kandidata i nezavisnim kandidatima i kandidatima na listama pripadnika nacionalnih manjina zabranjeno je učestvovanje u javnim političkim aktivnostima što uključuje, ali se ne ograničava samo na sljedeće:

1. održavanje skupova u cilju izborne kampanje;
2. izlaganje na biračkom mjestu i u njegovoј okolini bilo kakvih materijala u cilju uticanja na birače;
3. korištenje domaćih i međunarodnih sredstava komunikacije s ciljem uticaja na birače;
4. korištenje megafona ili drugih razglasnih uređaja u cilju uticanja na birače; i

(2) Pod sredstvima komunikacije iz tačke 3) stava (1) ovog člana podrazumijevaju se sredstva kojima se može isporučiti zvučni, video ili tekstualni sadržaj. Takva sredstva obuhvataju ali nisu ograničena na **audiovizuelne medijske usluge i medijske usluge radija**, štampane medije, internet, SMS poruke ili video-poruke isporučene putem mobilnih telefona itd.

(3) ~~Zabranjuju se sve aktivnosti koje ometaju ili opstruiraju izborni proces.~~

POGLAVLJE 8. PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

POGLAVLJE 9. PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE

Potpoglavlje A. PREDSTAVNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE

Član 9.11

(1) Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine obavezno svakih četiri osam (8) godina preispituje izborne jedinice i broj mandata dodijeljenih svakoj izbornoj jedinici utvrđenoj ovim Poglavljem, kako bi se osiguralo da su utvrđene, uzimajući u obzir geografska ograničenja, u skladu sa demokratskim principima, a naročito sa proporcionalnošću između broja mandata i broja birača registrovanih u Centralni birački spisak.

(2) *Parlamentarna skupština BiH će u roku od 90 dana od konstitutivne sjednice Doma naroda BiH imenovati Zajedničku komisiju za reviziju izbornih jedinica iz stava 1. ovog člana, koja će raditi u skladu sa Poslovnikom Parlamentarne skupštine BiH.*

(3) *Za potrebe revizije izbornih jedinica, Zajednička komisija će zatražiti informacije od relevantnih institucija, uključujući, između ostalog, Centralnu izbornu komisiju BiH, Agenciju za statistiku BiH i Agenciju za identifikacione dokumente, evidenciju i razmјenu podataka Bosne i Hercegovine.*

(4) *Najkasnije 180 dana od osnivanja, Zajednička komisija dostavlja izvještaj za oba doma Parlamentarne skupštine BiH, sa preporukama i obrazloženjima za svaku promjenu broja mandata dodijeljenih svakoj izbornoj jedinici ili promjenu granica izbornih jedinica u skladu sa principima opisanim u stavu 1.*

(5) U roku od 60 dana od dana prijema izvještaja, Predstavnički dom BiH razmatra izvještaj i preporuke na sjednici.

~~(2) Ukoliko Parlamentarna skupština BiH ne postupi u skladu sa stavom (1) ovog člana Centralna izborna komisija BiH je ovlaštena da posebnom odlukom izvrši preraspodjelu mandata u skladu sa brojem registrovanih birača po izbornim jedinicama u postojećim granicama.~~

Potpoglavlje B. DOM NARODA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE

POGLAVLJE 10. PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Potpoglavlje A. PREDSTAVNIČKI DOM PARLAMENTA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Član 10.9

(1) Parlament Federacije BiH svake četiri godine preispituje izborne jedinice i broj mandata koji se dodjeljuju svakoj izbornoj jedinici i koji su utvrđeni ovim poglavljem, kako bi se osiguralo da su utvrđeni, uzimajući u obzir geografska ograničenja, u skladu sa demokratskim principima, a naročito proporcionalnošću između broja mandata i broja birača u registrovanih u Centralni birački spisak.

(1) Parlament Federacije BiH svakih **osam** (8) godina preispituje izborne jedinice i broj mandata koji su dodijeljeni svakoj izbornoj jedinici u ovom poglavljju, kako bi osigurao da su izrađene u skladu sa demokratskim principima, a posebno proporcionalnosti između broja mandata i broja upisanih birača sa pravom glasa u Centralni birački spisak, imajući u vidu geografska ograničenja.

(2) *U roku od 90 dana od održavanja konstitutivne sjednice Doma naroda Federacije, Parlament Federacije BiH imenuje Zajedničku komisiju za reviziju izbornih jedinica iz stava 1. ovog člana, koja će raditi u skladu sa Poslovnikom o radu Parlamenta Federacije BiH.*

(3) *Za potrebe revizije izbornih jedinica, Zajednička komisija će zatražiti informacije od relevantnih institucija, uključujući, između ostalog, Centralnu izbornu komisiju BiH, Federalnu agenciju za statistiku FBiH i Agenciju za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine.*

(4) *Najkasnije 180 dana od svog osnivanja, Zajednička komisija dostavlja izvještaj za oba doma Parlamenta Federacije, sa preporukama i obrazloženjima za bilo kakvu promjenu broja mandata dodijeljenih svakoj izbornoj jedinici ili promjene granica izbornih jedinica u skladu sa principima opisanim u stavu 1.*

(5) U roku od 60 dana od dana prijema izvještaja, Zastupnički dom Federacije BiH razmatra izvještaj i preporuke na sjednici.

~~(2) Ukoliko Parlament Federacije BiH ne postupi u skladu sa stavom (1) ovog članka Centralna izborna komisija BiH je ovlaštena da posebnom odlukom izvrši preraspodjelu mandata u skladu sa brojem registrovanih birača po izbornim jedinicama u postojećim granicama.~~

Potpoglavlje B. DOM NARODA PARLAMENTA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

POGLAVLJE 11. NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE

Član 11.9

(1) Narodna skupština Republike Srpske svake četiri godine obavezno preispituje izborne jedinice i broj mandata dodijeljenih svakoj izbornoj jedinici koji su utvrđeni ovim poglavljem, kako bi se osiguralo da su utvrđeni uzimajući u obzir geografska ograničenja, u skladu sa demokratskim principima, a naročito proporcionalnošću između broja mandata i broja birača registrovanih u Centralni birački spisak.

(2) *Narodna skupština Republike Srpske, u roku od 90 dana od konstitutivne sjednice, imenuje Komisiju za reviziju izbornih jedinica iz stava 1. koja će raditi u skladu sa Poslovnikom Narodne skupštine Republike Srpske.*

(3) *Za potrebe revizije izbornih jedinica, Zajednička komisija će zatražiti informacije od relevantnih institucija, uključujući, između ostalog, Centralnu izbornu komisiju BiH, Agenciju za statistiku RS i Agenciju za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine.*

(4) *Zajednička komisija, najkasnije u roku od 180 dana od osnivanja, dostavlja izvještaj Narodnoj skupštini Republike Srpske sa preporukama i obrazloženjima za eventualnu promjenu broja mandata dodijeljenih svakoj izbornoj jedinici ili promjenu granica izbornih jedinica u skladu sa principima opisanim u stavu 1.*

(5) Narodna skupština Republike Srpske razmatra izvještaj i preporuke na sjednici u roku od 60 dana od dana prijema izvještaja.

(2) Ukoliko Narodna skupština Republike Srpske ne postupi u skladu sa stavom (1) ovog člana Centralna izborna komisija BiH je ovlaštena da posebnom odlukom izvrši preraspodjelu mandata u skladu sa brojem registrovanih birača po izbornim jedinicama u postojećim granicama.

POGLAVLJE 11.A IZBOR DELEGATA U VIJEĆE NARODA REPUBLIKE SRPSKE

Potpoglavlje A. VIJEĆE NARODA REPUBLIKE SRPSKE

POGLAVLJE 12. PREDSJEDNIK I POTPREDSJEDNIK REPUBLIKE SRPSKE

POGLAVLJE 13. KANTONALNE SKUPŠTINE, OPĆINSKA VIJEĆA/SKUPŠTINE I GRADSKA VIJEĆA/SKUPŠTINE

Član 13.1

Mandati za kantonalne skupštine, općinska vijeća, odnosno skupštine općina i gradska vijeća, odnosno skupštine grada, dodjeljuju se po sistemu proporcionalne zastupljenosti, u skladu s odredbom člana 13.5 ovog Zakona.

Član 13.2

(1) Broj članova općinskog i gradskog vijeća odnosno skupštine općine i skupštine grada je sljedeći:

- 1) između 11 i 17 članova, za općine odnosno gradove sa brojem birača registrovanih u Centralni birački spisak manjim od 8.000;**
- 2) između 17 i 25 članova, za općine odnosno gradove sa brojem birača registrovanih u Centralni birački spisak između 8.000 i 20.000;**
- 3) između 25 i 29 članova, za općine odnosno gradove sa brojem birača registrovanih u Centralni birački spisak između 20.000 i 100.000;**
- 4) između 29 i 31 člana, za općine odnosno gradove sa brojem birača registrovanih u Centralni birački spisak većim od 100.000.**

(2) Centralna izborna komisija BiH obavještava tijela iz člana (1) ovog stava o broju birača upisanih u Centralni birački spisak za svaku pojedinu osnovnu izbornu jedinicu u cilju obaveznog usklađivanja statuta gradova, odnosno općina u roku od 90 dana prije dana raspisivanja izbora.

Član 13.3

Broj članova kantonalne skupštine je sljedeći:

- 1) između (21) i 25 članova, za kantone sa brojem birača registrovanih u Centralni birački spisak manjim od 75.000;**
- 2) između 25 i 29 članova, za kantone sa brojem birača registrovanih u Centralni birački spisak između 75.000 i 150.000;**
- 3) između 29 i 31 članova, za kantone sa brojem birača registrovanih u Centralni birački spisak između 150.000 i 200.000;**
- 4) između 31 i 35 članova za kantone sa brojem birača registrovanih u Centralni birački spisak preko 200.000.**

Član 13.4

Politička stranka, koalicija, nezavisni kandidat ili lista nezavisnih kandidata, koje je ovjerila Centralna izborna komisija BiH, mogu se kandidovati za mandate koji se dodjeljuju u skladu s ovim Poglavljem.

Član 13.5

- (1) Raspodjela mandata za kantonalnu skupštinu i općinsko vijeće, odnosno skupštinu općine vrše se u skladu sa članom 9.5 ovog Zakona.**
- (2) Ako je političkoj stranci, koaliciji ili listi nezavisnih kandidata dodijeljen broj mandata koji je jednak**

broju kandidata na njihovojoj listi, a pri tome je ostalo još mandata koje treba dodijeliti, preostali količnici te političke stranke, koalicije ili liste nezavisnih kandidata zanemaruju se pri raspodjeli preostalih mandata. Ako nezavisni kandidat osvoji mandat, preostali količnici tog nezavisnog kandidata zanemaruju se pri raspodjeli preostalih mandata.

(3) Ako je rezultat isti zbog identičnih količnika, mandat se dodjeljuje žrijebanjem.

(4) Mandati za kantonalnu skupštinu koje je osvojila lista raspodjeljuju se najprije među kandidatima sa te liste, od kojih je svaki dobio najmanje dvadeset procenata (20%) od ukupnog broja važećih glasova koje je ta lista dobila, i to dodjelom mandata prema redoslijedu od najvećeg do najmanjeg broja glasova. Ako je pri tome ostalo još mandata koje treba dodijeliti listi, a preostali kandidati su dobili manje od dvadeset procenata (20%) od ukupnog broja važećih glasova koje je ta lista dobila, raspodjela mandata među preostalim kandidatima sa liste vrši se prema njihovom redoslijedu na listi.

(5) Mandati za općinsko vijeće odnosno skupštinu općine koje je osvojila listu raspodjeljuju se najprije među kandidatima s te liste, od kojih je svaki dobio najmanje deset procenata (10%) od ukupnog broja važećih glasova koje je ta lista osvojila, i to dodjelom mandata prema redoslijedu od najvećeg do namanjeg broja glasova. Ako je pri tome ostalo još mandata koje treba dodijeliti listi, a preostali kandidati su dobili manje od deset procenata (10%) od ukupnog broja važećih glasova koje je ta lista dobila, raspodjela mandata među preostalim kandidatima s liste vrši se prema njihovom redoslijedu na listi.

Član 13.6

(1) Ako mandat kandidata sa liste političke stranke, koalicije ili neovisnih kandidata prestane u skladu s članom 1.10 ovog Zakona, mandat se dodjeljuje sljedećem kandidatu, u skladu s članom 13.5 stav (4) ovog Zakona.

(2) Centralna izborna komisija BiH vrši ponovnu raspodjelu mandata prema proceduri utvrđenoj u članu 9.5 ovog Zakona.

Član 13.7

(1) Općinski načelnik, odnosno gradonačelnik bira se u skladu s ovim Zakonom, ustavima, entitetskim zakonima i statutom općine, odnosno grada.

(2) Kada se općinski načelnik, odnosno gradonačelnik bira neposredno, općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika biraju birači upisani u Centralni birački spisak u toj izbornoj jedinici u skladu s ovim zakonom, entitetskim zakonom, statutom općine, odnosno grada.

(3) U slučaju da izabranom načelniku, odnosno gradonačelniku iz stava (2) ovog člana prestane mandat u skladu s članom 1.10 ovog Zakona ili bude opozvan, općinski načelnik, odnosno gradonačelnik bira se u skladu s ovim Zakonom, entitetskim zakonom, statutom općine, odnosno grada. In the event that the term of office for an elected Municipal Mayor or City Mayor referred to in paragraph (2) of this Član has terminated as provided by Član 1.10 of this Law or if he/she has been recalled, the Municipal mayor or City Mayor shall each be elected in accordance with this Law, the entity legislation, Municipal or City statutes respectively.

(4) **U slučaju da kandidat za načelnika, odnosno gradonačelnika, od dana štampanja glasačkih listića do dana izbora umre, bude mu donesena pravosnažna sudska presuda kojom je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 6 mjeseci ili duže, ili mu bude donesena pravosnažna sudska odluka kojom je lišen potpune poslovne sposobnosti, Centralna izborna komisija BiH omogućiće**

političkom subjektu koji ga je nominirao da u roku od 48 sati od nastupanja navedenih okolnosti dostavi Centralnoj izbornoj komisiji BiH ime zamjenskog kandidata, te ukoliko je nužno raspisuje odgođene izbore u skladu sa članom 14.2 ovog Zakona.

(5) U slučaju da kandidat za načelnika, odnosno gradonačelnika koji je osvojio najveći broj glasova na izborima, od dana izbora do dana uručenja mandata, umre, bude mu izrečena pravosnažna sudska presuda kojom je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci ili duže, ili mu bude donesena pravosnažna sudska odluka kojom je lišen potpune poslovne sposobnosti , neće mu biti uručen mandat te će Centralna izborna komisija BiH raspisati prijevremene izbore u skladu sa članom 14.3 ovog Zakona.

[N.B.članovi 13.8, 13.9 – brisani]

Član 13.10

(1) Članove gradskog vijeća, odnosno skupštine grada biraju **birači upisani u Centralni birački spisak te općine/grada odnosno općinska vijeća, odnosno skupštine općina koje sačinjavaju taj grad.**

(2) Mandati za gradsko vijeće, odnosno skupštinu grada dodjeljuju se kandidatskim listama po sistemu proporcionalne zastupljenosti političkih stranaka, koalicija, listi nezavisnih kandidata ili grupa članova, kao što je utvrđeno u članu 13.5 ovog Zakona. Raspodjela mandata među kandidatima sa iste liste vrši se prema redoslijedu na listi kandidata za ove izbore.

(3) Svako gradsko vijeće, odnosno skupština grada, bira gradonačelnika i predsjednika gradskog vijeća, odnosno skupštine grada, na način utvrđen zakonom i statutom.

(4) Centralna izborna komisija BiH donosi podzakonski propis kojim se reguliše način provedbe ovih izbora.

Član 13.11

Mandat općinskog vijeća, skupštine općine, gradskog vijeća, skupštine grada, odnosno kantonalne skupštine traje četiri godine.

Član 13.12

U roku od 15 dana od dana konstituiranja općinskog vijeća, odnosno skupštine općine vrši se izbor članova gradskog vijeća, odnosno skupštine grada.

Član 13.13

Prilikom imenovanja službenika koji rukovode organima uprave u općinskim, kantonalnim i gradskim izvršnim organima od općinskog načelnika ili predsjednika vlade kantona, odnosno prilikom izbora općinskog ili izvršnog organa skupštine grada od skupštine općine ili skupštine grada, vodit će se računa o sastavu stanovništva općine, kantona, odnosno grada.

**POGLAVLJE 13A. UČEŠĆE PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA U IZBORIMA ZA
OPĆINSKU RAZINU**

POGLAVLJE 14.

PONOVLJENI, ODGOĐENI I PRIJEVREMENI IZBORI

Član 14.1

(1) Ponovni izbori provode se na osnovu istih kandidatskih listi i istih izvoda iz Centralnog biračkog spiska koji su korišteni na poništenim izborima i provode se na dan koji odredi Centralna izborna komisija BiH, ~~najkasnije 14 dana od dana pravosnažnosti odluke Centralne izborne komisije BiH o poništenju izbora.~~

(2) Centralna izborna komisija BiH raspisuje ponovljene izbore, u pravilu, u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti odluke o poništenju izbora.

Član 14.2

- (1) Odluku o odgađanju izbora na određenom biračkom mjestu ili u izbornoj jedinici donosi Centralna izborna komisija BiH na osnovu činjenica koje ukazuju da izbore nije moguće provesti u skladu s odredbama ovog Zakona.
- (2) Odgođeni izbori provode se ako u nekoj izbornoj jedinici ili biračkom mjestu glasanje nije obavljeno onog dana koji je određen za glasanje.
- (3) Odgođene izbore raspisuje Centralna izborna komisija BiH.
- (4) Odgođeni izbori u pravilu se provode u roku od sedam dana, a najkasnije 30 dana od dana koji je određen za glasanje na redovnim izborima, **osim ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.**

Član 14.3

- (1) Ako je neki izabrani organ raspušten odnosno ako mu prestane mandat u skladu sa ustavom i zakonom, Centralna izborna komisija BiH donosi odluku o raspisivanju prijevremenih izbora kojom se utvrđuje tačan datum održavanja izbora.
- (2) Prijevremeni izbori bit će održani u roku od 90 dana od dana raspuštanja izabranog organa, odnosno prestanka mandata u skladu sa ustavom i zakonom.
- (3) Od dana raspisivanja prijevremenih izbora do dana održavanja izbora ne može proteći manje od 30 niti više od 90 dana.
- (4) Mandat članova organa izabralih na prijevremenim izborima traje do isteka tekućeg mandata organa izabralih na redovnim izborima.
- (5) Centralna izborna komisija BiH provodi prijevremene izbore na način i prema postupku utvrđenom ovim Zakonom za provođenje redovnih izbora.
- (6) Centralna izborna komisija BiH utvrđuje rokove koji su potrebni za održavanje izbora u skladu sa ovim Poglavljem.

Član 14.3a

Izuzetno, od odredbe člana 20.8 stav (1) i (2) ovog Zakona, u provođenju prijevremenih izbora za općinsko vijeće, skupštinu općine, općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika, birač koji je registrovan u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje u odsustvu svoje pravo da glasa ostvaruje lično u općini u kojoj je imao prebivalište prema posljednjem popisu stanovništva koji je izvršila država Bosna i Hercegovina. Član

POGLAVLJE 15. FINANSIRANJE POLITIČKIH SUBJEKATA

Član 15.1

Sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje politička stranka i nezavisni kandidati koji učestvuju na izborima za organe vlasti Bosne i Hercegovine na svim nivoima obezbjeđuju iz izvora propisanih Zakonom o finansiranju političkih stranaka i na način propisan ovim Zakonom.

Član 15.1a

(1) Politička stranka i nezavisni kandidat koji učestvuju na izborima za organe vlasti Bosne i Hercegovine na svim nivoima dužni su, u vrijeme podnošenja prijave za ovjeru za učešće na izborima, Centralnoj izbornoj komisiji BiH podnijeti finansijski izvještaj za period koji počinje tri mjeseca prije dana podnošenja prijave za ovjeru. Osim toga, u roku od trideset dana od dana objavljivanja izbornih rezultata u Službenom glasniku BiH, podnosi se i finansijski izvještaj za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata izbora. Ovi izvještaji sadrže:

1. raspoloživu gotovinu;
2. sve prihode i rashode, zasnovane na članarini, transparentnim prilozima iz inozemstva, prilozima fizičkih i pravnih lica, prilozima u obliku robe i usluga (u daljem tekstu: prilozi u naturi), prihodima na vlastitu imovinu i poduzetničke aktivnosti, u skladu s odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, kreditima, pozajmicama, donacijama, olakšicama, povratu novca, ostalim materijalnim troškovima i ostalim izvorima prihoda za period izvještavanja koje odredi Centralna izborna komisija BiH;
3. identitet lica ili izvora uplate i doprinosa u naturi, kao i identitet lica koje je primilo takvu uplatu, u iznosu većem od stotinu (100) konvertibilnih maraka, zajedno sa datumom i iznosom takve uplate;
4. ukupan iznos svih dospjelih dugovanja i ukupan iznos isplata po sljedećim osnovama: troškovi štampanja plakata i plakatiranja, troškovi štampanja predizbornih oglasa, proglašenja, saopštenja i sl. u javnim glasilima i **putem interneta**, troškovi organizacije i održavanja predizbornih skupova i troškovi štampanja, reprodukcije i slanja predizbornog materijala koji se šalje biračima; i
5. iznos i vrstu neizmirenih dugova i obaveza koje duguje podnositelj izvještaja ili koje treća lica duguju podnositoci izvještaja, a u slučaju da su takvi dugovi i obaveze izmireni za manji iznos od njihovog prijavljenog iznosa ili vrijednosti, i izjavu koja se odnosi na okolnosti i uvjete pod kojima su takvi dugovi ili obaveze otpisani.

(2) Prijava za učešće na izborima političke stranke i nezavisnog kandidata neće biti ovjerena ukoliko politička stranka i nezavisni kandidat ne podnese finansijski izvještaj za period koji počinje tri mjeseca prije početka perioda za podnošenje prijave za ovjeru.

Član 15.1b

(1) Politička stranka i nezavisni kandidat koji sudjeluju na izborima za organe vlasti Bosne i Hercegovine na svim nivoima dužni su otvoriti poseban račun za finansiranje troškova izborne kampanje, u skladu sa članom 4.4 stav (1) ovoga Zakona.

(2) Račun za finansiranje izborne kampanje otvara centrala, odnosno glavni odbor političke

stranke.

(3) Poseban račun za finansiranje troškova izborne kampanje politička stranka i nezavisni kandidat dužni su otvoriti najkasnije s danom podnošenja prijave za ovjeru za sudjelovanje na izborima, a najranije ga mogu otvoriti tri mjeseca prije dana podnošenja prijave za ovjeru.

(4) Sredstva koja politička stranka i nezavisni kandidat koji sudjeluju na izborima za organe vlasti Bosne i Hercegovine na svim nivoima namjeravaju utrošiti za izbornu kampanju moraju biti uplaćena na poseban račun za finansiranje izborne kampanje.

(5) Na poseban račun za finansiranje izborne kampanje ne smiju se primati druge uplate, osim onih namijenjenih za finansiranje izborne kampanje, niti se sredstva sa tog računa smiju koristiti za bilo koju drugu svrhu, osim podmirenja troškova izborne kampanje.

(6) Ukoliko nakon uplate svih transakcija, u skladu sa ovim Zakonom, na posebnom računu za finansiranje izborne kampanje političke stranke preostanu neutrošena sredstva ista se uplaćuju na transakcijski račun centrale političke stranke.

(7) Ukoliko sredstva na posebnom računu za finansiranje izborne kampanje nisu dovoljna za izmirenje troškova, politička stranka je obavezna da neizmirene obaveze po osnovu troškova izborne kampanje plati sa računa centrale političke stranke.

(8) Ukoliko nakon završetka svih transakcija, u skladu sa ovim Zakonom, na posebnom računu za finansiranje izborne kampanje nezavisnog kandidata preostanu neutrošena sredstva ista se vraćaju svim izvorima ili donatorima. Povrat preostalih sredstava je srazmjeran iznosima uplata ili datih donacija.

Član 15.1c

(1) Kada dvije ili više političkih stranaka nastupaju u okviru koalicije, za troškove kampanje mogu koristiti poseban račun za finansiranje troškova izborne kampanje jedne od političkih stranaka, članica koalicije, što se uređuje međusobnim sporazumom političkih stranaka koji se dostavlja i deponira u Centralnoj izbirnoj komisiji BiH. Sredstva koja je pojedina politička stranka obavezna uplatiti na poseban račun za finansiranje troškova izborne kampanje u skladu sa zaključenim međusobnim sporazumom ne smatraju se donacijom ni prihodom političke stranke koja je otvorila poseban račun za finansiranje izborne kampanje.

(2) Politička stranka može drugoj političkoj stranci, dati pozajmicu za finansiranje izborne kampanje na osnovu međusobnog sporazuma, uplatom na poseban račun za finansiranje izborne kampanje. Pozajmica koju je politička stranka na osnovu međusobnog sporazuma dala drugoj političkoj stranci te povrat pozajmice na centralni račun političke stranke koja je dala pozajmicu ne smatra se donacijom.

(3) Sporazum o pozajmici sa jasno definiranim rokom povrata pozajmice obavezno se dostavlja Centralnoj izbirnoj komisiji BiH.

Član 15.1d

(1) Politička stranka i nezavisni kandidat koji sudjeluju na izborima za organe vlasti Bosne i Hercegovine na svim nivoima dužni su, u vrijeme podnošenja prijave za ovjeru za sudjelovanje na izborima, Centralnoj izbirnoj komisiji BiH podnijeti izvještaj o prometu posebnog računa za finansiranje troškova izborne kampanje za period od njegovog otvaranja do dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore.

(2) Prijava za sudjelovanje na izborima političke stranke i nezavisnog kandidata neće biti ovjerena ukoliko politička stranka i nezavisni kandidat ne podnese izvještaj o prometu

posebnog računa za finansiranje troškova izborne kampanje za period od njegovog otvaranja do dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore.

(3) Tri dana prije dana održavanja izbora podnosi se, unosom u elektronsku aplikaciju, izvještaj o prometu transakcijskog računa za finansiranje izborne kampanje; novčanim i nenovčanim donacijama, kao i identitet donatora, zajedno sa datumom i iznosom takve uplate; izvještaj o troškovima (rashodima) izborne kampanje, kao i računima dobavljača i izvršitelja usluga, sa ažuriranim podacima do dana podnošenja izvještaja.

(4) U roku od 30 dana od dana objavljanja izbornih rezultata u Službenom glasniku BiH podnosi se, unosom u elektronsku aplikaciju, financijski izvještaj o prometu transakcijskog računa za finansiranje izborne kampanje, izvorima finansiranja izborne kampanje, troškovima (rashodima) izborne kampanje za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana potvrđivanja rezultata izbora, kao i iznos i vrstu neizmirenih dugova za troškove izborne kampanje.

Član 15.2

(1) Centralna izborna komisija BiH donosi pravila i propise za provođenje odredbi ovog Poglavlja kojima se bliže utvrđuju sadržaj, forma, način i drugi detalji izvještavanja. Centralna izborna komisija BiH donosi pravila i propise za provođenje odredbi ovog Poglavlja kojima se bliže utvrđuju sadržaj, forma, način i drugi detalji izvještavanja kao i sadržaj izjave iz člana 15.1. stav (1) tačka

(2) Svi podnosioci izvještaja moraju podnijeti i dodatne izvještaje u skladu sa zahtjevom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH ili Zakonom o finansiranju političkih stranaka.

Član 15.3

(1) Svaki politički subjekt imenuje ovlašteno lice, koje je odgovorno za podnošenje izvještaja i vođenje knjiga, i koje je ovlašteno da kontaktira sa Centralnom izbornom komisijom BiH.

(2) Podnosioci izvještaja obavještavaju Centralnu izbornu komisiju BiH o imenovanju ovlaštenog lica iz stava (1) ovog člana u roku od **petnaest (15) dana od njenog imenovanja i, u slučaju bilo kakve promjene njegovog statusa, dužni su obavijestiti Centralnu izbornu komisiju BiH u roku od **petnaest (15) dana**.**

(3) Ovlašteno lice potpisuje sve izvještaje i odgovorno je za vođenje evidencije u vezi sa izvještajima. Na zahtjev Centralne izborne komisije BiH, ovlašteno lice dostavlja izvještaje na uvid.

Član 15.4

Nezavisni kandidat neposredno je odgovoran za podnošenje izvještaja obuhvaćenih ovim Poglavljem Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

Član 15.5

Centralna izborna komisija BiH osigurava javnosti pristup svim izvještajima **putem internet stranice Centralne izborne komisije BiH** i poduzima odgovarajuće mjere kako bi osigurala da svi građani imaju nesmetan pristup informacijama koje su sadržane u izvještajima.

Član 15.6

- (1) Centralna izborna komisija BiH ovlaštena je da ispita slučajeve u kojima nije postupljeno u skladu s odredbama ovog Poglavlja, i može određenim licima naređiti da odgovore na pitanja u pisanoj formi, kako bi se osigurali dokumentirani i drugi dokazi, te pribavile izjave svjedoka u vezi sa istragom koju je poduzela Centralna izborna komisija BiH. Centralna izborna komisija BiH može početi istragu ili poduzeti odgovarajuće mjere izvršenja, samostalno ili po prigovoru.
- (2) Centralna izborna komisija BiH nadležna je za provedbu odredbi ovog Poglavlja i ovlaštena je da odluči da li je politička stranka, koalicija, lista nezavisnih kandidata ili nezavisni kandidat ili drugo lice prekršilo odredbe ovog Poglavlja, kao i da izrekne sankcije bilo kojoj političkoj stranci, koaliciji, listi nezavisnih kandidata ili nezavisnom kandidatu zbog nepoštivanja navedenih odredbi, ili da poduzme odgovarajuće administrativne mjere u okviru svoje opće nadležnosti u skladu s ovim Zakonom.
- (3) Prije izricanja kazne ili poduzimanja administrativne mjere, Centralna izborna komisija BiH nastojat će postići da politička stranka, koalicija, lista nezavisnih kandidata ili nezavisni kandidat, za koje je ustanovljeno da su prekršili odredbe ovog Poglavlja, dobrovoljno postupe po tim odredbama.

Član 15.7

- (1) **Izabrani zvaničnici** na svim razinama vlasti dužni su podnijeti Centralnoj izbirnoj komisiji BiH, na određenom obrascu, potpisu izjavu o svom ukupnom imovinskom stanju koja sadrži:
  - 1) sadašnje prihode i izvore prihoda, uključujući sve prihode, plaće, dobit od imovine, priloge iz članka 15.1 ovog Zakona, uplate i druge zarade ostvarene u Bosni i Hercegovini i inozemstvu u protekloj kalendarskoj godini;
  - 2) imovinu, uključujući novac, račune u banci, poslovnu dokumentaciju, dionice, vrijednosne papire, obveznice, nekretnine, osobnu imovinu, stanarsko pravo i drugu imovinu i dobra u vrijednosti većoj od 5.000 KM, u Bosni i Hercegovini i inozemstvu; i
  - 3) rashode i druge obveze, uključujući sva dugovanja, obveze, mjenice, kredite i jamstva za takve obveze u Bosni i Hercegovini i inozemstvu.
- (2) Izjava treba da uključuje podatke o imovinskom stanju kandidata i članova njihove uže obitelji; bračnog druga, djece i članova domaćinstva prema kojima kandidat ima zakonsku obvezu izdržavanja.

Član 15.8

- (1) **Izabrani zvaničnici** na svim razinama vlasti, dužni su, u roku od 30 dana od dana objave ovjere mandata u Službenom glasniku BiH, **elektronski** i na posebnom obrascu, predati Centralnoj izbirnoj komisiji BiH potpisu izjavu o imovinskom stanju iz člana 15.7 ovog Zakona.
- (2) Izabrani član organa vlasti na svim razinama dužan je da Centralnoj izbirnoj komisiji BiH podnese

izvještaj o imovinskom stanju u roku od 30 dana nakon isteka mandata na koji je izabran, kao i u slučaju prestanka mandata u smislu člana 1.10 stav (1) tačke 1), 2), 4), 5), 6) i 7) ovog Zakona u roku od 30 dana od dana prestanka mandata.

(3) Centralna izborna komisija BiH donosi uputstva kojima se bliže određuje izgled i način ispunjavanja obrazaca iz stava (1) ovog člana i člana 15.7 ovog Zakona.

Član 15.9

(1) Centralna izborna komisija BiH izjave o ukupnom imovinskom stanju objavljuje na internet stranici Centralne izborne komisije BiH.

(2) Centralna izborna komisija BiH nije odgovorna za tačnost podataka koji se odnose na podatke sadržane u obrascu.

(3) Centralna izborna komisija BiH podzakonskim aktom uređuje formu i sadržaj izjave o imovinskom stanju kao rokove i način dostave.

Član 15.10

(1) U roku od sedam dana od zaključivanja Centralnog biračkog spiska **zaključenog četrdeset i pet (45) dana prije dana održavanja izbora**, Centralna izborna komisija BiH objavljuje broj birača za svaku izbornu jedinicu. Taj broj je osnova za određivanje maksimalnog iznosa sredstava koji politički subjekt može potrošiti za financiranje izborne kampanje.

(2) Maksimalno dozvoljeni iznos za finansiranje troškova izborne kampanje za izbore izračunava se tako da se broj birača u svim izbornim jedinicama u kojima politički subjekt iz stava (1) ovog člana ima kandidacijsku listu ili kandidata pomnoži sa:

- 1) 30 feninga.....gradonačelnika grada/načelnika općine i za članove gradskog/općinskog vijeća odnosno skupštine grada/općine.
- 2) 20 feninga .....za izbore za članove kantonalnih skupština.
- 3) 30 feninga.....za izbore za članove Narodne skupštine Republike Srpske i Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH.
- 4) 30 feninga .....za izbore za članove Parlamentarne skupštine BiH.
- 5) 30 feninga .....za izbore za članove Predsjedništva BiH.
- 6) 30 feninga .....za izbore za predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske.

(3) Za izbore iz stava (2) tačka 1) ovog člana u općinama u kojima je broj birača upisanih u Centralni birački spisak manji od 3.000, smatra se da je upisano u Centralni birački spisak 3.000 birača.

(4) U slučaju ponavljanja izbora u izbornoj jedinici, odnosno biračkom mjestu troškovi izborne kampanje po biraču mogu iznositi do 30% troškova poništenih izbora u izbornoj jedinici odnosno biračkom mjestu

POGLAVLJE 16. MEDIJI U IZBORNOJ KAMPAÑI

Član 16.1

- (1) Mediji u BiH će pravično, profesionalno i stručno pratiti izborne aktivnosti uz dosljedno poštivanje nov(inarskog kodeksa, te opće prihvaćenih demokratskih principa i pravila, posebno osnovnog principa slobode izražavanja.
- (2) Mediji koji se opredijele za izvještavanje o izbornoj kampanji dužni su osigurati javnost i transparentnost informacija o svom vlasništvu.

Član 16.2

- (1) Elektronski mediji pratit će predizborne aktivnosti i pridržavat će se načela izbalansiranosti, **pravičnog pristupa i jednakog vremena, ravnopravnosti, pravičnosti i nepriistrasnosti.**
- (2) Ukoliko elektronski mediji ne postupe u skladu sa stavom (1) ovog člana organi za provođenje izbora ovlaštena su dostaviti prijavu Regulatornoj agenciji za komunikacije na dalje postupanje.

Član 16.3

- (1) U emisijama elektronskih medija nijedan politički subjekt ne može imati povlašten položaj u odnosu prema drugom političkom subjektu.
- (2) Funtioneri na svim nivoima vlasti koji su kandidati na izborima ne smiju imati povlašten položaj prema drugim učesnicima u izbornom procesu.
- (3) Informisanje o redovnim aktivnostima funkcionera na svim nivoima vlasti dopušteno je u okviru informativnih programa elektronskih medija, bez navođenja njihove kandidature na izborima i stranačke pripadnosti, kad god se radi o aktivnostima koje proizilaze iz zakonom utvrđenog djelokruga organa kojima pripadaju.
- (4) U slučaju kršenja odredbi ovog člana organi za provedbu izbora ovlašteni su podnijeti prijavu Regulatornoj agenciji za komunikacije na nadležno postupanje.
- (5) Centralna izborna komisija BiH provodi postupak utvrđivanja odgovornosti kandidata za kršenje odredbi ovog člana.

Član 16.4

Elektronski mediji će posebno voditi računa o tome da se principi uravnoteženosti, **pravičnog jednakog pristupa i jednakog vremena**, pravičnosti, poštenja i nepriistrasnosti poštuju u informativnim emisijama, pogotovo u emisijama aktuelnih vijesti, zatim u intervjuima, te u raspravama o aktuelnim političkim temama, poput okruglih stolova i slično, koje tematski nisu u direktnoj vezi sa izbornim aktivnostima političkih subjekata, ali bi moglo imati uticaj na raspoloženje birača.

Član 16.5

(1) Mediji će pri objavljivanju rezultata istraživanja javnog mišljenja jasno i nedvosmisleno o tome izvijestiti javnost navodeći:

- a) naziv institucije ili ime lica koje je naručilo i platilo istraživanje;
- b) naziv i sjedište institucije koja je sprovedla istraživanje;
- c) ispitni uzorak i mogućnost odstupanja u ishodu istraživanja;
- d) period u kojem je provedeno istraživanje.

(2) Rezultati telefonskog anketiranja ili uličnih anketa provedenih među biračima tokom izbornog **kampanje perioda** neće biti prezentirani kao siguran i autentičan stav određene društvene grupe, što je medij, koji provodi anketiranje i objavljuje rezultate, dužan posebno naglasiti.

Član 16.6

Novinari i voditelji u elektronskim medijima ne smiju u redovnim i posebnim emisijama iznositi svoju eventualnu stranačku pripadnost ili naklonost.

Član 16.7

Redoslijed nastupa za direktno obraćanje političkih subjekata u posebnim emisijama utvrdit će se žrijebanjem uoči početka izborne kampanje, a u prisustvu predstavnika političkih subjekata.

Član 16.8

(1) Elektronski mediji obavijestit će sve političke subjekte o terminima učestvovanja u posebnim emisijama.

(2) Jednom utvrđeni termini u emisijama elektronskih medija ne mogu se mijenjati, a ne dolazak predstavnika političkog subjekta na dogovorenim terminima emisije smatrati će se svojevoljnim odustajanjem od izborne promocije preko elektronskih medija.

Član 16.9

(1) Javni elektronski mediji dužni su besplatno i u potpunosti objavljivati radio i TV spot, saopćenja i informacije Centralne izborne komisije BiH kako bi birači bili informisani o svim aspektima izbornog procesa.

(2) Ukoliko javni elektronski medij odbije postupiti u skladu sa stavom (1) ovog člana, Centralna izborna komisija BiH podnijet će prijavu Regulatornoj agenciji za komunikacije na nadležni postupak.

Član 16.10

U periodu od 48 sati prije otvaranja biračkih mesta pa do zatvaranja biračkih mesta neće se objavljivati rezultati istraživanja javnog mišljenja u vezi sa glasanjem i izborima.

Član 16.11

(1) U periodu izborne šutnje, **koja počinje** 24 sata prije otvaranja biračkih mesta na izborni dan i traje do zatvaranja biračkih mesta, neće biti nikakvog medijskog izvještavanja o bilo kakvoj aktivnosti koja se odnosi na političku i izbornu kampanju.

(2) Period izborne šutnje traje do zatvaranja biračkih mesta.

Član 16.12

(1) Elektronski mediji omogućit će pod jednakim uslovima svakom političkom subjektu plaćeno političko oglašavanje (oglasi, javni pozivi, spotovi i bilo koji drugi vid promocije političkog subjekta) u periodu od 30 dana prije dana održavanja izbora.

(2) Elektronski mediji osigurat će da plaćena politička oglašavanja budu jasno odvojena od preostalog programa i da ne ulaze u limit o dozvoljenom reklamnom vremenu koje je utvrdila Regulatorna agencija za komunikacije BiH (RAK).

(3) Elektronski mediji će narudžbe za plaćeno političko oglašavanje zaprimiti od političkih subjekata direktno, odnosno preko pravnih ili fizičkih lica, koje politički subjekti za to ovlaste.

(4) Narudžbe sa sadržajem oglašavnja moraju se elektronskom mediju dostaviti najkasnije 48 sati prije emitiranja.

(5) Novčanu naknadu za usluge objavljuvanja naručilac je dužan uplatiti unaprijed prema cjenovniku koji ne može biti veći od postojećeg cjenovnika marketinške usluge elektronskog medija. Član

Član 16.13

Elektronski medij ima pravo i obavezu da odbije objavu plaćenog političkog oglašavanja ako:

- a) oglašavanje nije naručeno putem narudžbe u pisanom obliku;
- b) oglašavanje ne zadovoljava tehničke i profesionalne standarde koji su jasno utvrđeni i s kojim su blagovremeno upoznati politički subjekti,
- c) oglašavanje uključuje bilo kakvu diskriminaciju ili predrasude na osnovu pola, rase, etničke pripadnosti, nacionalnosti, vjere ili uvjerenja, invalidnosti, posebnih potreba, dobi, seksualne orientacije, društvenog porijekla, kao i svaki drugi sadržaj koji ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, njegovih prava i sloboda;
- d) se oglašavanjem ponižava, zastrašuje ili podstiče na mržnju, nasilje ili diskriminaciju protiv lica ili grupe na osnovu pola, rase, etničke pripadnosti, nacionalnosti, vjere ili uvjerenja, invalidnosti, posebnih potreba, dobi, seksualne orientacije, društvenog porijekla ili na osnovu bilo koje druge okolnosti koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, njegovih prava i sloboda;
- e) oglašavanje uključuje zloupotrebu djece u političke svrhe u skladu sa međunarodnim standardima i
- f) je oglašavanje u suprotnosti sa ostalim propisima Regulatorne agencije za komunikacije BiH.

(2) Ukoliko elektronski mediji smatraju da sadržaj naručenog plaćenog političkog oglašavanja potпадa pod tačke c), d), e) i f) stava (1) ovog člana mogu se obratiti Regulatornoj agenciji za komunikacije BiH koja će izdati obavezujuće mišljenje u vezi sa sadržajem.

(3) Ukoliko elektronski mediji odbiju objavu plaćenog političkog oglašavanja, navodeći kao razlog tačke c), d), e) i f) stava (1) ovog člana, politički subjekt čiji oglas je odbijen ima se pravo

obratiti Regulatornoj agenciji za komunikacije BiH koja će izdati obavezujuće mišljenje u vezi sa sadržajem.

(4) Obavezujuće mišljenje iz stava (2) i (3) ovog člana Regulatorna agencija za komunikacije BiH izdaje najkasnije u roku od 48 sati, i isto dostavlja na znanje Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

Član 16.14

- (1) Javni elektronski mediji će **u periodu izborne kampanje**, ravnopravno i fer predstavljati političke subjekte i informisati javnost o svim pitanjima u vezi sa izbornom kampanjom i izbornim procesom.
- (2) Javni elektronski medij će **u periodu izborne kampanje** omogućiti političkim subjektima besplatan termin za neposredno obraćanje.
- (3) Zabranjeno je vođenje plaćene izborne kampanje putem elektronskih i printanih medija, ili bilo kojeg oblika javnog oglašavanja, osim održavanja internih skupova organa i statutarnih tijela političkih subjekata, u periodu od dana raspisivanja izbora do dana službenog početka izborne kampanje.
- (4) Zabranjeno je u izbornom periodu putem elektronskih i printanih medija plasirati stereotipni i uvredljivi sadržaj u odnosu na žene i muškarce.**
- (5) Centralna izborna komisija BiH svojim propisima utvrdit će koliko vremena se dodjeljuje političkim subjektima, termin i trajanje emitovanja i geografska područja pokrivena tim emitovanjem.**
- (6) Javni elektronski medij omogućit će pod jednakim uslovima, **u periodu izborne kampanje**, plaćeno političko oglašavanje političkim subjektima u trajanju od najviše 30 minuta sedmično.**

Član 16.14a

Odredba člana 16.14 (3) i (5) shodno se primjenjuje na privatne elektronske medije, onlajn medije, društvene mreže ili bilo koji oblik javnog oglašavanja.

Član 16.15a

Politički subjekti mogu u toku izborne kampanje voditi kampanju i putem interneta.

Član 16.16

- (1) Organ za regulisanje rada elektronskih medija, nadležan za provedbu zakona i propisa o medijima, nadležan je u svim slučajevima povrede odredbi o medijima u vezi sa izborima koje su utvrđene ovim Zakonom i drugim zakonima koji reguliraju rad medija.

(2) Za kršenje odredbi iz ovog poglavlja od strane političkih subjekata nadležna je Centralna izborna komisija BiH.

Član 16.17

Politički subjekti svoje primjedbe na sadržaj u štampanim i on-line medijima u vezi sa praćenjem izborne kampanje upućuju Vijeću za štampu i **on-line medije**.

Član 16.17a

U slučaju iznošenja lažnih informacija od strane političkog subjekta putem elektronskih medija i interneta koje mogu ugroziti integritet izbornog procesa i dezinformisati birače Centralna izborna komisija BiH je ovlaštena da provede postupak.

Član 16.17b

(1) Politički subjekti dužni su da kandidatkinjama na izborima osiguraju jednaku zastupljenost za prezeniranje svog programa i programa političkog subjekta čije su kandidatkinje na javnom radio-televizijskom servisu u toku izborne kampanje.

(2) Privatni elektronski mediji omogućit će pod jednakim uslovima prezentiranje iz stava (1) ovog člana.

(3) U slučaju kršenja odredbi ovoga člana kandidatkinja ima pravo podnošenja prijave Regulatornoj agenciji za komunikaciju BiH.

Član 16.18

Centralna izborna komisija BiH donosi propise kojima se bliže uređuje primjena odredbi ovog Poglavlja.

POGLAVLJE 17. IZBORNI POSMATRAČI

Član 17. 1

(1) Predstavnici međunarodnih posmatrača, udruženja građana, političkih stranaka, koalicija, listi nezavisnih kandidata i nezavisnih kandidata (u daljem tekstu: posmatrači) mogu posmatrati sve izborne aktivnosti u Bosni i Hercegovini, pod uslovom da se akreditiraju u skladu s ovim Zakonom.

(2) Posmatrači imaju pristup svim relevantnim dokumentima i javnim sastancima izbornih komisija, mogu u toku cijelog perioda izbornog procesa u bilo koje vrijeme kontaktirati bilo koje lice i imaju pristup svim centrima za birački spisak, biračkim mjestima i **glavnim** centrima za brojanje i drugim relevantnim mjestima, kako je utvrdila Centralna izborna komisija BiH.

Član 17.2

(1) Posmatrači neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja.

Jedan predstavnik može biti prisutan na javnom sastanku izborne komisije, u centru za birački spisak, biračkom mjestu ili drugim relevantnim mjestima, kako je utvrdila Centralna izborna komisija BiH.

(2) Ograničenje broja posmatrača iz stava (1) ovog člana ne odnosi se na međunarodne posmatrače.

(3) Posmatranje brojanja glasova u centru za brojanje osigurat će se na način da za svakim stolom na kome se vrši brojanje svi akreditirani subjekti mogu imati po jednog posmatrača cijelo vrijeme brojanja kao i posmatranja svih ostalih izbornih aktivnosti u centru za brojanje.

(4) Za vrijeme posmatranja izbornih aktivnosti posmatrači će nositi službene akreditacije i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ih povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata ili nezavisnim kandidatom.

Član 17. 3

Centralna izborna komisija BiH akreditira i izdaje akreditacije međunarodnim posmatračima. Centralna izborna komisija BiH donosi propise kojima se utvrđuju kriteriji i proces podnošenja zahtjeva za akreditiranje međunarodnih posmatrača.

Član 17. 4

(1) Centralna izborna komisija BiH akreditira i izdaje akreditacije udruženjima građana. Centralna izborna komisija BiH donosi propise kojima se utvrđuju kriteriji za akreditiranje udruženja građana i distribuciju akreditacija. Zahtjev za izdavanje akreditacija treba da sadrži:

- 1) izjavu, koju je potpisao ovlašteni predstavnik udruženja građana, da udruženje nije osnovala i da ga ne sponzorira ovjerena politička stranka, koalicija, lista nezavisnih kandidata ili nezavisni kandidat, te da udruženje nije uključeno u bilo kakve aktivnosti u ime ovjerene političke stranke, koalicije, liste nezavisnih kandidata ili nezavisnog kandidata; i
- 2) ime, broj važeće lične karte i jedinstveni matični broj predloženog posmatrača.

(2) U slučaju kada Centralna izborna komisija BiH utvrdi da je udruženje građana osnovano i da ga sponzoriše ovjerena politička stranka, odnosno da je uključeno u bilo kakve aktivnosti u ime ovjerene političke stranke, Centralna izborna komisija BiH odbit će izdavanje akreditacije takvom udruženju.

Član 17.5

- (1) Nadležna izborna komisija akreditira ovjerenu političku stranku, koaliciju, listu nezavisnih kandidata ili nezavisnog kandidata kao posmatrače u izbornoj jedinici u kojoj se ta politička stranka, koalicija, lista nezavisnih kandidata ili nezavisni kandidat kandidiraju.
- (2) Centralna izborna komisija BiH akreditira posmatrače koji će posmatrati rad Centralne izborne komisije BiH i glavnog centra (glavnih centara) za brojanje.
- (3) Entitetske i kantonalne izborne komisije akreditiraju posmatrače koji će nadgledati rad ovih komisija.
- (4) Općinska izborna komisija izdaje akreditacije posmatračima koji će posmatrati rad općinske izborne komisije, centara za birčki spisak i biračkih mjesta i drugih relevantnih mjesta iz njene nadležnosti.
- (5) Politička stranka, koalicija, lista nezavisnih kandidata ili nezavisni kandidat predaju listu imena, broj važeće lične karte i jedinstvene matične brojeve predloženih posmatrača nadležnoj izbornoj komisiji.

Član 17.6

Centralna izborna komisija BiH donosi propise o izgledu akreditacije i načinu na koji je posmatrač koristi.

Član 17.7

Centralna izborna komisija BiH utvrđuje rok za podnošenje zahtjeva za akreditaciju posmatrača i rok za rješavanje po zahtjevima za akreditaciju posmatrača.

Član 17.8

Posmatrač, kome je općinska, kantonalna ili entitetska izborna komisija odbila izdati akreditaciju, može u roku od tri dana od dana prijema odluke podnijeti **žalbu** Centralnoj izbornoj komisiji BiH koja će žalbu riješiti najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema.

Član 17.9

- (1) Posmatrač može stavljati obrazložene primjedbe na rad organa nadležnih za provođenje izbora utvrđenih ovim zakonom u pisanoj formi **ili elektronski** koje se prilaže u zapisnik o radu organa nadležnog za provođenje izbora, na osnovu čega politički subjekt može uložiti prigovor nadležnom organu.
- (2) Posmatrač ima pravo zahtijevati prepis zapisnika o radu organa nadležnog za provedbu izbora čiji rad je posmatrao.

Član 17.10

- (1) Zbog kršenja odredbe člana 17.2 ovog Zakona, akreditiranom posmatraču organ koji je izdao akreditaciju može oduzeti svojstvo posmatrača i poništiti akreditaciju.
- (2) Centralna izborna komisija BiH donosi bliže propise o uslovima i proceduri primjene ovog Poglavlja.

POGLAVLJE 18.

BRČKO DISTRIKT BOSNE I HERCEGOVINE

Član 18.3

~~Sredstva za provedbu izbora u Brčko distriktu BiH osigurat će se u Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko distriktu BiH, zavisno od toga za koji se nivo provode izbori.~~

POGLAVLJE 19. GRAD MOSTAR – NIJE UVRŠTENO

POGLAVLJE 19A

KAZNENE ODREDBE

Član 19.8

(1) Novčanom kaznom u iznosu od **600 KM do 3.000 KM** kaznit će se zaposleni ili angažirani u izbornoj administraciji za povredu, ako:

- a) učestvuje u donošenju odluke koja može dovesti u sumnju njegovu sposobnost da djeluje nepristrasno (član 2.1);
- b) ne odredi biračka mjesta na području općine za glasanje na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini (član 2.13 stav (1) tačka 2.);
- c) ne osigura izborni materijal za glasanje na svim nivoima izbora u Bosni i Hercegovini (član 2.13 stav (1) tačka 4);
- d) ne obavijesti birače o svim informacijama neophodnim za provedbu izbora, u skladu s propisima Centralne izborne komisije BiH (član 2.13 stav (1) tačka 5);
- e) nepravilno broji ili skenira glasačke lističe na biračkim mjestima i u općinskim centrima za brojanje (član 2.13 stav (1) tačka 7);
- f) imenuje predsjednika i članove biračkih odbora i njihove zamjenike suprotno članu 2.19 stav (3);
- g) **prekrši zabranu iz člana 2.19 stav (13)**
- h) ne ažurira podatke u skladu s promjenom broja birača i propisima Centralne izborne komisije BiH (član 3.8 stav (3) tačka b));
- i) ne osigura uvid u izvod iz Centralnog biračkog spiska na teritoriji svoje općine (član 3.8 stav (3) tačka c));
- j) ne osigura podatke za Centralni birački spisak koji su utvrđeni propisima Centralne izborne komisije BiH (član 3.8 stav (3) tačka d));

- k) ne vodi evidenciju zahtjeva i prigovora i ne čuva dokumentaciju (član 3.8 stav (4));
- l) odredi biračka mjesta suprotno članu 5.1 stav (3), uključujući funkcionisanje tehničke opreme;
- m) ne osigura izborni materijal za glasanje, uključujući **potrebnu tehničku opremu** (član 5.3 stav (3));
- n) neopravdano nije prisutan tokom cijelog procesa glasanja **i brojanja glasova** (član 5.5);
- o) ne odredi dužnosti članovima biračkog odbora (član 5.6 stav (2));
- p) **ne udalji lica koja remete red na biračkom mjestu (član 5.6 stav (2));**
- r) **Dozvoli donošenje na biračko mjesto političkih obilježja i simbola (član 5.6 stav (5));**
- s) zapisnik o radu biračkog odbora ne sadrži podatke propisane ovim Zakonom (član 5.7);
- t) **ne istakne na vidnom mjestu spisak članova biračkog odbora sa imenima političkih subjekata koji su ih predložili (član 5.8, stav (1), tačka 4);**
- u) ne objasni biraču način glasanja i ne osigura tajnost glasanja (član 5.11 stav (1));
- v) **ne utvrdi identitet birača i da potpis birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska odgovara potpisu na identifikacionom dokumentu na osnovu kojeg je utvrđen identitet birača (član 5.13);**
- z) ako izda glasački listić ili listiće suprotno propisima koji regulišu izdavanje glasačkih listića (član 5.13));
- aa) pomaže licu pri glasanju na način koji nije u skladu s ovim Zakonom (član 5.19 stav (2) i (4));
- bb) su obrasci popunjeni suprotno članu 5.25 i
- cc) podaci objedinjenih zbirnih rezultata glasanja za općinu nisu u skladu s članom 5.27.

(2) Za povrede iz stava (1) tačke a) g,) n), o), p), r), s), t) u), v), z), aa), bb) i cc) ovog člana, kazniće se članovi biračkog odbora novčanom kaznom u iznosu od 600,00 KM do 10.000,00 KM.

(3) Za povrede iz stava (1) tačke a) g,) n), o), p), r), s), t) u), v), z), aa), bb) i cc) ovog člana, odgovara politički subjekt ispred kojeg je imenovan član biračkog odbora u iznosu novčane kazne od 3.000,00 KM do 10.000,00 KM.

Član 19.9

(1) Novčanom kaznom u iznosu od **3.000,00 KM** do **30.000,00 KM** kaznit će se politički subjekt za povredu, ako:

- a) **[ako] njegov kandidat ne podnese ostavku na položaj ili ne postupi u skladu sa zakonom koji uređuje njegov/njen status (član 1.8 stav (4));**
- b) u roku od deset dana ne dostavi izmjene podataka (član 4.22);
- c) uklanja, prekriva, oštećuje ili mijenja štampane oglase, plakate, postere ili druge materijale koji se, u skladu sa zakonom, koriste u svrhu izborne kampanje političkih stranaka, koalicija, listi nezavisnih kandidata ili nezavisnih kandidata (član 7.2 stav (2));
- d) postavlja oglase, plakate, postere, odnosno piše svoje ime ili sloganе koji su u vezi sa izbornom kampanjom, u ili na zgradama u kojima su smješteni organi vlasti na svim nivoima, javna preduzeća, javne ustanove i mjesne zajednice, te na vjerskim objektima, na javnim putevima i javnim površinama, osim na mjestima predviđenim za

- plaketiranje i oglašavanje (član 7.2 stav (3)).
- e) U roku od 15 dana od dana izbora ne ukloni sve oglase, plakate, postere i druge slične materijale korištene u svrhu izborne kampanje (član 7.2b, stav (4));
  - f) **Zloupotrebljava Koristi javne resurse za vlastitu ili promociju političkog subjekta kojem pripada-(član 7.2a, stav (42));**
  - g) nosi i pokazuje oružje na političkim skupovima, biračkim mjestima i njihovoj okolini, kao i za vrijeme okupljanja u vezi s aktivnostima političkih stranaka, koalicija, listi nezavisnih kandidata i nezavisnih kandidata u izbornom procesu (član 7.3 stav (1) tačka 1.);
  - h) ometa skupove drugih političkih stranaka, koalicija i nezavisnih kandidata, kao i podstiče druge na takve aktivnosti (član 7.3 stav (1) tačka 2.);
  - i) sprečava novinare da obavljaju svoj posao u skladu s pravilima profesije i izbornim pravilima (član 7.3 stav (1) tačka 3.);
  - j) obećava novčane nagrade ili drugu materijalnu korist s ciljem dobivanja podrške birača ili prijeti pristalicama drugih političkih stranaka, koalicija, listi nezavisnih kandidata i nezavisnih kandidata (član 7.3 stav (1) tačka 4.);
  - k) podstiče na glasanje lice koje nema pravo glasa (član 7.3 stav (1) tačka 5.);
  - l) podstiče lica da glasaju više puta na istim izborima ili da glasaju u ime drugog lica (član 7.3 stav (1) tačka 6.);
  - m) koristi se jezikom koji bi nekoga mogao navesti ili podstaći na nasilje ili širenje mržnje, ili objavljuje ili upotrebljava slike, simbole, audio i videozapise, SMS poruke, Internet poruke ili druge materijale koji mogu tako djelovati (član 7.3 stav (1) tačka 7.);
  - n) lažno se predstavlja u ime bilo koje političke stranke, koalicije, liste nezavisnih kandidata ili nezavisnog kandidata, ili fiktivno predstavlja politički subjekt kojem je dodijeljeno mjesto u biračkom odboru kako bi pogodovao drugom političkom subjektu kojem mjesto u biračkom odboru nije dodijeljeno. (član 7.3 stav (2));
  - o) održava skupove s ciljem izborne kampanje (član 7.4 stav (1) tačka 1);
  - p) izlaže na biračkom mjestu i u njegovoj okolini bilo kakve materijale s ciljem uticaja na birače (član 7.4 stav (1) tačka 2);
  - r) koristi domaća i međunarodna sredstava komunikacije s ciljem uticaja na birače (član 7.3 stav (1) tačka 3);
  - s) koristi megafon ili druge razglasne uređaje s ciljem uticaja na birače (član 7.4 stav (1) tačka 4);
  - t) provodi druge aktivnosti kojima ometa ili opstruira izborni proces (član 7.4 stav (1) tačka 5);
  - u) ne podnese u roku od 30 dana od dana objave ovjere mandata u Službenom glasniku BiH potpisani izjavu o ukupnom imovinskom stanju na određenom obrascu (član 15.7 i 15.8);
  - v) prekorači najveći iznos sredstava za finansiranje izborne kampanje iz člana 15.10;
  - z) **uživa povlašten položaj u elektronskim medijima i koristi javnu funkciju za sticanje povlaštenog položaja u elektronskim medijima (član 16.3);**
  - aa) vodi izbornu kampanju u periodu od dana raspisivanja izbora do dana službenog početka izborne kampanje (član 16.14 stav (3));
  - bb) **u elektronskim i štampanim medijima plasira stereotipe i sadržaj uvredljiv za muškarce i žene (član 16.14 stav (4));**

cc) putem elektronskih medija ili interneta širi netačne informacije koje mogu podrivoti integritet izbornog procesa i pogrešno informisati birače (član 16.17a);

dd) [ako] posmatrač, u toku posmatranja izbornog procesa, ometa izborne aktivnosti, ne poštjuje tajnost glasanja (član 17.2 stav (1));

ee) [ako] posmatrač za vrijeme posmatranja izbornih aktivnosti ne nosi službenu akreditaciju i nosi bilo kakva obilježja ili oznake koje ih povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata ili nezavisnim kandidatom (član 17.2 stav (3)).

(2) Za povrede iz stava (1) tačke **a), c), d), e), g), h), i), j), k), l), m), n), o), p), r), s), t), u), z), aa) i bb)** ovog člana koji počini pristalica političkog subjekta kaznit će se taj politički subjekat.

(3) Za povrede iz stava (1) tačke **b)** ovog člana, kaznit će se i odgovorno lice političke stranke, koalicije i liste nezavisnih kandidata novčanom kaznom u iznosu od **600.00 KM do 15,000.00 KM.**

(4) Za povrede iz stava (1) tačke **a), c), d), e), g), h), i), j), k), l), m), n), o), p), r), s), t), u), z), aa) i bb)** ovog člana, kaznit će se i kandidat političkog subjekta novčanom kaznom u iznosu od **3.000,00 KM do 15.000,00 KM.**

(5) Za povrede iz stava (1) tačke **h), l), i m)** ovog člana, kaznit će se i zaposleni ili angažovani u izbornoj administraciji novčanom kaznom u iznosu od **600.00 KM do 3,000.00 KM.**

(6) Za povrede iz ovog člana, Centralna izborna komisija BiH, pored novčanih kazni, može izreći i druge sankcije predviđene u članu 6.7 Izbornog zakona BiH.

Član 19.10

Novčanom kaznom u iznosu od 300,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se za povrede kandidat izabran na svim nivoima vlasti, ako:

- a) u roku od 30 dana od dana objave ovjere mandata u „Službenom glasniku BiH“, na posebnom obrascu, ne preda potpisano izjavu o imovinskom stanju iz člana 15.7 ovog Zakona (član 15.8 stav (1)), i
- b) u roku od 30 dana nakon isteka mandata na koji je izabran, kao i u slučaju prestanka mandata u smislu člana 1. 10 stav (1) tačke 1., 3., 5., 6. i 7. ovog Zakona u roku od 30 dana od dana prestanka mandata, ne podnese izvještaj o imovinskom stanju (član 15.8 stav (2)).

POGLAVLJE 20.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 20.17

Ovlašćuju se ustavnopravne komisije oba doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine da, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, utvrde prečišćeni tekst Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.

Član 20.18

Prelazne odredbe za uvođenje novih tehnologija – uvrstiti

- (1) Odredbe ovog zakona koje se odnose na uvođenje izbornih tehnologija, koje uključuje elektronsko brojanje glasačkih listića i elektronsku identifikaciju birača, stupaju na snagu sticanjem tehničkih uslova.
- (2) Sticanje tehničkih uslova obuhvata izradu studije izvodljivosti, nabavku potrebne opreme i provođenje pilot procesa, kao i sve druge dodatne aktivnosti u cilju obezbeđenja integriteta i funkcionalnosti izbornih tehnologija u izbornom procesu.
- (3) Sticanje tehničkih uslova utvrđuje Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine uz konsultacije sa drugim nadležnim organima, uključujući Agenciju za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine i Agenciju za zaštitu ličnih podataka Bosne i Hercegovine.
- (4) Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine posebnim pravnim aktom utvrđuje sticanje tehničkih uslova iz stava 3. ovog člana.